

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN ปีที่ 48 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2547

ISSN 0857-0086

Alice for Windows

Jump to
be the **Top Library**
by "Alice for Windows" Digital Library Automation
or "Liberty" Fully Web Based

Integrated Library Management Solution

Computer Systems Consulting Co.,Ltd.

บริษัท คอมพิวเตอร์ ซิสเต็มส์ คอนซัลติ้ง จำกัด

700/66 Regent Srinakarin Tower, Soi Prajit, Srinakarin Road, Suanluang, Bangkok, Thailand 10250

700/66 อาคารเรจินต์ศรีนครินทร์ ถนนพญาไท แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10250

Tel: (662)722-8440-2 Fax: (662)7228442

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

รายนามคณะกรรมการบริหารประจำปี พ.ศ. 2546 - 2547

1. ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ขวลิต		นายกสมาคม และประธานแผนกวิชาการ คนที่ 1
2. นางสาวคนธ์	ศิริวงศ์รววัฒน์	อุปนายกคนที่ 1 และเหรัญญิกคนที่ 1
3. นางสาวทัศนาศนา	หาญพล	อุปนายกคนที่ 2 และประธานแผนกวิชาการ คนที่ 2
4. นางสาวช่อทิพย์	มงคลมัลย์	เหรัญญิกคนที่ 2
5. นายฤทธิชัย	เดชะมัทธนันท์	นายทะเบียน
6. นางอุไร	สวัสดิกุล ณ อยุธยา	ปฏิคม
7. นายประจักษ์	วัฒนานุสสิทธิ	ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์
8. นางวรางคณา	อินทรพินทุวัฒน์	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์ คนที่ 1
9. นางกิ่งแก้ว	อ่วมศรี	ประธานแผนกจัดทำวารสารห้องสมุด
10. นายกุลธร	เลิศสุริยะกุล	ประธานแผนกจัดพิมพ์
11. นายบุญเรือง	เนียมหอม	ประธานแผนกวิจัยและพัฒนา
12. นางเรณู	เปี้ยชื้อ	ประธานแผนกมาตรฐานห้องสมุด
13. นาวาอากาศเอกหญิงนวรรตน์	ทองสลวย	ประธานแผนกแลกเปลี่ยนหนังสือ และสิ่งพิมพ์
14. นางสาวกัญญา	ศรีสีบสาย	ประธานแผนกนิเทศห้องสมุด
15. นายประสิทธิ์	ทองจันทร์แก้ว	บรรณารักษ์
16. นางสาวดี	วิเชษฐ์พันธุ์	เลขานุการ คนที่ 1
17. นางสาวอรพินท์	ลิมสกุล	เลขานุการ คนที่ 2

นางวรรตน์ ศรีน้ำเงิน เลขานุการบริหาร

EXECUTIVE BOARD OF THE THAI LIBRARY ASSOCIATION

Under the Royal Patronage of H.R.H. Princess Mahachakri Sirindhorn 2003-2004

1. Prof. Khunying Maenmas Chavalit	President & Chairperson of Professional Development and Training I
2. Mrs. Suwakhon Siriwongwarawat	Vice President I & Treasurer I
3. Miss Tassana Hanpol	Vice President II & Chairperson of Professional Development and Training II
4. Miss Chowthip Mongkulmann	Treasurer II
5. Mr. Rithichai Techamahattanan	Chairperson of Membership
6. Mrs. Urai Swasdikul Na Ayudthaya	Chairperson of Hospitality
7. Mr. Prachark Wattananusit	Chairperson of Foreign Relations
8. Mrs. Varangkanang Intarapintuwat	Chairperson of Public Relations I
9. Mrs. Kingkaew Aumsri	Chairperson of T.L.A. Bulletin
10. Mr. Kulthorn Lerdsuriyakul	Chairperson of Publication
11. Mr. Boonruang Niamhom	Chairperson of Research and Development
12. Mrs. Renoo Piasae	Chairperson of Library Standard
13. Gp. Capt. Nawarat Tongsaluay	Chairperson of Publication Exchange
14. Mrs. Sukanya Srisuabsai	Chairperson of Library Supervision
15. Mr. Prasit Thongjunkaew	Librarian
16. Mrs. Suwadee Vichegpan	Secretary I
17. Miss Orapin Limsakul	Secretary II
Mrs. Vorrarat Srinamngern	Executive Secretary

ประธานชมรมในสังกัด สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ประธานชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ

นางสาวอรพินท์ ลิมสกุล

Miss Orapin Limsakul

ประธานชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี

นางสาวจิตติรัตน์ สุวรรณปราโมทย์

Miss Thitirat Suwanpramote

ประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน

นายกุลธร เลิศสุริยะกุล

Mr. Kulthorn Lertsuriyakul

ประธานชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์

นางจันทิมา เขียวแก้ว

Mrs. Jantima Kheokao

ประธานชมรมห้องสมุดเฉพาะ

นางวรางคณา อินทรพินทุวัฒน์

Mrs. Varangkana Intarapintuwat

ประธานชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา

นางทิพวรรณ แซ่ตั้ง

Mrs. Thippawan Saetang

ประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

นางพรรณกนก วงศ์วีรชิต

Mrs. Phunkanok Wongweerachit

ประธานชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศนานาชาติ

นางสาวน้ำทิพย์ วิภาวิน

Miss. Namthip Wipavin

ประธานชมรมห้องสมุดสถาบันเอกชน

นางละเอียด ศรีวรนันท์

Mrs. La-iet Srivoranan

ISSN 0857-0086

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

ปีที่ 48 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2547

วารสารวิชาการรายสามเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ใน
พระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ ความคิด ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
สารนิเทศศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
2. เผยแพร่ผลการทดลอง การค้นคว้า และการวิจัยของสถาบันที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นสื่อกลางในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกและ
ผู้สนใจ

กำหนดออก

ปีละ 4 ฉบับ (มกราคม - มีนาคม, เมษายน - มิถุนายน, กรกฎาคม -
กันยายน, ตุลาคม - ธันวาคม) ISSN 0857-0086

อัตราค่าสมาชิก

จำหน่ายปลีกฉบับละ 60 บาท สมาชิกรายปี ปีละ 250 บาท ให้เปล่า
สำหรับสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ติดต่อขอรับและสมัคร
เป็นสมาชิกได้ที่

- นางวรรรัตน์ ศรีน้ำเงิน สำนักงานสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
สมาชิกและผู้สนใจต้องการเผยแพร่ความรู้หรือแสดงความคิดเห็น โปรด
ส่งเรื่องไปที่

- นางกิ่งแก้ว อ่วมศรี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

พุทธมณฑลสาย 4 ศาลายา นครปฐม 73170

โทร. (02) 800-2680 ถึง 9 ต่อ 4218

โทรสาร (02) 441-9580 E-mail : likam@mahidol.ac.th

วารสารห้องสมุดยินดียินรับบทความจากผู้อ่านทุกท่าน โปรดส่งต้นฉบับ
พร้อมดิสเก็ตต์

การส่งบทความตีพิมพ์โปรดแจ้งประวัติการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่การงาน
ของผู้เขียน พร้อมทั้งชื่อตัว นามสกุล ชื่อบทความภาษาอังกฤษ บทคัดย่อภาษา
ไทยและภาษาอังกฤษ และสถานที่ทำงาน หรือที่อยู่ติดต่อได้ มีการอ้างอิงตาม
หลักวิชาการ บทความที่มีภาพประกอบ ขอให้ส่งภาพที่ชัดเจนมาด้วย และโปรด
เก็บสำเนาต้นฉบับไว้ คณะผู้จัดทำจะไม่ส่งคืนต้นฉบับให้แก่ผู้เขียน

ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนแต่ละท่าน
ซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับความเห็นของสมาคมฯ และคณะผู้จัดทำ การนำ
บทความไปตีพิมพ์ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากบรรณาธิการ

เว็บไซต์สมาคมฯ www.tla.or.th

ที่ปรึกษา

คณะกรรมการบริหาร

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

บรรณาธิการบริหาร

กิ่งแก้ว อ่วมศรี

บรรณาธิการประจำฉบับ

กิ่งแก้ว อ่วมศรี

กองบรรณาธิการ

จิตติ ปิงตระกูล

ประสิทธิ์ ทองจันทร์แก้ว

พรรณดาว รัตตะถาวร

พัชรีย์ หันทิพย์เทศ

ออกแบบปก

กิ่งแก้ว อ่วมศรี

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา

วรรรัตน์ ศรีน้ำเงิน

สำนักงาน

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5

คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. (02) 734-8022-3

โทรสาร (02) 734-8024

พิมพ์ที่

บริษัท เอส.ที.เอ็น. การพิมพ์ จำกัด

158/1 ม.13 ซ.ลาดพร้าว 80 ถ.ลาดพร้าว

แขวง/เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310

โทร. (02) 539-0704-6

โทรสาร (02) 530-1515

วารสารห้องสมุด

สารบัญ

ปีที่ 48 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2547

	หน้า
บทบรรณาธิการ	ก
๕ กิ่งแก้ว อ่วมศรี	
สารสนเทศกับการต่อต้านการก่อการร้าย	1
๕ ทรงพันธ์ เจริมประยงค์	
การจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตไทย	17
๕ ทศนา สลัดยะนันท์ และ อังสนา ธงไชย	
ห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย Catholique de Louvain ประเทศเบลเยียม และห้องสมุดสถาบัน ประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์ ประเทศเนเธอร์แลนด์	24
๕ ศุภิพร ช่วยชูวงศ์	
ลัดฟ้าสู่ Libraries@Singapore (อีกครั้ง)	35
๕ เบญจา รุ่งเรืองศิลป์	
การลงรายการฐานข้อมูลหนังสือที่ไม่ใช่อักษรโรมันในห้องสมุด มหาวิทยาลัยวอชิงตัน : หนังสือภาษาไทย	43
๕ จิราพรพรณ อินทศิริพงษ์	
ประวัติและผลงานของศาสตราจารย์กิตติคุณ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์	51
อัตราโฆษณาในวารสารห้องสมุด	57
ใบสมัครสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ	58
ใบสมัครสมาชิกวารสารห้องสมุด	60

T.L.A. Bulletin

ISSN 0857-0086

CONTENTS

Volum 48 No. 4 October - December 2004

หน้า

Editorial

A

 Kingkaew Aumsri

Information and Counterterrorism

1

 Songphan Choemprayong

Knowledge Management in the Thai Internet

17

 Tasana Saladyanant and Angsana Thongchai

Library of Economic, Social and Political Sciences, Universite

24

Catholique de Louvain, Belgium and Library of Netherlands

Interdisciplinary Demographic Institute, Netherlands

 Suleeporn Chouychuwong

Fly to Libraries@Singapore

35

 Benja Rungruangsilpa

Transliteration Database Cataloging in the Library at University of

43

Washington : Thai Books

 Jirapan Intarasiripong

History and Work Results of Professor Suthiluk Umpunwong

51

Advertisement Rates.

57

Member Applications of Thai Library Association.

58

Member Applications of T.L.A. Bulletin.

60

บทบรรณาธิการ

เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2548 เกิดเหตุการณ์ที่ต้องจารึกอยู่ในประวัติศาสตร์ของคนไทยและชาวโลกไปอีกนาน ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศใน 6 จังหวัดภาคใต้ของไทยแถบทะเลอันดามัน คือ สตูล กระบี่ พังงา ภูเก็ต ระนองและตรัง และประเทศในแถบภูมิภาคนี้คือ ศรีลังกา อินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และมัลดีฟส์ ได้ประสบกับเหตุการณ์แผ่นดินไหว อันเกิดจากการเคลื่อนที่ของผิวโลก ส่งผลให้เกิด “อาฟเตอร์ช็อก” ที่ก่อโศกนาฏกรรมครั้งใหญ่ คลื่นยักษ์ “สึนามิ” มีความสูงกว่า 10 เมตร ก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว ชัดเข้าหาดชายฝั่งหลายแห่งของประเทศไทย ก่อให้เกิดความเสียหายที่ยากจะประมาณได้ ทั้งความเสียหายจากสิ่งก่อสร้างที่ถูกกระแสน้ำพัดจมทำลายอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดเสียหายและการเสียชีวิตของผู้คนหลายหมื่นคน

นับเป็นโศกนาฏกรรมที่เกิดจากธรณีพิบัติภัย “สึนามิ” โดยเฉพาะถล่มหาดป่าตอง หาดกมลา หาดกะตะ หาดกะรน และหาดไนยางของไทย ความช่วยเหลือจากบุคคลทุกภาคส่วนหลังโศกเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทั้งโดยการเสียสละแรงกายและการบริจาคทรัพย์สิน ตลอดจนให้ยืมเครื่องมือ อุปกรณ์ พัสตุภัณฑ์ และยานพาหนะเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ขอได้รับการเชิดชูจิตใจไว้ในวาระสารณณ์นี้ พร้อมกันนี้ ขอร่วมแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้งและขอไว้อาลัยแด่ดวงวิญญาณของผู้ที่เสียชีวิตในครั้งนี้

บทความเรื่องแรกคือ “สารสนเทศกับการต่อต้านการก่อการร้าย” โดย ทรงพันธ์ เจริมประยงค์ ผลกระทบในเรื่องนี้มีต่อหน่วยงานระดับนานาชาติ รัฐบาล ย่อยไปจนถึงระดับผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศ ตลอดจนผู้ใช้สารสนเทศไม่ว่าจะเป็นเรื่องการควบคุมการเผยแพร่สารสนเทศข้อมูลส่วนบุคคล การรักษาความปลอดภัย และการจัดการความเสี่ยง ความท้าทายในสถาบันฯ ยังรวมไปถึงการก่อการร้ายบนสังคมออนไลน์ด้วย เมื่อกล่าวถึงสังคม ออนไลน์ ทุกคนก็นึกถึงอินเทอร์เน็ตและอีกคำถ้าไม่มีใครได้ยินได้ฟัง คงเป็นเรื่องแปลก คือการจัดการความรู้ เราจึงนำบทความที่เป็นงานวิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตไทย” ศึกษาวิจัยโดย ทศนา สลัดยะนันท์ และอังสนา ธงไชย บทความนี้เสนอรูปแบบวิธีการและปัญหาการจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตของไทย ผลการศึกษามีเรื่องที่น่าสนใจหลายเรื่อง เช่น การเผยแพร่เว็บไซต์ที่เข้าชมที่สุดคือ เข้าอยู่ในทำเนียบนามของเครื่องมือค้น มีการ

สร้างสรรค์ความรู้ในองค์กร จัดเก็บความรู้จากภายนอกและเผยแพร่ พบว่าข้อจำกัดในการจัดการความรู้คือ ไม่มีระบบในการจัดหมวดหมู่ความรู้และการทำดัชนี ทำยบทความผู้วิจัยได้ฝากข้อเสนอแนะไว้ 4-5 ข้อ ผู้สนใจติดตามอ่านได้ในบทความนี้ วารสารห้องสมุดจะมีบทความพาผู้อ่านไปดูงานห้องสมุดในประเทศต่างๆ ตามที่ผู้เขียนบทความจะส่งเรื่องมาให้เราอ่าน ฉบับนี้เราได้ติดตามไปดูงานห้องสมุดถึง 3 ประเทศ จากผู้เขียน 2 คน คนแรกคือ ศุภิพร ช่วยชูวงศ์ พาเราไปดูงานห้องสมุด 2 ประเทศ คือ เบลเยียม และเนเธอร์แลนด์ ในบทความเรื่อง “ห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย Catholique de Louvain ประเทศเบลเยียม และห้องสมุดสถาบันประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์ ประเทศเนเธอร์แลนด์” และอีกเรื่องหนึ่งอยู่ในรูปจดหมายถ่ายถอดประสบการณ์การไปดูงานห้องสมุด ที่ประเทศสิงคโปร์เป็นครั้งที่ 3 ของเบญญา รุ่งเรืองศิลป์ ในเรื่อง “ลัดฟ้าสู่ Libraries@Singapore (อีกครั้ง)” อ่านได้เพลินเพลินจินตนาการภาพห้องสมุดที่ผู้เขียนถ่ายถอดมา ดังกับได้ติดตามไปดูงานด้วยกัน และเราก็ไม่ลืมงานเทคนิคของบรรณารักษ์ในห้องสมุด จึงนำบทความเรื่อง “การลงรายการฐานข้อมูลหนังสือที่ไม่ใช้อักษรโรมันในห้องสมุด มหาวิทยาลัยวอชิงตัน : หนังสือภาษาไทย” โดย จิราพรรณ อินทศิริพงษ์ ผู้เขียนถ่ายถอดประสบการณ์การจัดทำฐานข้อมูลหนังสือที่ตัวอักษรไม่เป็นอักษรโรมันของห้องสมุดซูลซัลโล มหาวิทยาลัยวอชิงตัน โดยวิธีการถ่ายถอดตัวอักษร ซึ่งหมายถึงการนำคำในภาษาหนึ่งมาเขียนด้วยตัวอักษรอีกภาษาหนึ่ง โดยพยายามให้การเขียนในภาษาใหม่ถ่ายถอดเสียงของคำในภาษาเดิมที่ใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้

และเรื่องสุดท้ายเป็นประวัติและผลงานของศาสตราจารย์กิตติคุณ สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ ปุชนิยบุคคลทางบรรณารักษศาสตร์ ท่านได้ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2547 นอกจากท่านจะเป็นอาจารย์คนแรกที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์แล้วยังเป็นคนแรกที่เขียนตำราบรรณารักษศาสตร์ ดังปรากฏในบทความที่ บก. ได้ตัดตอนเฉพาะส่วนที่เป็นประวัติและผลงานของท่าน จากหนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพของท่าน ณ วัดเสมียนนารี วันอังคารที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 ท่านมีผลงานหลายรายการที่ก่อประโยชน์ต่อวิทยาการสาขานี้จำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานโกศศพเมื่อวันพุธที่ 3 พฤศจิกายน 2547 และพระราชทานเพลิงศพเมื่อวันอังคารที่ 9 พฤศจิกายน 2547 ขอให้กรรมดีทั้งปวงที่ท่านอาจารย์ได้กระทำไว้ตลอดชีวิต จงส่งผลให้ท่านอาจารย์ไปสู่สุคติในสัณปรายภพ และประสบความสุขสงบที่แท้จริง

ทำยนี้ขอจบลงที่ "เกิดแก่เจ็บตาย หนีไปไม่พ้น
หญิงชายทุกคน ไม่พ้นความตาย
เกิดมาทั้งทีเอาดีให้ได้ จะตายทั้งทีฝากดีเอาไว้"

จากบทพิจารณาสังขาร หน้า 64 ใน "ชีวิตงาม" เล่ม 9

พบกันใหม่ในวารสารห้องสมุดฉบับแรกของปี 2548 เป็นฉบับพิเศษการประชุมใหญ่
สามัญประจำปี 2547 และประชุมวิชาการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เมื่อวันที่
15-18 พฤศจิกายน 2547

กิ่งแก้ว อ่วมศรี
บรรณาธิการประจำฉบับ

สารสนเทศกับการต่อต้านการก่อการร้าย

ทรงพันธ์ เจิมประยงค์

ปัญหาการก่อการร้าย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจและทรัพย์สินของประชากรทั้งในและนอกพื้นที่ บทบาทของสารสนเทศต่อการก่อการร้ายนั้นมีผลทั้งในด้านลบและด้านบวก ดังนั้นจึงก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในหลายประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาที่เป็นประเทศมหาอำนาจที่มีบทบาทสำคัญในการต่อต้านการก่อการร้าย ทั้งนี้ ตั้งแต่หน่วยงานระดับนานาชาติ รัฐบาลย่อยมาจนถึงระดับผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศ ตลอดจนผู้ใช้สารสนเทศ ถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ต่างจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงผลกระทบอันเนื่องมาจากการก่อการร้ายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมการเผยแพร่สารสนเทศ (censorship and filtering) ข้อมูลส่วนบุคคลและการรักษาความปลอดภัย (privacy and security) การจัดการความเสี่ยงและภัยในสถาบันฯ รวมไปถึงการก่อการร้ายบนสังคมออนไลน์

Information and Counterterrorism

Songphan Choemprayong

Terrorism affects people in and outside target area, including physical and psychical aspects, and assets. Since information plays important roles in society, it could be used actively as a tool for terrorism. There have been international and local movements to deal with this issue. In particular, what has been initiated to encounter terrorism in many countries, particularly the United States, contribute to controversy in library and information science profession on ethical and practical aspects including: censorship and filtering, privacy and security, risk and disaster management, and terrorism on cyberspace.

สารสนเทศกับการต่อต้านการก่อการร้าย

ทรงพันธ์ เจริมประยงค์ *

บทนำ

เหตุการณ์ความไม่สงบในเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ทั้งในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนผลกระทบทางด้านจิตใจ ไม่เพียงแต่เฉพาะราษฎรในเขตสามจังหวัดเท่านั้น แต่รวมไปถึงประชาชนคนไทยทั่วประเทศ นอกเหนือจากการก่อความไม่สงบภายในประเทศแล้ว ข่าวการก่อการร้ายเกิดขึ้นทั่วโลกอย่างต่อเนื่องแทบจะทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นประเทศเพื่อนบ้านในแถบเอเชีย อย่างอินโดนีเซียและเกาหลีเหนือ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง รวมไปถึงประเทศมหาอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นรัสเซีย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือได้ว่าเป็นเป้าหมายของกลุ่มผู้ก่อการร้ายข้ามชาติ

เหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่บ่งชี้ถึงสภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ถูกบั่นทอนลงไปทุกขณะ ประเด็นที่เคยคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัวกลับกลายมาเป็นเรื่องใกล้ตัวโดยที่ไม่อาจจะคาดเดาหรือทราบล่วงหน้าได้มาก่อนว่า จะเกิดเหตุการณ์ขึ้นที่ไหน อย่างไร สร้างความวิตกกังวล หวาดกลัว เศร้าโศกเสียใจ โกรธแค้นให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงและประชาชนทั่วไป ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามในการที่จะยุติการก่อการร้ายจากทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งหน่วยงาน กลุ่มองค์กรเฉพาะกิจ ทั้งภาครัฐและองค์กรอิสระ ตลอดจนการกำหนดกลยุทธ์ นโยบายและแผนงานต่างๆ แต่ทว่าการต่อสู้กับกลุ่มผู้ก่อการร้ายดูเหมือนจะไม่สามารถยุติลงได้โดยง่ายในระยะเวลานี้

สถานการณ์เช่นนี้อาจถือได้ว่าสารสนเทศเป็นกุญแจดอกสำคัญที่มีผลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหรือการพังทลาย) ของสังคม เพราะเหตุว่าในยุคสังคมเศรษฐกิจดิจิทัล การเผยแพร่สารสนเทศดำเนินไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง สารสนเทศกลายเป็นดาบสองคมที่ให้ทั้งคุณและโทษ กลุ่มผู้ก่อการร้ายสามารถใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนารูปแบบการก่อการร้ายให้มีพลังทำลายล้างอย่างสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงเป็นที่แน่นอนว่าผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศในฐานะที่เป็นผู้รักษาประตูสารสนเทศ (Information Gatekeeper) มีบทบาทสำคัญต่อการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งทางตรงและทางอ้อม

การก่อการร้าย

National Memorial Institute for the Prevention of Terrorism (NMIPT) (2004) ได้อธิบายคำจำกัดความและขอบเขตการก่อการร้าย (Terrorism) ไว้อย่างน่าสนใจว่า การก่อการร้าย

* MLIS Graduate, School of Information Sciences, University of Pittsburgh
Email: songphan@gmail.com

เป็นความรุนแรงและเหตุแห่งความรุนแรงที่ก่อให้เกิดกระแสแห่งความตื่นกลัว การก่อการร้ายมีเป้าหมายเพื่อบังคับให้บุคคลอื่นทำตามทีกลุ่มผู้ก่อการร้ายต้องการ หรือหยุดการกระทำอันหนึ่งอันใดของกลุ่มเป้าหมาย โดยการก่อการร้ายทุกประเภทถือเป็นการก่ออาชญากรรม และหากปรากฏการประกาศสงคราม การก่อการร้ายอาจขยายขีดความรุนแรงเข้าสู่การสงครามได้ การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นมักจะมีเป้าหมายโดยตรงต่อภาคสาธารณะ โดยมุ่งผลทางการเมืองและหวังสร้างผลกระทบต่อประชากรในวงกว้างให้มากที่สุด

ในขณะที่คำนิยามของ Walzer (2004) เน้นย้ำว่า การก่อการร้ายเป็นการลู่เข้าผู้บริสุทธิ์เพื่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนและบีบบังคับผู้นำเพื่อหวังผลทางการเมือง อย่างไรก็ตามรูปแบบของการก่อการร้ายมีวิวัฒนาการของความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นการลักพาตัว หน่วงเหนี่ยวกักขัง การลอบทำร้าย วางระเบิด การวางเพลิง และการฆาตกรรม เป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มผู้ก่อการร้ายยังอาศัยสื่อสารมวลชนแขนงต่างๆ เผยแพร่และกระจายข่าวเพื่อสร้างกระแสความหวาดกลัวในวงกว้าง โดยเฉพาะผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอันเป็นช่องทางที่ทรงอิทธิพลต่อประชาชนทั่วโลก

Walzer (2004) ยังชี้ให้เห็นว่า สงครามโดยทั่วไปยังมีวันสิ้นสุด แต่การก่อการร้ายเป็นภารกิจที่ไม่มีจุดสิ้นสุด (Open-end Affair) ที่การต่อต้านต้องอาศัยการบูรณาการในด้านกลยุทธ์ นโยบาย กระบวนการ กฎหมายและวิธีปฏิบัติในระยะยาว โดยกำจัดสิ่งกระตุ้นและทรัพยากรอันเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มผู้ก่อการร้าย (Dershowitz, 2002) และควรจะต้องอาศัยความสุ่มรอบคอบ การวางแผนอย่างระมัดระวังและการปฏิบัติการอย่างมีระเบียบวินัย ไม่เพียงแต่ในระดับชาติเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการสร้างความร่วมมือในการรับมือในระดับองค์กรด้วยเช่นเดียวกัน (Heymann, 2003) ในระดับผู้บริหารสารสนเทศขององค์กร Bell (2002) ได้เสนอแนะบทบาทของ Chief Information Officer (CIO) ในการเตรียมตัวรับมือกับการก่อการร้าย ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยง การวางแผนการกอบกู้มหันตภัย (Disaster Recovery) การคุ้มครองพนักงาน การประชาสัมพันธ์ และการวางแผนเชิงสมมติ (Scenario Planning) ในขณะที่ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศเองนั้นก็จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือในระยะยาวที่จะรับมือกับประเด็นปัญหาในวิชาชีพอันเกี่ยวเนื่องกับการก่อการร้ายไม่ว่าจะเป็นในด้านหลักการและวิธีปฏิบัติ (Cox, 2004)

การควบคุมการเผยแพร่ข้อมูลภาครัฐ

ความวิตก หวาดกลัวอันเกิดจากการก่อการร้ายนั้นมีมานานแล้ว โดยเฉพาะในต่างประเทศ หากได้รับการกระตุ้นมากที่สุดเมื่อมหานครนิวยอร์กและกรุงวอชิงตัน ดีซี ประเทศสหรัฐอเมริกาถูกโจมตีโดยกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติ เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ซึ่งนับเป็นความสูญเสียครั้งสำคัญของชาติมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกา และจากเหตุการณ์ในครั้งนั้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายในสังคมอเมริกัน สื่อหลายแขนงกล่าวว่อเมริกันกำลังเข้าสู่ยุคใหม่ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ได้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นอีกในอนาคต

อย่างไรก็ตามนโยบายต่างๆ ที่ได้กำหนดขึ้นก่อให้เกิดประเด็นข้อโต้แย้งอันขัดต่อหลักการและคุณค่าของงานสารสนเทศ เหตุการณ์และการตอบโต้ในสหรัฐอเมริกา นับเป็นตัวอย่างบทเรียนอันสำคัญให้กับประเทศต่างๆ ได้ ถึงแม้ว่าความเชื่อ คุณค่าและวัฒนธรรมของสังคมจะมีความแตกต่างกัน แต่ในชุมชนวิชาชีพที่มีอุดมการณ์ หลักการและจริยธรรมร่วมกัน ตลอดจนปรากฏการณ์การไหลเวียนสารสนเทศอย่างอิสระ (Free flow of information) ในระดับโลก ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศ ไม่ควรมองข้ามประเด็นที่มีผลกระทบต่อการให้บริการสารสนเทศได้

ภายหลังจากเหตุการณ์อันเศร้าสลดเมื่อปี 2544 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมกฎ ระเบียบต่างๆ มากมายอันเกี่ยวเนื่องกับนโยบายการจัดการสารสนเทศ Feinberg (2002) ชี้ให้เห็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญสองประการ ได้แก่ 1. การจำกัดการใช้อินเทอร์เน็ต และ 2. การควบคุมการเข้าถึงสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ

1. การจำกัดการใช้อินเทอร์เน็ต

รัฐบาลสหรัฐฯ ได้สั่งการให้นำสารสนเทศออกและ/หรือจำกัดการเข้าถึงเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงาน (Relyea, 2002) ไม่ว่าจะเป็นการยกเลิกจำหน่ายแผนที่ดิจิทัลขนาดใหญ่ของ National Imagery and Mapping Agency, การยกเลิกการเผยแพร่ข้อมูลด้านการขนส่งทางอากาศ ข้อมูลแผนที่ภูมิศาสตร์ ข้อมูลท่อลำเลียงก๊าซหรือเชื้อเพลิงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงห้องสมุดตัวแทนรัฐบาลกลาง (Federal Deposit Library) ที่มีหน้าที่จัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศภาครัฐ ได้รับการร้องขอให้ทำลายซีดีรอมข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ทางด้านแหล่งกักเก็บน้ำ (Podesta, 2004) นอกจากนี้ยังมีความเคลื่อนไหวในระดับรัฐหลายแห่ง เช่น ในรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) ได้ยกเลิกการเผยแพร่ข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะคุณภาพของน้ำและอากาศ ในขณะที่รัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey) ได้นำแผนที่อ่างเก็บน้ำ ตลอดจนรายชื่อสถานที่จัดเก็บสารเคมีอันตรายออกจากเว็บไซต์เช่นเดียวกัน (Feinberg, 2002)

มาตรการดังกล่าว ก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากนักการเมือง นักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศเป็นจำนวนมาก เนื่องจากในทางกฎหมาย ดูเหมือนว่ามาตรการดังกล่าวจะขัดแย้งต่อกฎหมาย Electronic Freedom of Information ที่แก้ไขปรับปรุงมาจาก Freedom of Information Act ในปี 1996 ซึ่งสนับสนุนให้ประชาชนใช้ประโยชน์จากสารสนเทศภาครัฐโดยเพิ่มประสิทธิภาพของช่องทางการเข้าถึงในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ประเด็นที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดในการมาตรการดังกล่าวคือ การกำหนดว่าสารสนเทศประเภทใดควรและไม่ควรที่จะเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ยังไม่มีแนวทางหรือข้อมูลจากรัฐบาลกลางอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับมาตรฐานที่ชัดเจนในการคัดเลือกและควบคุมสารสนเทศที่มีความละเอียดอ่อน

ในประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะยังไม่มีมาตรการที่ชัดเจนจากรัฐบาลในการควบคุมการเผยแพร่สารสนเทศ โดยเฉพาะสารสนเทศที่อยู่บนเว็บไซต์ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากยังไม่มีสารสนเทศที่เผยแพร่

แพร่ผ่านเว็บไซต์มากนักดังนั้นจึงอาจเป็นโอกาสที่ดีของประเทศไทยในการที่จะเร่งร่างนโยบายกำหนดว่า ข้อมูลประเภทใดควรเผยแพร่ ข้อมูลประเภทใดไม่ควรเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ ข้อมูลประเภทใดควรมี การจำกัดการเข้าถึง และใช้วิธีการใดในการจำกัดการเข้าถึง เป็นต้น การกำหนดมาตรฐานในระดับ รัฐบาลจะก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันทั้งในภาครัฐและภาคประชาชน

ถึงแม้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๘ จะกำหนดไว้ว่า

“บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อ ความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของ บุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ ดูเหมือนว่าการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในประเทศไทยนั้นจะเป็น ในลักษณะเชิงรับมากกว่าเชิงรุก กล่าวคือ เมื่อมีคำร้องขอจึงจะทำการเปิดเผย ไม่ได้มีการเผยแพร่ สู่สาธารณะผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้รัฐมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการควบคุมการเผยแพร่สารสนเทศ อยู่แล้ว อย่างไรก็ตามการเผยแพร่ให้บริการข้อมูลสารสนเทศจากหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะข้อมูล พื้นฐาน ยังคงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะภาคธุรกิจ การค้นคว้าวิจัย ตลอดจน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง ดังนั้นการจำกัดและควบคุมอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อระบบการ ศึกษาค้นคว้า วิจัยและพัฒนาดังจะได้กล่าวในลำดับต่อไป

2. การควบคุมการเข้าถึงสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ

ถึงแม้ว่าการควบคุมสารสนเทศจากรัฐบาลจะไม่ใช่เรื่องใหม่เสียทีเดียว (Gast, 2004; Cox, 2004) เพราะตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นยุคสงครามหรือไม่ก็ตาม ทุกประเทศยังคงมีการ ควบคุมการเผยแพร่สารสนเทศสู่สาธารณะเพื่อความมั่นคงแห่งรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาความ ลับทางการทหาร ถึงแม้ว่าในโลกประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลของประชาชนก็ยังคง ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง แต่การก่อกองร้ายได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของสาร สนเทศที่มีผลต่อความมั่นคงของรัฐ กล่าวคือ การขยายขอบเขตของการควบคุมจากสารสนเทศ ทางทหารไปยังข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น

การคัดเลือกและการควบคุมการเผยแพร่สารสนเทศในสถาบันบริการสารสนเทศ

ในขณะที่สารสนเทศถือเป็นสินค้าสาธารณะที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงเท่าเทียมกัน คุณค่าของการให้บริการสารสนเทศอยู่ที่การคัดเลือกและเผยแพร่สารสนเทศที่ดีที่สุดเพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้ใช้ ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการคัดเลือก การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจน การให้บริการอ้างอิง

ในขณะที่เดียวกันสถานภาพและขอบเขตของความรับผิดชอบของบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศยังไม่ปรากฏชัดเจนในเชิงนิรนัย กล่าวคือ ยังไม่พบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือการฟ้องร้องที่สามารถนำไปเป็นกฎหมายอ้างอิงได้ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศปฏิบัติงานบกพร่องจนนำไปสู่ความเสียหายต่อบุคคลหรือองค์กรโดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดพลาดและไม่ทันต่อเวลาแต่กระนั้นในทางปฏิบัติ ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานมีผลโดยตรงต่อผลการทำงานในฐานะพนักงานขององค์กร ตลอดจนความสำเร็จของผู้ใช้และองค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกและการควบคุมการเผยแพร่สารสนเทศในสถาบันบริการสารสนเทศที่เห็นได้ชัด มีอยู่ 2 ส่วนหลัก คือ ก. งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ และ ข. งานบริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้า (หรือบริการอ้างอิง)

ก. งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

ขั้นตอนการคัดเลือกในงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศหาใช่มีแต่เพียงในขั้นตอนการจัดหาทรัพยากรเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการทำรายการและการจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศอีกด้วย ดังนั้นนโยบายการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของสถาบันฯ จึงต้องมีความชัดเจนและตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง การนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย การสร้างอาวุธ เครื่องมือหรือปลุกระดมจะต้องจัดหาและให้บริการด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับบริจาคในสถาบันบริการสารสนเทศขนาดเล็กและห่างไกล เช่น ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน บรรณารักษ์อาจจะเกิดความลังเลใจในการที่จะปฏิเสธการรับบริจาคหนังสือจากผู้บริจาค จึงนำทรัพยากรสารสนเทศที่รับบริจาคมาให้บริการโดยที่ไม่ได้ตรวจดูเนื้อหาภายในให้ละเอียด เพราะถึงแม้จะมีนโยบายที่ชัดเจนมากน้อยเพียงใด แต่ในทางปฏิบัติดูเหมือนว่าผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณและความรอบคอบเป็นอย่างมาก

เฉกเช่นเดียวกับการทำรายการ (Catalog) ในหลักการและวิธีปฏิบัติการลงรายการผู้ลงรายการไม่จำเป็นต้องอ่านหนังสือทั้งเล่ม หรืออ่านข้อมูลทั้งหมด หากขาดวิจารณญาณและความรอบคอบแล้ว ข้อมูลเพียงเล็กน้อยอาจจะกลายเป็นชนวนที่สำคัญอันก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือเป็นแหล่งข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการก่อการร้ายได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังควรมีการพิจารณาในการจัดเก็บและจำกัดการเข้าใช้เป็นพิเศษสำหรับทรัพยากรสารสนเทศดังกล่าว

ในการจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศ นอกจากจะต้องมีการพิจารณาเงื่อนไขการจำหน่ายในนโยบายการพัฒนาทรัพยากรแล้ว การกำหนดวิธีการจำหน่ายก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้โดยปกติห้องสมุดมักจะทำการบริจาคหนังสือให้กับบุคคลทั่วไปหรือหน่วยงานอื่นๆ อย่างไรก็ตามทรัพยากรสารสนเทศเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความละเอียดอ่อนต่อความคิดเห็นและอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งและสร้างพลังอำนาจให้กับกลุ่มผู้ก่อการร้ายได้ ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศจึงควรพิจารณาถึงวิธีการและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างชัดเจนและเหมาะสม เพื่อมิให้เกิดปัญหาต่อไปในภายหน้าได้

ข. งานบริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้า (หรือบริการอ้างอิง)

ในขณะที่การให้บริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้า ผู้ปฏิบัติงานต้องพบปะผู้ใช้โดยตรง การตอบคำถามหรือให้ข้อมูลใดๆ ถือเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศ การจัดการกับคำถามที่น่าสงสัย เช่น “ผมต้องการทราบข้อมูลการผลิตระเบิด” “ไม่ทราบว่าจะหาข้อมูลการใช้อาวุธสงครามได้จากที่ไหน” “ผมอยากได้แผนที่ที่ตั้งสถานที่เก็บสารเคมีภายในจังหวัด” “พอจะทราบหรือไม่ว่า จะหาซื้อเชื้อเพลิงจำนวนมากได้ที่ไหน” คำถามเหล่านี้ ผู้ปฏิบัติงานนอกจากจะต้องใช้วิจารณญาณในการตอบคำถามแล้ว บริบทของการถาม-ตอบและการใช้งานถือเป็นประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรนำมาพิจารณา เพราะถึงแม้หากเป็นคำถามพื้นฐานที่ดูจะไม่มีพิษภัยอันใด อย่างเช่น ข้อมูลแผนที่หน่วยงานสำคัญ แต่หากนำไปใช้ไปในทางที่ไม่ถูกต้อง คุณอนันต์ก็จะกลายเป็นโทษมหันต์ได้โดยไม่รู้ตัว

จะเห็นได้ว่า การให้บริการสารสนเทศ ถึงแม้จะมีการจำแนกออกเป็นฝ่ายงานตามความเชี่ยวชาญ จำเป็นที่จะต้องมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม นอกจากจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานแล้ว ยังก่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งแก่ตนเองและสังคมอีกด้วย อย่างไรก็ตามการทำงานในรูปแบบบูรณาการนั้น จะทำอยู่แต่ภายในองค์กรอย่างเดียวก็เห็นจะเป็นไปไม่ได้ ความร่วมมือจากชุมชนผู้ใช้ทั้งที่เป็นผู้ใช้ปัจจุบันและผู้ที่อาจจะมาใช้ (Potential) ถือเป็นปัจจัยสำคัญ

ยกตัวอย่างเช่นในเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประชากรส่วนมากนับถือศาสนาอิสลาม การให้บริการโดยมีทรัพยากรสารสนเทศที่ขัดแย้งกับชีวิตความเป็นอยู่ เช่นหนังสือเรียนที่สอนให้เด็กนักเรียนสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอน (สรยุทธ สุทัศนะจินดา, 2547) หรือหนังสือที่อ้างอิงหรือใช้บรรทัดฐานการใช้ชีวิตจากการนับถือศาสนาอื่น เป็นต้น ทรัพยากรสารสนเทศเหล่านั้นนอกจากจะไม่เกิดประโยชน์ (เนื่องจากไม่มีการใช้) แล้วยังอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งโดยอ้อมอีกด้วย ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์ชุมชนผู้ใช้ เพื่อให้การบริการสารสนเทศเป็นไปโดยสอดคล้องกับทัศนคติ ค่านิยม บริบทและการนำไปใช้ของปัจเจกและชุมชน

การชะงักงันของการสื่อสารทางวิชาการ

เป็นที่แน่นอนว่าการจำกัดและควบคุมการเผยแพร่สารสนเทศบนเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เป็นอุปสรรคต่อการวิจัยและพัฒนาตลอดจนการนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้สารสนเทศภาครัฐเป็นผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ในวงกว้าง ตั้งแต่ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ ตลอดจนผู้ใช้เฉพาะกลุ่มภายในหน่วยงานและหน่วยงานภายนอกเอง

โดยเฉพาะในแวดวงวิชาการในสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐบาลกลางสหรัฐฯ ได้ออกมาตรการจำกัดการเผยแพร่สารสนเทศและข้อมูลการวิจัยที่เห็นว่าอาจถูกนำไปเพื่อให้เกิดประโยชน์สำหรับการก่อการร้าย ในบทความของ Broad (2002) รายงานว่า American Society of Microbiology ถูกขอรับรองให้จำกัดการตีพิมพ์วารสารวิชาการทางด้านจุลชีววิทยา 11 ชื่อเรื่องที่มี

ความเสี่ยงและอันตราย ในขณะที่ห้องสมุดในสหรัฐฯ ถูกสั่งให้แจ้งให้ผู้ใช้ทราบและควบคุมการจัดหาตลอดจนจำกัดการเข้าถึงสารสนเทศทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความละเอียดอ่อน (Relyea, 2002)

ดังนั้น โดยข้อเท็จจริงที่กล่าวมาผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศ นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย รวมไปถึงนักเรียน นักศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการควบคุมการเผยแพร่สารสนเทศของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ถึงแม้ดูเหมือนว่าจะเป็นเรื่องไกลตัว หากแต่สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศมหาอำนาจประเทศหนึ่งที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว บริบูรณ์ไปด้วยแหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย อีกทั้งการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือในระดับนานาชาติ กล่าวกันว่าความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์เป็นปรากฏการณ์ไหลเวียนสารสนเทศในระดับนานาชาติที่เกิดขึ้นก่อนกระแสโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะวิทยาการในปัจจุบันที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) การพึ่งพาซึ่งกันและกันของประเทศต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาโรคซาร์ส (Severe Acute Respiratory Syndrome - SARS) ด้วยการประสานงานจากองค์การอนามัยโลก (World Health Organization - WHO) ทำให้เกิดความแลกเปลี่ยนข้อมูลและร่วมมืออย่างแข็งแกร่งจากประเทศต่างๆ ส่งผลให้เกิดการหยุดยั้งการแพร่กระจายของโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (WHO, 2003) ดังนั้นการจำกัดการเข้าถึงสารสนเทศ ทำให้เกิดการชะงักของการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำหรับผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศ การทราบและตระหนักถึงข้อจำกัดและติดตามการเปลี่ยนแปลงจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสารสนเทศได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานควรที่จะต้องชี้แจงให้ผู้ใช้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงตลอดจนหาช่องทางการเข้าถึงอื่นๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ใช้อีกทางหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตามดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณในการให้บริการ ตลอดจนวิเคราะห์บริบทของผู้ใช้และชุมชนด้วย

ไม่เพียงแต่การจำกัดการตีพิมพ์บทความทางวิชาการที่มีความเสี่ยงแล้ว มาตรการการเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจค้นเข้าเมืองของสหรัฐอเมริกายังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอีกด้วย สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีนักวิชาการชาวต่างชาติเข้าไปศึกษาวิจัยอยู่เป็นจำนวนมากตามความร่วมมือในลักษณะต่างๆ นักวิชาการเหล่านี้ต่างก็มีส่วนสำคัญในการสร้างรากฐานและความแข็งแกร่งให้กับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสหรัฐอเมริกา ความเข้มงวดดังกล่าวก่อให้เกิดการลดลงของจำนวนนักศึกษาต่างชาติ นอกจากนี้ยังเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการอีกด้วย Gast (2004) ชี้ว่า การควบคุมสารสนเทศดังกล่าวจะก่อให้เกิดการชะงักของระบบ peer-review ตลอดจนการนำเสนอโครงการวิจัยและพัฒนาต่างๆ ทั้งยังเป็นอุปสรรคในการทำงานของนักวิทยาศาสตร์ และอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนงาน รวมไปถึงผลกระทบที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในการร่วมมือในโครงการวิจัยและพัฒนาในระดับนานาชาติอีกด้วย

ข้อมูลส่วนบุคคลและการรักษาความปลอดภัย

การก่อการร้ายในสหรัฐอเมริกาทำให้รัฐบาลต้องออกกฎหมายเพื่อติดตามกลุ่มผู้ก่อการร้ายมาลงโทษ ตลอดจนหยุดยั้งการก่อการร้ายในทุกรูปแบบ กฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายที่เรียกว่า USA Patriot Act ที่ตราขึ้นภายหลังเหตุการณ์เดือนกันยายน 2544 ครอบคลุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ รวมถึงสถาบันบริการสารสนเทศให้หลายด้าน หากแต่ประเด็นที่ได้รับความกล่าวถึงมากที่สุดในการฟ้องสมุดและศูนย์สารสนเทศ เห็นจะเป็น Section 215 ที่เป็นบทเพิ่มเติมกฎหมายติดตามจับตาชาวต่างชาติ Foreign Surveillance Act (FISA) โดยเพิ่มอำนาจให้หน่วยงานด้านข่าวกรอง (Federal Bureau of Intelligence - FBI) ในการตรวจค้นและขอข้อมูลส่วนบุคคลจากหน่วยงานที่ให้บริการสาธารณะ อันได้แก่ โรงแรม สายการบิน ร้านหนังสือ เป็นต้น

ถึงแม้ว่าจะไม่มีการเอ่ยถึงห้องสมุดและ/หรือสถาบันบริการสารสนเทศในกฎหมายดังกล่าวโดยตรง แต่ประสพการณ์ในอดีตทำให้วงการห้องสมุดในสหรัฐฯ เกิดความวิตกกังวลว่าเจ้าหน้าที่ FBI จะเข้ามาขอค้นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้โดยอ้างเหตุตามกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้ถือเป็นข้อมูลลับที่สถาบันบริการสารสนเทศจำเป็นต้องรักษา นอกจากนี้ในแง่กฎหมายสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association) ได้ทำการยื่นเรื่องต่อศาลสูงสุดแห่งสหรัฐฯ (Supreme Court) เพื่อให้มีการพิจารณากฎหมายดังกล่าว โดยอ้างว่าเป็นการขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญของสหรัฐฯ ในบทบัญญัติเพิ่มเติมข้อ 4 ที่ให้สิทธิแก่บุคคลในการที่จะป้องกันการคุกคามในชีวิต ที่อยู่อาศัย เอกสารและผลกระทบจากการตรวจค้นและจับกุม

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ ห้องสมุดขนาดใหญ่ที่ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ดูเหมือนจะไม่ค่อยได้รับผลกระทบเท่าใด โดยเฉพาะข้อมูลการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ เนื่องจากโดยปกติทั่วไประบบจะไม่ทำการจัดเก็บทะเบียนข้อมูลการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร (โดยปกติจะจัดเก็บเฉพาะข้อมูลการใช้ครั้งสุดท้ายหรือภายในระยะเวลาอันสั้นและข้อมูลสถิติเท่านั้น) ดังนั้นหากมีการตรวจค้นจริง ระบบไม่สามารถค้นคืนข้อมูลของผู้ใช้ทั้งหมดได้ เว้นแต่ห้องสมุดขนาดเล็กที่ยังใช้ระบบบัตรยืม-คืน ข้อมูลการยืมจะถูกบันทึกอยู่บนบัตรยืม-คืนที่จัดเก็บอยู่ในห้องสมุดและตัวหนังสือ ซึ่งเป็นโอกาสที่ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้อาจถูกละเมิดได้

ประเด็นข้อมูลส่วนบุคคล ยังไม่ค่อยได้รับความสนใจจากสังคมไทยมากนัก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากสภาพวัฒนธรรมดั้งเดิมที่อยู่อย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย พึ่งพาซึ่งกันและกัน จนนำไปสู่สังคมแห่งความไว้วางใจ ดังจะเห็นได้ว่าความขัดแย้งระหว่างแนวคิดการตรวจค้นข้อมูลส่วนบุคคลและการรักษาความปลอดภัยที่เกิดขึ้นอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น ภายในหนึ่งวันบุคคลจะตรวจสอบเพื่อระบุความเป็นตัวตน (Authentication) หลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการแลกบัตรเข้าอาคาร การใช้บริการธนาคารและตู้เอทีเอ็ม การทำธุรกรรมผ่านบัตรเครดิต การถูกติดตามผ่านโทรศัพท์วงจรปิด เป็นต้น

ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ ซึ่งสังคมไทยยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะ หมายความว่า ยังไม่เป็นประเด็นสำคัญที่ถกเถียงกันในสังคมไทย ประชาชนอาจถูกตรวจค้นข้อมูล

ส่วนบุคคล ในระหว่างการตรวจค้นและจับกุม ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งเป็นช่องโหว่ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่สำคัญประการหนึ่ง ที่อาจก่อให้เกิดการใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นดูเหมือนว่าหากเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องการจะตรวจสอบข้อมูลของบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็กระทำได้โดยง่าย แม้ว่ารัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาตรา 34 จะได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนบุคคล และคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วยก็ตาม

นอกเหนือจากการตรวจสอบจากหน่วยงานข่าวกรองแล้ว รัฐบาลสหรัฐอเมริกายังมีแนวคิดในการจัดทำระบบบัตรประชาชนระดับชาติ (National Identification Card) ภายใต้การร่างกฎหมาย Intelligence Reform Act of 2004 ตามข้อเสนอของรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการกรณียุติพิเศษ 11 กันยายน (Murphy, 2004) โดยชี้ว่าระบบบัตรเดียวเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามตัวคนร้าย อย่างไรก็ตามสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ยังไม่มีการใช้บัตรประชาชนในระดับประเทศอย่างจริงจัง เนื่องจากมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเข้าถึงและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลไปในทางที่มิชอบ ในปัจจุบันประชาชนต้องใช้หลักฐานของทางราชการ เช่น บัตรประจำตัวผู้ขับขี่และบัตรประชาชนในระดับรัฐ (State ID) ในการแสดงตน และให้หมายเลขบัตรประกันสังคมเป็นข้อมูลสำคัญในการค้นและใช้ข้อมูลร่วมกัน

ในขณะที่ประเทศไทยมีการใช้หลักฐานยืนยันตัวบุคคลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2457 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (กรมการปกครอง, ม.ป.) และมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง จนมาถึงปัจจุบันรัฐบาลกำลังดำเนินการจัดทำบัตรประชาชนรุ่นที่ 5 ในรูปแบบสมาร์ทการ์ดเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government) จากแนวคิดการแสดงตัวบุคคลที่ข้อมูลบนบัตรไม่มีผลต่อการนำไปใช้งานโดยตรงจนขยายมาสู่การใช้ข้อมูลร่วมกันในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างหน่วยงาน นโยบายนี้ได้ก่อให้เกิดกระแสความวิตกกังวลในการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ในหมู่นักวิชาการและองค์กรสิทธิมนุษยชนว่า ข้อมูลส่วนบุคคลอาจถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด หรือหากตกไปอยู่ในมือของกลุ่มมิจฉาชีพหรือผู้ก่อการร้าย เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอาจจะได้รับความเสียหายได้ ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และลดช่องโหว่ในการก่อการร้าย รัฐบาลและผู้พัฒนาระบบจำเป็นต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของระบบประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการจัดลำดับความสำคัญและความละเอียดอ่อนของประเภทข้อมูลตลอดจนวิธีการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในกรณีต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน

การจัดการความเสี่ยงในสถาบันบริการสารสนเทศ

เป้าหมายที่เป็นเหี่ยวของกลุ่มก่อการร้ายมีตั้งแต่ระดับปัจเจกไปจนถึงระดับนานาชาติ หน่วยงาน สถานที่สาธารณะก็เป็นเป้าหมายดีจากกลุ่มผู้ก่อการร้ายเช่นกัน ซึ่งรวมไปถึงห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ หอจดหมายเหตุอันเป็นแหล่งรวมข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้และประวัติศาสตร์ขององค์กร โดยเฉพาะสถาบันบริการสารสนเทศที่ตั้งอยู่ในหน่วยงานที่มีความเสี่ยง เช่น สายการบิน

ธนาคาร โรงเรียน บริษัทข้ามชาติ เป็นต้น

ภาพที่ปรากฏบนสื่อ นอกเหนือจากปรักหักพังและฝุ่นละอองอันเกิดจากการถล่มของตึกเวิร์ลเทรด เซ็นเตอร์ในนิวยอร์ก เรายังจะเห็นกระต่ายนับล้านแผ่นปลิวกระจายทั่วพื้นที่ ในขณะที่ภายใต้ซากปรักหักพังยังมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่จัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอันมีคุณค่าต่อทั้งส่วนตัวและองค์กรนับพัน เจกเช่นเดียวกับภายใต้ซากปรักหักพังของอาคารเรียนในโรงเรียนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มอดไหม้ไปกับการลอบวางเพลิง ยังมีเศษกระต่ายที่มอดไหม้ไม่หมด และเขม่าที่ลอยฟุ้งจากการไหม้ของกระต่ายและหนังสือที่มีคุณประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนแน่นอนว่านอกจากจะเป็นการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินแล้ว ทรัพยากรสารสนเทศอันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงอยู่ของปัจเจกและองค์การก็ถูกทำลายไปด้วย ดังนั้นการบริหารจัดการสถาบันบริการสารสนเทศจึงไม่สามารถปฏิเสธข้อควรคำนึงถึงการจัดการความเสี่ยงในกรณีที่เกิดการก่อการร้ายขึ้นได้

ประเด็นที่จำเป็นจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้า ได้แก่ การเก็บรักษาทรัพยากรสารสนเทศ (Conservation & Preservation) และการวางแผนการกอบกู้ภายหลังจากการถูกโจมตีจากกลุ่มผู้ก่อการร้าย (Disaster Recovery) ซึ่งปัจจุบันเป็นข้อควรคำนึงถึงอีกประการหนึ่งที่ไม่อาจมองข้ามและเราไม่สามารถคาดเดาได้ว่าเหตุการณ์จะเกิดขึ้นเมื่อใดและสถานที่ใดก็ตาม แต่การวางแผนไม่ว่าจะเป็นการจัดทำแผนวิธีปฏิบัติและการติดต่อสื่อสารในเหตุการณ์ฉุกเฉิน การจัดลำดับความสำคัญของทรัพยากร การกำหนดกลยุทธ์ในการป้องกันและเก็บรักษา การจัดทำแบบฟอร์มเพื่อตรวจสอบความพร้อม และการจัดทำคู่มือการกอบกู้ทรัพยากรสารสนเทศ โดยที่การวางแผนควรที่จะมุ่งเน้นการป้องกันในระยะยาว มีทีมงานเฉพาะกิจ นำเสนอแหล่งทรัพยากรเพื่อการช่วยเหลือและอุปกรณ์พื้นฐานต่างๆ ทั่วไป เช่น กุญแจ เป็นต้น รวมไปถึงการศึกษาข้อมูลการประกันภัยที่ครอบคลุม ข้อกำหนดและข้อจำกัดต่างๆ ที่จำเป็น (Cox, 2003) ทั้งนี้ เพราะเหตุว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินขึ้นจริง ความตื่นตระหนกตกใจและมุ่งเน้นไปที่การช่วยเหลือชีวิตของบุคคลเป็นอันดับแรกนั้น อาจทำให้ผู้ปฏิบัติงานมองข้ามความปลอดภัยของข้อมูลและทรัพยากรสารสนเทศก็เป็นได้

สถานที่จัดเก็บสารสนเทศ

ถึงแม้ว่าจะเป็นการจัดการห้องสมุดดิจิทัลที่หลายฝ่ายมองว่าไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องอาคารสถานที่ ประเด็นเรื่องการเก็บรักษาทรัพยากรสารสนเทศในยุคที่มีการก่อการร้ายนี้ ทำให้ผู้ออกแบบและวางแผนระบบจำเป็นจะต้องหันมาสนใจเรื่องอาคารสถานที่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Cox, 2001) ไม่ว่าจะเป็นออกแบบพื้นที่ที่ใช้จัดเก็บแฟ้มสำรองข้อมูลและเครื่องประมวลผล นอกจากจะต้องคำนึงถึงการปลอดภัยแล้ว ความสะดวกรวดเร็วในการเคลื่อนย้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ไม่อาจละเลยได้ ในขณะที่ห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศโดยทั่วไปการออกแบบอาคารนอกจากจะต้องคำนึงถึงการเก็บรักษาทรัพยากรสารสนเทศแล้ว ยังจำเป็นที่จะ

ต้องคำนึงถึงชีวิตและความปลอดภัยของบุคคลที่อยู่ในสถาบันฯ ด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งผู้ใช้ ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศเอง ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่เข้ามาใช้บริการภายในสถาบัน ดังนั้น การออกแบบสถานที่ให้มีความปลอดภัย มั่นคงและมีการไหลเวียนของทางเข้าออกที่สะดวกในกรณีฉุกเฉิน จึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ไม่อาจมองข้ามได้

การข่าวกรอง

เมื่อพูดถึงการก่อการร้าย เป็นที่แน่นอนว่า จำเป็นที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการข่าวกรอง การข่าวกรองคือกระบวนการและผลลัพธ์ในการจัดเก็บรวบรวม วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลสารสนเทศลับ การข่าวกรองมีวิวัฒนาการมาจากการทหารและความมั่นคง ในปัจจุบันการข่าวกรองเข้าไปมีบทบาทต่อปัจเจกบุคคลและองค์กรโดยเฉพาะในภาคธุรกิจมากขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานข่าวกรองมีความร่วมมือในระดับนานาชาติมากขึ้น โดยเฉพาะภายหลังเหตุการณ์ 11 กันยายน ในที่นี้จะขอลำดับถึงหน่วยงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงเพียงประเภทเดียว ซึ่งโดยธรรมชาติของการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงนั้น เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของภัยอันตรายที่อาจมาถึง หากใช่เป็นการชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยตรง เนื่องจากโดยปกติคำถามที่สำหรับการข่าวกรองนั้นมักจะไม่สามารถตอบได้โดยตรง เพราะจากบริบทที่มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อคำถาม ซึ่งการข่าวกรองไม่ได้ช่วยลดความซับซ้อนของการตัดสินใจของผู้นำลง หากแต่เป็นการสร้างภาพให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เมื่อเกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายเกิดขึ้น ไม่ว่าที่ไหนในโลก หน่วยงานข่าวกรองมักจะเป็นหน่วยงานแรกที่จะถูกมองว่าบกพร่องต่อหน้าที่ Strickland (2004) มองว่า สาเหตุสำคัญสองประการที่ทำให้การข่าวกรองขาดประสิทธิภาพ ได้แก่ การขาดการบูรณาการของข้อมูล และการขาดความสามารถในการวิเคราะห์

ในการบูรณาการข้อมูลข่าวกรองโดยเฉพาะที่อยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ จะเห็นได้ว่าหน่วยงานต่างๆ ต่างพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยขาดมาตรฐานการเชื่อมโยงข้อมูล แต่ละองค์กรต่างก็ต้องการที่จะเป็นผู้นำในด้านเทคโนโลยี โดยไม่ได้คำนึงถึงความร่วมมือในการใช้ข้อมูลร่วมกัน นอกจากนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในหลายด้านในการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่ได้มีความหลากหลาย มีธรรมชาติและบริบทที่แตกต่างกัน นอกจากนี้เทคโนโลยีที่สนับสนุนด้านการข่าวกรองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงการรักษาข้อมูลในระยะยาว และมีประสิทธิภาพในการสืบค้น การประสานงาน การจำลองภาพ และการวิเคราะห์องค์ประกอบและความสัมพันธ์จากข้อมูลเต็มรูปแบบโดยนำแนวคิดในด้าน Data Mining หรือ Knowledge Discover เข้ามาใช้ (Strickland, 2004)

การก่อการร้ายบนโลกไซเบอร์ (Cyber Terrorism)

การแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย โดยเฉพาะในเรื่องของการรักษาความปลอดภัยนั้น ยังอยู่

ในลักษณะเชิงรับ ทั้งนี้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วตอนต้นว่าเป็นการยากที่จะคาดเดาถึงวิธีการโจมตีของกลุ่มผู้ก่อการร้าย อีกทั้งวิวัฒนาการของการก่อการร้ายก็ก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ วิธีการรักษาความปลอดภัยจึงตอบสนองวิธีการโจมตีที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ทำให้เป็นการป้องกันมิให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิวัฒนาการการโจมตีผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

Institute for Security Technology Studies (ISTS) แห่งวิทยาลัย Dartmouth (2001) ได้รายงานการวิเคราะห์ถึงแนวโน้มของการก่อการร้ายบนโลกไซเบอร์ โดยชี้ให้เห็นว่าการก่อการร้ายบนพื้นที่ไซเบอร์ มีความเชื่อมโยงกับการก่อการร้ายแบบดั้งเดิม กล่าวคือ มีจุดมุ่งหมายในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสัญลักษณ์ นอกจากนี้การก่อการร้ายบนพื้นที่ไซเบอร์มักจะตามมาด้วยการโจมตีทางกาย (Physical Attacks) ในทันที

สำหรับรูปแบบการโจมตีที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการก่อการร้ายนั้น ISTS ได้แจกแจงออกมา 7 รูปแบบ ได้แก่ การโจมตีเว็บไซต์ โดยเฉพาะการโจมตีในด้านเนื้อหา การโจมตีบริการโดเมนเนม (Domain Name Service - DNS) การโจมตีในลักษณะการปฏิเสธการให้บริการแบบกระจาย (Distributed Denial of Service - DDoS) การแพร่กระจายหนอนคอมพิวเตอร์ การสร้างความปั่นป่วนให้กับระบบจราจรของอินเทอร์เน็ต การโจมตีระบบสาธารณูปโภค และการโจมตีในลักษณะรวม กล่าวคือเป็นการผสมผสานรูปแบบการโจมตีต่างๆ เพื่อให้เกิดความซับซ้อนและวุ่นวายมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม บางครั้งการก่อการร้ายอาจจะมีการวางกลุ่มเป้าหมายมาก่อน โดยสามารถตรวจสอบได้จากข้อมูลการใช้งาน จะเห็นได้ว่าความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลก็อาจถูกทำลายลงได้ง่ายขึ้นบนโลกอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เริ่มต้นเมื่อผู้พัฒนาบริการต่างๆ บนเว็บไซต์ได้พยายามสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าและผู้เยี่ยมชมมากที่สุด ซึ่งอ้างว่าต้องการข้อมูลผู้ใช้งานมาพัฒนาบริการให้ตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยพยายามจัดเก็บประวัติการใช้งานของผู้ใช้ไม่จะเป็นจากฝั่งผู้ให้บริการเองและในฝั่งผู้ใช้หรือที่รู้จักกันในชื่อ คูกี้ส์ (cookies) โดยที่ผู้ใช้ไม่อาจล่วงรู้มาก่อนได้ว่าตนเองกำลังถูกติดตามพฤติกรรมการใช้งาน ซึ่งอาจกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่กลุ่มผู้ก่อการร้ายหรืออาชญากรใช้ติดตามบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายได้ อย่างไรก็ตามสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy Act) ปี 1974 โดยระบุให้หน่วยงานต่างๆ จำเป็นที่จะต้องมีการประกาศเพื่อแจ้งให้บุคคลนั้นๆ ทราบว่ามีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าเว็บไซต์ต่างๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนในสหรัฐฯ ประกาศนโยบายข้อมูลส่วนบุคคล (privacy policy) ไว้ที่หน้าแรกเป็นอย่างต่ำ เพื่อให้เตือนให้ผู้ใช้ทราบว่ามีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลในช่องทางใด อย่างไร และมีการนำไปใช้อย่างไรบ้าง

ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศต่อการก่อการร้ายบนโลกไซเบอร์ นั่นคือ การมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและเตือนให้ผู้ใช้ตระหนักถึงภัยที่อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากการโจมตีเกิดขึ้นได้ในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นผ่านช่องทางการใช้อีเมลล์ หรือการให้บริการเวิร์ล ไวด์ เว็บ (WWW) นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นที่จะต้องติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การก่อการร้ายบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีผลกระทบต่อการใช้งานสารสนเทศในระดับโลก

บทสรุป

ความสัมพันธ์ระหว่างสารสนเทศและการก่อการร้ายในยุคเศรษฐกิจสังคมดิจิทัลเป็นสิ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ความบกพร่อง ผิดพลาดและความล่าช้าอาจหมายถึงชีวิตและทรัพย์สินของผู้บริสุทธิ์นับร้อยนับพัน ล่าสุดรัฐบาลสหรัฐฯ ได้ตรากฎหมาย Department of Homeland Security Appropriations Act สนับสนุนงบประมาณในปี 2005 ในการเพิ่มประสิทธิภาพการต่อต้านการก่อการร้าย โดยหนึ่งในภารกิจที่สำคัญคือการวิเคราะห์สารสนเทศและการป้องกันสาธารณูปโภคด้านสารสนเทศ ซึ่งได้รับงบประมาณทั้งสิ้น 849 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (Department of Homeland Security, 2004) ในขณะที่หน่วยงานด้านสิทธิเสรีภาพยังคงเดินหน้าเรียกร้องให้มีการทบทวนการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลอันเนื่องมาจากมาตรการรักษาความปลอดภัย สิ่งซึ่งการสารสนเทศในประเทศไทยจำเป็นต้องพิจารณาโดยเร่งด่วน คือ การสร้างความพร้อมสำหรับการเผชิญกับมหันตภัยไม่ว่าจะเป็นภัยธรรมชาติหรือภัยอันเกิดขึ้นจากมนุษย์ด้วยกันเอง โดยเฉพาะภัยการก่อการร้ายที่อาจขึ้นได้กับผู้บริสุทธิ์ทุกคน

ถึงแม้ว่าการก่อการร้ายในสหรัฐอเมริกาดูเหมือนเป็นเรื่องที่ห่างไกลตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ หากแต่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เสมือนหนึ่งเชื่อมพรมแดนของแต่ละประเทศเข้าไว้ด้วยกัน ทำให้สถาบันบริการสารสนเทศจะได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่เหตุการณ์ความรุนแรงในเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงคุกรุ่น และสร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนในท้องที่ ประการสำคัญ คือ ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศจำเป็นที่จะต้องตระหนักและเตรียมพร้อมอยู่เสมอ ในขณะเดียวกันผู้ปฏิบัติงานก็น่าจะมีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เป็นศูนย์กลางในการสร้างขวัญและกำลังใจ ใช้ทักษะสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูลในการประเมินสถานการณ์อย่างมีระบบด้วยความรวดเร็วและมีสติ และถึงแม้ในยามที่บ้านเมืองกลับเข้าสู่เหตุการณ์ปกติหรือปฏิบัติงานนอกพื้นที่เสี่ยงก็ตาม ความไม่ประมาทยังคงเป็นคุณธรรมข้อหนึ่งที่ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศต้องคำนึงถึงอยู่ทุกขณะมิใช่หรือ

- Ball, L. D. (2002). CIO on center stage: 9/11 changes everything. *Information Systems Management, 19*(Spring 2002), 8-11.
- Broad, W. J. (February 17, 2002). *U.S. tightening rules on keeping scientific secrets*. New York Times, A1.
- Cox, R. J. (2003). *Flowers after the funeral: Reflections on the post-9/11 digital age*. Lanham, MD: Scarecrow.
- _____. (2004, August). The world is a dangerous place: Recordkeeping in the age of terror. *Records & Information Management Report*.
- Cox, R. J., Biagini, M. K., Carbo, T., Debons, T., Detlefsen, E., Griffiths, J., King, D., Robins, D., Thompson, R., Tomer, C., & Weiss, M. (2001, December). The day the world changed: Implications for archival, library and information sciences. *First Monday, 6*(12). Retrieved November 21, 2004 from http://www.firstmonday.org/issues/issue6_12/cox/
- Dartmouth College, Institute for Security Technology Studies. (2001). *Cyber attacks during the war on terrorism: A predictive analysis*. Retrieved November 22, 2004 from http://www.ists.dartmouth.edu/library/analysis/cyber_a1.pdf
- Department of Homeland Security. (October 2004). *Fact sheet: Department of Homeland Security Appropriations Act of 2005*. Retrieved November 22, 2004 from <http://www.dhs.gov/dhspublic/display?content=4065>
- Doyle, C. (2003). *Libraries and the USA PATRIOT Act*. Retrieved November 21, 2004 from <http://www.ala.org/ala/washoff/WOissues/civilliberties/theusapatriotact/CRS215LibrariesAnalysis.pdf>
- Feinberg, L. E. (2002). Homeland security: implications for information policy and practice - first appraisal. *Government Information Quarterly, 19*, 265-288.
- Gast, A. (2004). The impact on science and technology of restricting information access. In Shane, P. M., Podesta, J., & Leone, R. C. (Eds.), *A little knowledge: Privacy, security and public information after September 11* (pp. 23-38). New York: Century Foundation.
- Murphy, B. (2004). Intelligence reform Act of 2004 passes in Senate - Makes way for national ID card. *College & Research Libraries News, 65*(10), 613.
- Podesta, J. (2004). Need to know: Governing in secret. In Shane, P. M., Podesta, J., & Leone, R. C. (Eds.), *A little knowledge: Privacy, security and public information after September 11* (pp. 11-22). New York: Century Foundation.

Relyea, H. C. (2002). Homeland security and information. *Government Information Quarterly*, 19, 213-223.

Strickland, L. S. (2004). Analytic myopia, data disintegration and homeland insecurity. *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 31(6). Retrieved November 22, 2004 from <http://www.asis.org/Bulletin/Aug-04/strickland.html>

World Health Organization. (March 17, 2003). *WHO coordinates international effort to identify and treat SARS*. Retrieved November 22, 2004 from <http://www.who.int/mediacentre/news/notes/2003/np4/en/>

กระทรวงมหาดไทย. กรมการปกครอง. ม.ป. วิวัฒนาการบัตรประจำตัวประชาชน. เข้าถึงเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2547 จาก <http://www.dopa.go.th/card/card.htm>

สรยุทธ์ สุทัศนะจินดา. (20 พฤศจิกายน 2547). *คุยคุ้ยข่าว* (รายการโทรทัศน์). เข้าถึงเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2547 จาก <mms://61.19.223.230/ModernNine/kuykuykao/256k/471120kkk.wmv>

การจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตไทย

ทัศนาศลัตถะนันท์ และ อังสนา ธงไชย

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์ที่จะศึกษารูปแบบ วิธีการ และปัญหาการจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตของไทย และเพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตที่สะดวกต่อการเข้าถึง วิธีวิจัยที่ใช้ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสำรวจ ประเมิน สอบถาม และสัมภาษณ์ โดยสำรวจและประเมินเว็บไซต์ของส่วนราชการ เอกชน และสถาบันการศึกษา 312 แห่ง สอบถามผู้ดูแลเว็บไซต์จำนวน 62 ราย และสัมภาษณ์ผู้ใช้เว็บไซต์ไทย 93 ราย ประมวลผลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และประมวลข้อคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า เว็บไซต์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งสารสนเทศประชาสัมพันธ์องค์กร เผยแพร่ความรู้ และสื่อสารกับบุคคลภายนอก ผู้รับผิดชอบอยู่ในรูปคณะกรรมการมากที่สุด รองลงมาเป็นนักวิชาการ ระบบผู้ดูแลและพัฒนาเว็บไซต์ส่วนมากมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่มักขาดทักษะด้านการออกแบบสื่อโปรแกรมที่ใช้มากที่สุดคือดรีมวิวเวอร์ ภาษาที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ HTML มีการประเมินเว็บไซต์และสำรวจผู้ใช้อย่างไม่เป็นทางการ การเผยแพร่เว็บไซต์ที่ใช้มากที่สุด คือ เข้าอยู่ในทำเนียบนามของเครื่องมือค้น มีการสร้างสรรค์ความรู้ในองค์กร จัดเก็บความรู้จากภายนอก และเผยแพร่ บริการที่ให้ ได้แก่ เครื่องมือค้น นิตยสารและจดหมายข่าว กระดานประกาศ และประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ ข้อจำกัดในการจัดการความรู้คือ ไม่มีระบบในการจัดหมวดหมู่ความรู้และการทำดัชนีในขณะที่ผู้ใช้เว็บไซต์ค้นโดยใช้ดรรชนีภาษาไทยมากที่สุด ผู้ใช้พบปัญหาด้านเทคโนโลยีการสื่อสารข้อมูล ปริมาณข้อมูล ความครอบคลุมและความทันสมัยของเนื้อหา รูปแบบของเว็บ วิธีค้น ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการเว็บไซต์การพัฒนาบุคลากร การจัดการเนื้อหาความรู้ เทคนิคและบริการ

Knowledge Management in the Thai Internet

Tasana Saladyanant and Angsana Thongchai

The research objectives are to study formats, methods and problems in knowledge management in the interest and to present the convenient access form of knowledge management. Study methods used are documentary and surveying research. 312 Websites of government, private and academic institutes are evaluated, 62 webmasters answered questionnaires, and 93 users of Thai web sites are interviewed.

The result of the study revealed that objectives of most web sites are to be information resources, to do public relation, knowledge publicize and to communicate with outsiders. Responsibility of web sites belong to committees mostly and academic staff secondly. Most web masters have knowledge and skills in information technology, but lack skills in media design. Program used mostly is Dream Weaver, language used mostly is HTML. Informal evaluation and user survey have been done. Publicity of web sites is done mostly by linking to the directories of search engines. There are knowledge creation and knowledge capture from outside the organizations and distribution of those knowledge. Services provided are : search engines; magazines and newsletters; bulletin boards; and e-mails. Limitation of knowledge management is that there is no system in knowledge classification and indexing while web users search by using Thai index mostly. Problems users face are information and communication technology, amount, coverage and updating of information, appearance of the webs and searching method. Suggestions on the web site management, personnel development, technique and services are given.

การจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตไทย

ทัศนีย์ สลัดยะนันท์¹ และ อังสนา ธงไชย²

คำนำ

รัฐบาลได้ตั้งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารขึ้น ระบุนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อธุรกิจ และเพื่อการค้นคว้า โดยกำหนดเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตถึง 70% (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร, 2546) ขณะเดียวกัน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนสถาบันการศึกษาของไทยได้จัดทำเว็บไซต์ขึ้นเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ขององค์กร และที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการในการเก็บรวบรวม จัดหมวดหมู่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และนำออกเผยแพร่ใน เว็บไซต์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้ ซึ่งวาเลนเต (Valente, 2002: 3-4) จำแนกบริการการจัดการความรู้ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1. บริการโครงสร้างพื้นฐาน ครอบคลุมบริการสื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ บริการเพื่อการทำงานร่วมกัน บริการจัดการเนื้อหาของงาน บริการแปล และถ่ายทอดความรู้ทางอินเทอร์เน็ต และอิเล็กทรอนิกส์ 2. บริการแกน ครอบคลุม บริการสร้างสรรค์ความรู้ บริการจัดเก็บความรู้ บริการจัดระเบียบความรู้เพื่อการค้นคว้า บริการจัดการเพื่อการเข้าถึงความรู้ บริการค้นคืน 3. บริการสำเร็จรูป คือ บริการที่นำบริการขั้นต้นทั้งสองระดับไปใช้ในกิจเฉพาะอย่าง ส่วนเครื่องมือในการจัดการความรู้ นั้น เช่น (Chen, 2001: 3-5) ระบุ ว่าได้แก่ การเจาะค้นข้อมูล และเจาะค้นเนื้อเรื่อง ฐานข้อมูล ข่าวอิเล็กทรอนิกส์ อิเล็กทรอนิกส์เมลล์ บันทึก เครื่องมือสืบค้น การจัดการเนื้อหาความรู้ การทำแบบจำลองผู้ใช้ วัฒนธรรมองค์กร ทรัพยากรองค์กร ทรัพยากรมนุษย์ การปฏิบัติที่ได้ผลเลิศ และการศึกษาเรียนรู้

ในต่างประเทศมีหน่วยงานระดับมหาวิทยาลัย และองค์กรวิชาชีพหลายแห่งได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเว็บไซต์ขึ้น และได้ทำการประเมินเว็บไซต์ หรือให้ผู้ใช้ประเมินเว็บไซต์ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา และการเลือกใช้สารสนเทศในเว็บไซต์ เช่น งานของเบอร์สไตน์ (Burststein, 2003) บาร์เกอร์ (Barker, 2001) และจาคอบ (Jakob, 1995) เกณฑ์ประเมินเหล่านั้นสะท้อนถึงคุณภาพของบริการ และเครื่องมือจัดการความรู้ในเว็บไซต์ ส่วนเว็บไซต์ของไทย ยังไม่มีการประเมินอย่างเป็นระบบ คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตไทย มีวัตถุประสงค์ที่จะทราบถึงรูปแบบ วิธีการ และปัญหาการจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตของไทย ตลอดจนรูปแบบการจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตที่สะดวกต่อการเข้าถึง และตรงตามความต้องการของผู้ใช้

1, 2 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยโดยวิธีเชิงสำรวจ มีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารสิ่งพิมพ์ และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับความสำคัญ ขอบเขตระบบ การจัดการความรู้ สถาปัตยกรรม ซอฟต์แวร์ ความคาดหวัง และจุดมุ่งหมายของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต เว็บด้านข่าวสารความรู้ และการประเมินสารสนเทศ และการจัดการข่าวสารความรู้ในเว็บ
2. ศึกษาหลักการ และเครื่องมือการประเมินสารสนเทศ และการจัดการสารสนเทศบน อินเทอร์เน็ตของสถาบันฟิสิกส์ และห้องสมุดแห่งสหรัฐอเมริกา, โจ บาร์เคอร์แห่งมหาวิทยาลัย แคลิฟอร์เนีย เบิร์คเลย์, หอสมุดเชอริตัน มหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์, และโฮป ฟิลล์แมน ผู้อำนวยการหอสมุดวิทยาลัยแบบสัน แล้วจัดทำแบบการประเมินการจัดการความรู้ข่าวสารบนเว็บ แบบสัมภาษณ์ผู้ใช้ความรู้ในเว็บไซด์ และแบบสอบถามเว็บมาสเตอร์ของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน มหาวิทยาลัย และเว็บไซต์ของบุคคลสำคัญ
3. ประเมินเว็บไซต์จำนวน 312 แห่ง สัมภาษณ์ผู้ใช้จำนวน 93 ราย ส่งแบบสอบถามทาง ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ไปยังเว็บมาสเตอร์จำนวน 217 คน ได้รับคำตอบจำนวน 62 ราย
4. ประมวลผล ผลการสำรวจการประเมินสารสนเทศในอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ การ สัมภาษณ์ผู้ใช้เว็บไซต์เพื่อค้นหาความรู้ข่าวสาร และการสอบถามเว็บมาสเตอร์ประมวลโดยหาค่า เฉลี่ยร้อยละ และจัดหมวดหมู่คำตอบที่ได้จากคำถามปลายเปิด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. แบบประเมินเว็บไซต์ชนิดเครื่องมือสืบค้น แบบสำรวจความน่าเชื่อถือของข้อมูลในหน้า เว็บพัฒนาจากแบบสำรวจของมหาวิทยาลัยเยล มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์คเลย์ มหาวิทยาลัย เพอร์ดู และหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง
2. แบบสัมภาษณ์ พัฒนาจากแบบประเมินความต้องการของผู้ใช้เว็บไซต์ ซึ่งจัดทำโดย สมาคมวิจัยเชิงสำรวจปริญญ์ตัน
3. แบบสอบถามผู้ดูแลเว็บไซต์ พัฒนาจากแบบประเมินแหล่งความรู้ในอินเทอร์เน็ตของ สถาบันบริการฟิสิกส์และห้องสมุดแห่งสหรัฐอเมริกา แบบประเมินเว็บเพจของบาร์เคอร์ แบบ ประเมินสารสนเทศในอินเทอร์เน็ตของเคิร์คแห่งหอสมุดเชอริตัน มหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ และแบบประเมินคุณภาพสารสนเทศในอินเทอร์เน็ตของฟิลล์แมน, ผู้อำนวยการหอสมุดวิทยาลัย แบบสัน

การประมวลผล

ข้อมูลจากการประเมินเว็บไซต์การสัมภาษณ์ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและผู้ดูแลเว็บไซต์ประมวลผลโดยการ แจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละและประมวลหาข้อคิดเห็นจากคำถามปลายเปิดทั้งหมด โดย จัดกลุ่มความคิดเห็นที่เหมือนหรือคล้ายคลึงไว้ด้วยกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่และคิดค่าร้อยละ ส่วนที่จัดลำดับความสำคัญ 5 ลำดับ ให้มีคะแนน 1 ถึง 5 ตามลำดับน้อยถึงมาก และหาค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์จัดกลุ่มและแจกแจงความถี่ต่อจากนั้นเปรียบเทียบการจัดความรู้ที่ใช้ในเว็บไซต์ไทยกับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินในส่วนของการบริหารจัดการหมวดหมู่เนื้อหาความรู้ ศึกษาเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของทำเนียบขาวเรื่อง และการจัดระบบสื่อความรู้ที่ใช้ในห้องสมุดสองระบบคือระบบบทนิยมนิวส์และระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน แล้วปรับรูปแบบการจัดหมวดหมู่ความรู้เสียใหม่เพื่อให้เหมาะสมสำหรับใช้ในเว็บไซต์ของไทย

ผลการวิจัย

1. หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาให้ความสำคัญในการจัดทำเว็บไซต์ขององค์กร มีบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการออกแบบเว็บเพจพัฒนาระบบ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเว็บเพจให้มีคุณภาพ กระตือรือร้นในการที่จะพัฒนาศักยภาพของตน สามารถวิเคราะห์จุดที่ควรปรับปรุงในการบริหารจัดการเว็บไซต์ และปรับปรุงตนเอง เว็บไซต์บางส่วนจัดหมวดหมู่ความรู้อย่างเป็นระบบให้รายละเอียดเนื้อหาความรู้ครอบคลุม เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้และมีการเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
2. ผู้รับผิดชอบเว็บไซต์ในรูปคณะกรรมการยังมีน้อย เกิดข้อจำกัดในการจัดหาสารสนเทศและความรู้ที่จะบรรจุในเว็บไซต์ ผู้ดูแลและพัฒนาเว็บส่วนมากขาดทักษะด้านการออกแบบเชิงศิลปะ
3. ความรู้ในสาขาวิชาปรัชญา ศาสนา การแพทย์ยังมีน้อย ไม่พอแก่ความต้องการของผู้ใช้
4. การจัดหมวดหมู่ความรู้ในเว็บไซต์และการทำดัชนีเพื่อค้นความรู้ในเว็บไซต์ส่วนมากยังไม่รู้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ การเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องยังไม่กว้างขวางพอ
5. เว็บไซต์ส่วนมากไม่แนะนำวิธีการค้น ผู้ใช้ที่ไม่ชำนาญด้านเทคนิคการค้นจึงไม่ได้ความรู้เท่าที่ควร
6. มีข้อจำกัดในด้านความเร็วในการสื่อสารข้อมูลและการถ่ายโอนข้อมูลในบางเว็บไซต์
7. เครื่องมือค้นที่ผู้ใช้ใช้มากที่สุด ได้แก่ ดรรชนีและทำเนียบนามตามลำดับ ผู้ใช้เว็บไซต์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดหมวดหมู่ความรู้สารสนเทศที่ค้นได้ในระดับค่อนข้างมาก
8. อย่างไรก็ตามยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารข้อมูล รายละเอียด ความทันสมัย ความครอบคลุม ปริมาณและเนื้อหาที่ได้ การจัดหมวดหมู่ความรู้ และการเชื่อมโยงไปยังแหล่งข้อมูลอื่น
9. รูปแบบเว็บไซต์ที่ผู้ใช้เห็นว่ายังไม่น่าพอใจ ได้แก่ มีโฆษณาและรูปภาพมากเกินไป ภาพไม่เหมาะสม หน้าเว็บบ้างเกินไป สีฉูดฉาด การจัดระเบียบหน้าจอไม่ดี เป็นต้น

ข้อวิจารณ์

1. การจัดทำและพัฒนาเว็บไซต์ ผู้ดูแลและพัฒนาเว็บไซต์ส่วนใหญ่มีความรู้ความชำนาญด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์แต่ขาดความรู้ในด้านการจัดการเนื้อหา การออกแบบและเครื่องมือค้น ทำให้ผู้ใช้อย่างได้ข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการและครอบคลุมเนื้อหา ตลอดจนรูปแบบเว็บไซต์ส่วนใหญ่ยังไม่เป็นที่พอใจของผู้ใช้

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ เว็บไซต์กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ตามหลักการจัดการความรู้ แต่ผู้ใช้ค้นคว้าข่าวสารความรู้ใหม่จากเว็บไซต์ของหน่วยงานภาคเอกชนมากกว่าหน่วยงานภาครัฐ และสถาบันการศึกษา ทั้งที่หน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาอยู่ในสถานะที่เป็นแหล่งความรู้ด้านต่างๆ ตามพันธกิจขององค์กร ควรเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวางหากมีการบันทึก จัดเก็บ จัดหมวดหมู่ ทำเครื่องมือค้น และสร้างฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้องค์กรควรกำหนดเป็นนโยบายไว้โดยชัดเจน

3. การจัดหมวดหมู่ความรู้ในเว็บไซต์ และการทำดัชนีเพื่อค้นความรู้ในเว็บไซต์ยังไม่สามารถทำได้โดยผู้รู้ในเนื้อหาและระบบการจัดหมวดหมู่ความรู้ ตลอดจนการทำดัชนีค้นซึ่งทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถสืบค้นข้อมูลข่าวสารความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

4. โครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารโทรคมนาคม ความเร็วในการสื่อสารข้อมูลยังคงเป็นปัญหาของผู้ใช้จำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานควรมีคณะกรรมการบริหารจัดการเว็บไซต์
2. ผู้ดูแลและพัฒนาเว็บไซต์ควรมีโอกาสพัฒนาทักษะด้านการออกแบบสื่อ
3. เพื่อพัฒนาเนื้อหา เทคนิคและบริการ ควร
 - จัดทำทำเนียบผู้รู้ / ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในหน่วยงาน
 - ให้มีการถ่ายทอดความรู้ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนออกมาในรูปแบบที่เผยแพร่ได้
 - จัดหมวดหมู่ความรู้ภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ
 - จัดทำฐานข้อมูล / ความรู้ โดยออกแบบสถาปัตยกรรมความรู้ซึ่งครอบคลุมภารกิจด้านการจัดการความรู้ครบถ้วน
 - ทำสาระสังเขปเอกสารที่คัดสรรแล้ว
 - ทำดัชนีเพื่อค้นความรู้ที่เก็บอยู่ในคลังข้อมูล
 - ทำคำอธิบายการค้นเชิงลึกไว้ในโฮมเพจ
 - ให้บริการเชื่อมโยงไปยังแหล่งความรู้ที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง
 - ให้บริการส่งข้อมูลทางอีเมลไปยังกลุ่มสนใจ
 - ปรับปรุงข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัย โดยกำหนดระยะเวลาการปรับปรุงให้แน่นอน

4. ส่วนราชการเผยแพร่ข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ รับฟังและตอบปัญหาข้อสงสัยจากประชาชน

5. สถาบันการศึกษารวบรวมความรู้และจัดทำให้อยู่ในรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า วิจัยและพัฒนา บริการตอบคำถามโดยใช้ผู้รู้ในองค์กร

6. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ขยายบริการโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศให้ครอบคลุมทุกพื้นที่โดยเฉพาะในชุมชนและชนบท และให้ค่าใช้จ่ายถูกลง ขยายช่องทางการสื่อสารเป็นแบบแถบกว้าง (broad band) สนับสนุนการเรียนรู้ด้านการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์แก่ประชาชนโดยร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่น สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบการพัฒนาเว็บไซต์ในด้านการจัดการความรู้ในเว็บ

บรรณานุกรม

กระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ. 2546. นโยบาย. www.mict.go.th

Barker, Joe. 2001. The Teaching Library. Burkeley: University of Burkeley .

Burstein, Frada. 2003. Enterprise Portals as Knowledge Management Tools. Melbourne: Monash University.

Chen, Hsincheen. 2001. Knowledge Management Systems. Tucson, Ariz : Elle College of Business and Public Administrator, University of Arizona.

Jakob, D. 1995. Finding Information on the Web. <http://www.nlc-bnc.ca/publications/netnotes15.html>

Kirk, Elizabeth E. 1996. Evaluation Information Found on the Internet. <http://www.johnhopkins.edu>

Princeton Survey Research Associates. 2002. A Matter of Trust: What Users Want from Web-sites; Results of a National Survey of Internet Users... Princeton: the Associates.

Tillman, Hope N. 2001. Evaluation Quality on the Net. Babson Park, Ma.: Babson College. <http://www.hopetillman.com/findqual.html>

U.S. Institute of Museum and Library Services. 2002, "Evaluation Internet Resources: a Checklist". <http://infopeople.org>

Valente, Andre. 2002. Knowledge Structure and Services. s.l.: Knowledge Systems Venture LLC

ห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย Catholique de Louvain ประเทศเบลเยียม และห้องสมุดสถาบันประชากรศาสตร์ แห่งเนเธอร์แลนด์ ประเทศเนเธอร์แลนด์

ศุภพร ช้วยชูวงศ์

บทความนี้เขียนจากประสบการณ์การดูงานห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย Catholique de Louvain ประเทศเบลเยียม และห้องสมุดประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์ ประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อแนะนำการดำเนินงานรวมทั้งบริการต่างๆ และบริการสารสนเทศออนไลน์

Library of Economics, Social and Political Sciences, Universite Catholique de Louvain, Belgium and Library of Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute, Netherlands

Suleeporn Chouychuwong

This article describes from visiting experience at Library of Economic, Social and Political Sciences, Universite Catholique de Louvain, Belgium and Library of Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute, Netherlands in order to introduce about library operations includes the services and online service.

ห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัย Catholique de Louvain
(Library of Economic, Social and Political Sciences,
Universite Catholique de Louvain)
ประเทศเบลเยียม
และห้องสมุดสถาบันประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์
(Library of Netherlands Interdisciplinary
Demographic Institute) ประเทศเนเธอร์แลนด์

ศุภพร ช้วยชูวงศ์ *

ในระหว่างวันที่ 13-17 กันยายน 2547 ผู้เขียนได้มีโอกาสเดินทางร่วมกับคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์ โครงการพัฒนานักศึกษาศึกษาเพื่อพัฒนาอุดมศึกษาไทย (PED) สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 4 คน และบรรณารักษ์ 2 คน เพื่อดูงาน Center for Research on Epidemiology of Disasters (CRED), Institute of Demography ของ Universite Catholique de Louvain (UCL) และ International Cooperation Health Research ของ European Commission (EC) ประเทศเบลเยียม เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียน การสอน การทำวิทยานิพนธ์ แนวทางและความร่วมมือการทำวิจัยของมหาวิทยาลัย UCL และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม รวมทั้งห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย Catholique de Louvain (Library of Economic, Social and Political Sciences, Universite Catholique de Louvain) และ ห้องสมุดสถาบันประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์ (Library of Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute (NIDI)) ประเทศเนเธอร์แลนด์

มหาวิทยาลัย Catholique de Louvain หรือชื่อภาษาฝรั่งเศสว่า Universite Catholique de Louvain (UCL) ประเทศเบลเยียม มหาวิทยาลัยแห่งนี้มี 2 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตเมือง Brussels ซึ่งมีการเรียนการสอนสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และวิทยาเขตเมือง Louvain-la-Neuve มีการเรียนการสอนสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งตามประวัติการก่อตั้งมหาวิทยาลัยทั้ง 2 วิทยาเขตนี้เริ่มแรกตั้งที่วิทยาเขตเมือง Brussels เป็นสถานศึกษาของชาวพื้นเมืองของเบลเยียม คือ ชาวเฟลมมิช (Flemish) ใช้ภาษาเฟลมมิช และชาวฝรั่งเศส (French) ต่อมาเมื่อมีการแบ่งแยกสัญชาติของ

* บรรณารักษ์ ห้องสมุดสถาบันวิจัยประชากรและสังคม สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

เบลเยียม ชาวเฟลมมิชชนพื้นเมืองกลุ่มใหญ่ จึงเรียกร้องให้ชาวฝรั่งเศสแยกไปตั้งมหาวิทยาลัย
วิทยาเขตใหม่ที่เมือง Louvain-la-Neuve

ห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัย Catholique de Louvain

(Library of Economic, Social and Political Sciences,

Universite Catholique de Louvain)

ห้องสมุดนี้มีชื่อในภาษาฝรั่งเศสว่า Bibliotheque des Sciences Economiques, Sociales et Politiques (BSPO) ของคณะ Faculte des Sciences Economiques, Sociales et Politiques (ESPO) ของ Universite Catholique de Louvain (UCL) ตั้งอยู่ที่เมือง Louvain-la-Neuve ประเทศเบลเยียม ห้องสมุดคณะนี้เป็น 1 ใน 7 แห่งของห้องสมุดที่สังกัดห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัย UCL หรือ Les bibliotheques des l' UCL

บริเวณที่ตั้งเป็นอาคารเอกเทศ 4 ชั้น และมีบุคลากรบรรณารักษ์ 8 คน

เวลาทำการ

เปิดภาคการศึกษา

วันจันทร์	11.00 น. - 19.30 น.
วันอังคาร-พฤหัสบดี	08.30 น. - 19.30 น.
วันศุกร์	08.30 น. - 18.30 น.
วันเสาร์	09.30 น. - 12.30 น.
วันอาทิตย์	ปิดบริการ

ปิดภาคการศึกษา

วันจันทร์-เสาร์	ปิดเวลา 17.00 น.
วันอาทิตย์	ปิดบริการ

ทรัพยากรสารสนเทศ

ห้องสมุดแห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อรวบรวม และบริการทรัพยากรสารสนเทศ สาขาเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ เพื่อบริการแก่ อาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย และบุคลากรของมหาวิทยาลัย UCL ปัจจุบันห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ จำนวน 220,000 เล่ม วารสาร 450 ชื่อเรื่อง หนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ สิ่งพิมพ์ในห้องสมุดมีทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาสเปน สำหรับหนังสือ รายงานการวิจัย วารสาร และเอกสารทางวิชาการ ห้องสมุดจัดทำฐานข้อมูลบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ร่วมกับฐานข้อมูลของหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้สะดวก รวดเร็ว

หนังสือ

ห้องสมุดมีทรัพยากรประเภทหนังสือ จำนวน 115,000 เล่ม โดยบริการแบบชั้นเปิด และหนังสือจอง ซึ่งเป็นหนังสือที่มีผู้ใช้มาก และเป็นหนังสือที่จองโดยคณะเพื่อสอนเป็นเทอม จำนวน 15,000 เล่ม โดยจัดหมวดหมู่หนังสือด้วยระบบรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification) และจัดเก็บแยกตามหมวดหมู่ บนอาคารห้องสมุด ทั้ง 4 ชั้น ดังนี้

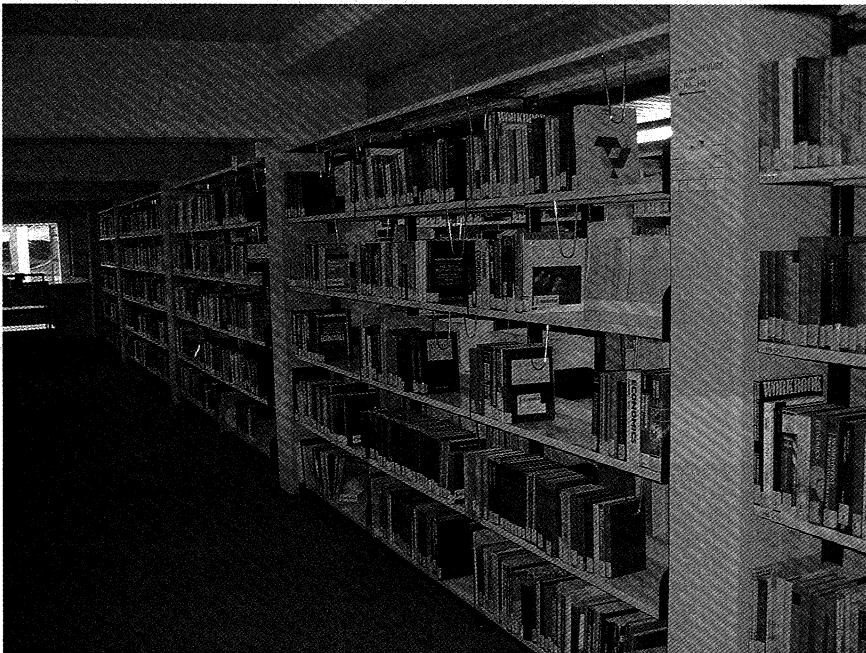
ชั้นที่ 1 หมวดสังคมศาสตร์ทั่วไป

ชั้นที่ 2 หมวดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ประชากรศาสตร์ และการเกษตร

ชั้นที่ 3 หมวดเศรษฐศาสตร์ประยุกต์

ชั้นที่ 4 หมวดรัฐศาสตร์และการทหาร

สำหรับหนังสือจอง จะติดรหัส "RES" ที่เล่ม และขอยืมได้ที่แผนกบริการยืม-คืน

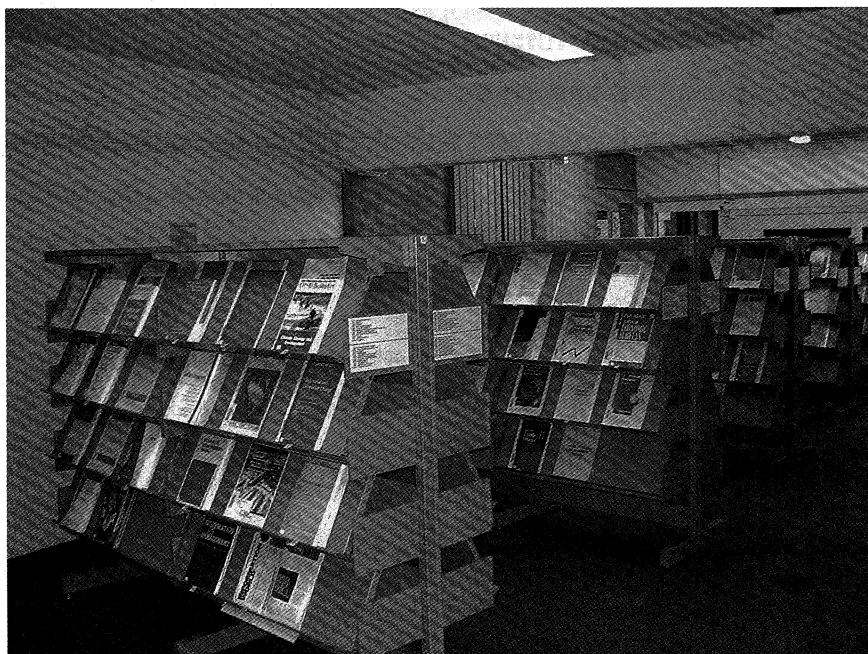
บริเวณชั้นหนังสือหมวดต่าง ๆ

รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัย หรือเอกสารทางวิชาการ (Les memories) ที่มีคุณค่าทางวิชาการ และผู้ใช้ต้องการใช้มาก รวมทั้งเอกสารที่เจ้าของผลงานไม่ต้องการเผยแพร่ หรือเอกสารที่มีอายุน้อยกว่า 10 ปี ห้องสมุดจัดเก็บไว้ที่ชั้นหนังสือจอง แผนกบริการยืมคืน และไม่ให้ออกนอกห้องสมุด

วารสาร

วารสารทั่วไป วารสารวิชาการ และวารสารฉบับปัจจุบัน จัดเก็บและบริการที่ชั้น 1 โดยจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อวารสาร สำหรับวารสารเย็บเล่มและวารสารฉบับล่วงหน้า จัดเก็บที่ชั้น 2 และชั้น 3 บริเวณปีกขวาของอาคาร วารสารแต่ละเล่มจะใส่รหัส "C" ตามด้วยหมายเลขประจำวารสาร 3-5 หมายเลขตามลำดับการจัดหาเข้าในห้องสมุด เช่น C12917 Cambridge Journal of Economics เพื่อสะดวกในการจัดเก็บและสืบค้นจากฐานข้อมูลบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์

ชั้นบริการวารสาร

ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัย UCL บอกรับเป็นสมาชิกเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ ได้แก่ ฐานข้อมูล Science Direct, Blackwell Synergy, JSTOR, Proquest, Directory of Open Access Journal, EBSCO (Academic Search Premier, Business Source Premier) และ ABI/Inform

ฐานข้อมูลออนไลน์

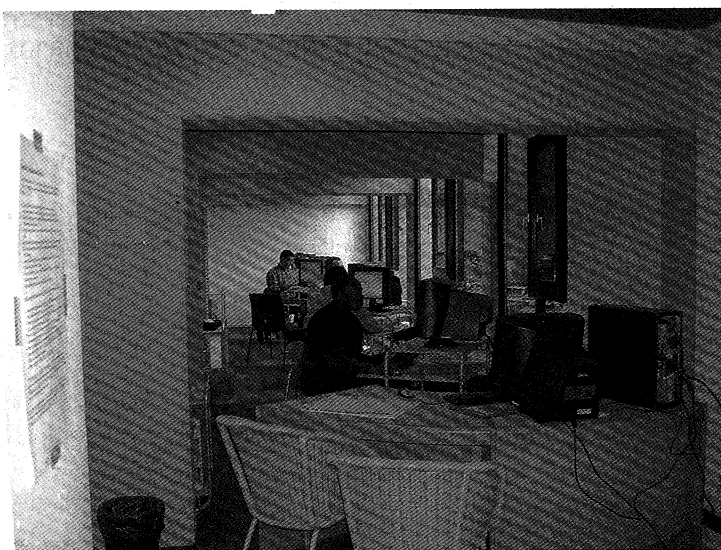
ฐานข้อมูลออนไลน์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ เพื่อให้ผู้ใช้สืบค้นบทความย่อ บทความวารสาร และเอกสารฉบับสมบูรณ์ (Full text) ได้แก่

1. Current contents ฐานข้อมูลบทความย่อวารสารสาขาเศรษฐศาสตร์ การบริหาร สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์

2. Helecon ฐานข้อมูลบทคัดย่อวารสารสาขาแรงงาน การบริหาร การพัฒนาสังคม เศรษฐศาสตร์ ประชากรศาสตร์ และรัฐศาสตร์
 3. International Political Science Abstracts ฐานข้อมูลบทคัดย่อวารสารสาขา รัฐศาสตร์
 4. Medline ฐานข้อมูลบทคัดย่อวารสาร และสิ่งพิมพ์สาขาประชากรศาสตร์ และอนามัย เจริญพันธุ์
 5. Esop ฐานข้อมูลบทคัดย่อวารสารสาขารัฐศาสตร์
 6. Econlit ฐานข้อมูลวารสารสาขาเศรษฐศาสตร์
 7. Francais ฐานข้อมูลบทคัดย่อหนังสือ รายงานการวิจัย บทความวารสาร วิทยานิพนธ์ สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เป็นฐานข้อมูลภาษาฝรั่งเศส การสืบค้นฐานข้อมูลดังกล่าวโดยใช้ชื่อบทความ หรือชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน หัวเรื่อง และ คำสำคัญ (keywords) นอกจากนี้ผู้ใช้สามารถสืบค้นรายชื่อวารสารและสิ่งพิมพ์ที่มีในห้องสมุดของ ประเทศเบลเยียมจากฐานข้อมูลออนไลน์ ดังนี้
1. Antilope ฐานข้อมูลรายชื่อ และแหล่งที่มีวารสารในห้องสมุดต่างๆ ของเบลเยียม
 2. CCB ฐานข้อมูลรายชื่อ และแหล่งที่มีสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดต่างๆ ของเบลเยียม

ฐานข้อมูลซีดีรอม

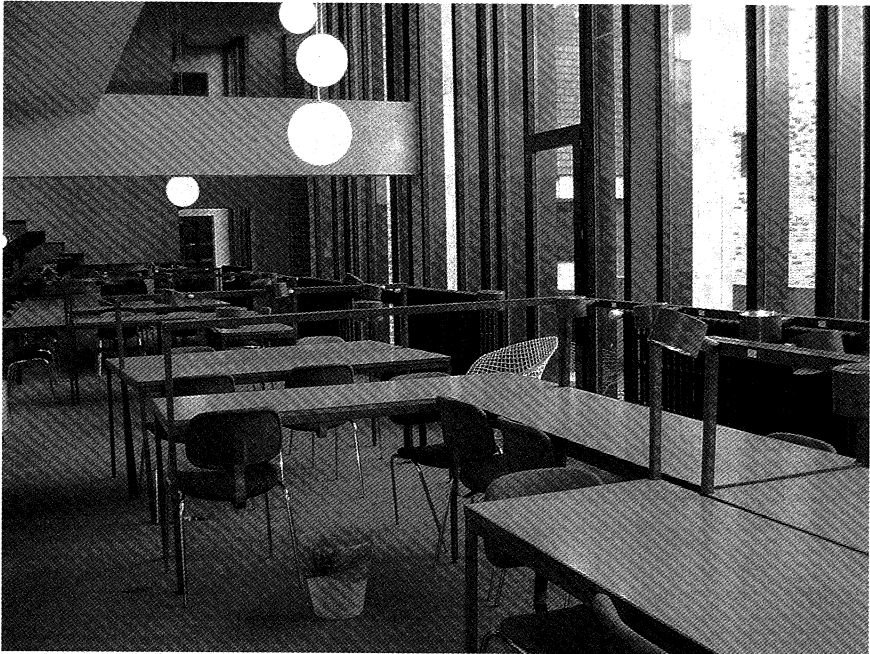
ห้องสมุดให้บริการฐานข้อมูลซีดีรอม ESOP ซึ่งรวมบทคัดย่อวารสารสาขารัฐศาสตร์ ภาษาฝรั่งเศส ซึ่งห้องสมุดได้รับอนิันทนาการจาก Foundation National des Sciences Politiques des Paris

บริการสืบค้นข้อมูล

บริการของห้องสมุด

ห้องสมุดได้นำระบบอัตโนมัติมาให้บริการห้องสมุด ได้แก่ บริการยืม-คืน บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ บริการแนะนำและฝึกอบรมการใช้สารสนเทศ บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง

บริเวณที่อ่านหนังสือ

ระเบียบการใช้ห้องสมุดและการทำบัตรสมาชิก

1. สมาชิกทั่วไปของมหาวิทยาลัย ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากร
2. สมาชิกบุคคลภายนอก
 - 2.1 อัตราค่าขอใช้บริการต่อวัน 2 ยูโร
 - 2.2 อัตราค่าขอทำบัตรสมาชิกต่อปี ดังนี้
 1. บุคลากรสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัย 5 ยูโร
 2. อาจารย์ และนักศึกษานอกมหาวิทยาลัย 12 ยูโร
 3. ประชาชนที่พักอาศัยหอพัก (Residents) ในเมือง Louvain-la-Neuve 12 ยูโร
 4. บุคคลอื่นๆ 38 ยูโร
 5. องค์กรหรือบริษัทเอกชน 200 ยูโร

หลักฐานการสมัครสมาชิกห้องสมุด คือ บัตรประชาชน, สำเนาทะเบียนบ้าน และรูปถ่าย 1 รูป รวมทั้งเงินประกัน 5 ยูโร

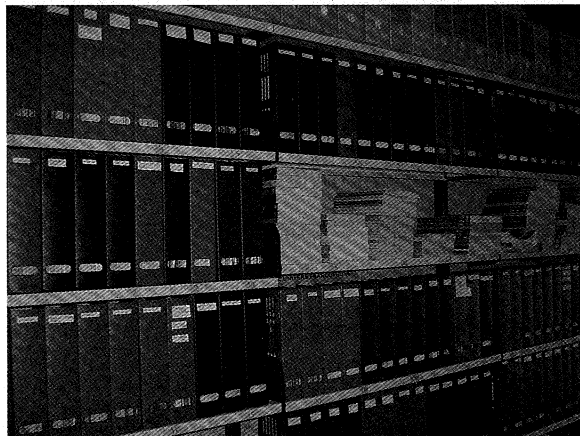
จำนวนระยะเวลาการยืม

	อาจารย์/บุคลากร	นักศึกษาและอื่นๆ
การยืม	10 เล่ม	5 เล่ม
ระยะเวลายืม	28 วัน	14 วัน
การต่ออายุ	14 วัน (ไม่เกิน 2 ครั้ง)	7 วัน (ไม่เกิน 2 ครั้ง)
ค่าปรับ	5 ยูโร/เล่ม/วัน	5 ยูโร/เล่ม/วัน

ศูนย์ข้อมูล 3 ทวีป

ศูนย์ข้อมูล 3 ทวีป หรือ Le Centre Tricontinental มีชื่อย่อว่า Le CENTRI เป็น 1 ใน 6 ศูนย์ข้อมูลภายใต้การดูแลของ Sudoc ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนของเบลเยียม ตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1976 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม จัดเก็บ และบริการข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ความร่วมมือการพัฒนาประเทศ ความเคลื่อนไหวและการต่อสู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และค่าครองชีพ รวมทั้งรายงานความคิดเห็น และข้อโต้แย้งในประเด็นดังกล่าวของ 3 ทวีป คือ แอฟริกา ละตินอเมริกา และเอเชีย

ศูนย์ข้อมูลนี้มีทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือ วารสาร รายงานการประชุม รายงานการวิจัย ภาพถ่าย วิดีทัศน์ ในปัจจุบันศูนย์ข้อมูลมีบริการวารสารที่ตีพิมพ์จากทั้ง 3 ทวีป จำนวน 500 ชื่อเรื่อง และบริการอื่นๆ ได้แก่ บริการยืมคืน บริการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลบรรณานุกรมของศูนย์ข้อมูล ซึ่งรวบรวมข้อมูลสิ่งพิมพ์ จำนวน 32,000 ชื่อเรื่อง บริการสืบค้นข้อมูลฐานข้อมูลออนไลน์ของเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนของเบลเยียม และประเทศสมาชิก จำนวน 60,000 ชื่อเรื่อง ผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลจากชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง คำสำคัญ (keywords) ชื่อภูมิภาค หรือชื่อประเทศ บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง บริการจุลสาร บริการถ่ายเอกสารบทความที่น่าสนใจ สิ่งพิมพ์ของศูนย์ข้อมูล จัดเก็บแยกตามชื่อภูมิภาคต่างๆ ศูนย์ข้อมูลนี้ตั้งอยู่บนชั้น 3 ของห้องสมุด เปิดบริการวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 9.00 น. - 17.00 น.

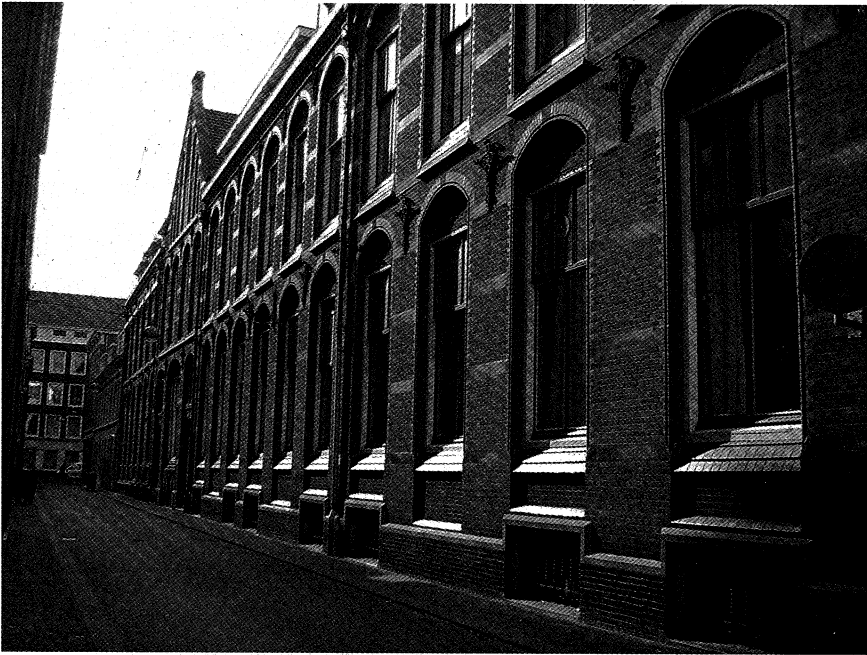
เอกสารศูนย์ข้อมูล 3 ทวีป

ห้องสมุดสถาบันประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์

(Library of Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute)

สถาบันประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์ (Netherlands Interdisciplinary Demography Institute (NIDI)) ตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1970 ณ อาคารเลขที่ 2502 AR เมือง Hague ประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อศึกษา วิจัย ฝึกอบรม เผยแพร่ และบริการข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาประชากร และสังคม ประกอบด้วย 3 หน่วยงานหลัก คือ

1. Social Demography Department
2. Model and Projections Department
3. Population, Migration and Development Department

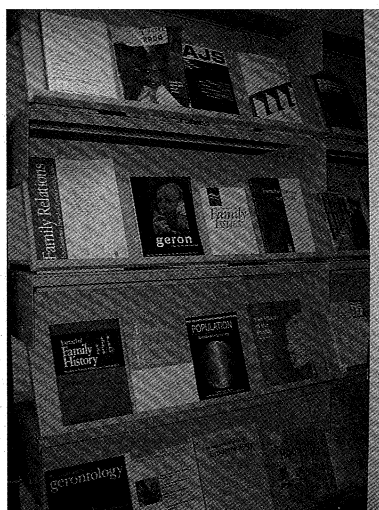
สถาบันประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์

ห้องสมุด NIDI ตั้งอยู่ชั้นใต้ดิน บนอาคาร 2 ชั้นของสถาบัน เป็นห้องสมุดขนาดเล็ก และมีชื่อว่า "SAFE" เพื่อจัดเก็บ รวบรวม และบริการทรัพยากรสารสนเทศ สาขาประชากรศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้องแก่นักวิจัยของสถาบัน และบุคคลภายนอกที่สนใจ โดยได้รับงบประมาณจากสถาบันและหน่วยงานในเครือข่าย ห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือ วารสาร รายงานการประชุม รายงานการวิจัย สถิติ และบทความทางประชากรศาสตร์ ปัจจุบันมีหนังสือจำนวน 6,000 เล่ม วารสาร 200 ชื่อเรื่อง นอกจากนี้ห้องสมุดมีนโยบายจัดเก็บ และรวบรวมสิ่งพิมพ์ด้านประชากรศาสตร์ที่เขียนโดยชาวดัตช์ และสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับเนเธอร์แลนด์ให้สมบูรณ์ที่สุด สิ่งพิมพ์ในห้องสมุดมีทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาดัตช์ โดยจัดหมวดหมู่ด้วยระบบดัชนีประชากร

(Population Index) ซึ่งเป็นระบบจัดหมวดหมู่สิ่งพิมพ์ด้านประชากรศาสตร์ แบ่งออกเป็น 20 หมวดหลัก โดยใช้อักษรโรมัน A-T ตัวเดียวเป็นสัญลักษณ์ และตามด้วยอักษร 3 ตัวแรกของนามสกุลผู้แต่ง สำหรับรายงานการวิจัย เอกสารสถาบัน รวมทั้งบทความที่น่าสนใจด้านประชากรศาสตร์ ห้องสมุดจัดเก็บในรูปแบบ PDF เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นเอกสารฉบับสมบูรณ์ (Full text) และในขณะนี้ห้องสมุดอยู่ระหว่างการจัดทำฐานข้อมูลบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ เพื่อให้ผู้ใช้สืบค้นข้อมูลออนไลน์ได้สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น คาดว่าจะเสร็จและให้บริการช่วงปลายปี 2547 เนื่องจากมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว จึงขอความช่วยเหลือจากหอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยในเนเธอร์แลนด์เพื่อดำเนินการดังกล่าว

ตู้วางเลื่อนเก็บวารสารและเอกสาร

ชั้นบริการวารสาร

สรุป

จากการดูงานผู้เขียนได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย UCL เบลเยียม และห้องสมุดสถาบันประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์ ห้องสมุดเฉพาะทั้ง 2 แห่งได้ใช้ระบบอัตโนมัติในการดำเนินงาน ได้แก่ งานจัดทำฐานข้อมูล งานบริการสารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้สะดวก รวดเร็ว และตรงตามความต้องการมากขึ้น ซึ่งห้องสมุดของไทยก็ได้พัฒนาไปในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นบรรณารักษ์ผู้มีหน้าที่รวบรวม จัดเก็บ และบริการทรัพยากรสารสนเทศ ควรเปลี่ยนบทบาทให้ทันสมัยกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และควรมีความรู้ในศาสตร์เฉพาะสาขา

การดูงานครั้งนี้พบอุปสรรคในเรื่องการสื่อสารเนื่องจากบรรณารักษ์ผู้บรรยาย และเอกสารที่แจกให้ใช้ภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในเบลเยียม ผู้เขียนขอขอบคุณ Mr.David Hargitt นักวิจัยของ Center for Research on the Epidemiology (CRED) ที่ช่วยถ่ายทอดเป็นภาษาอังกฤษตลอดการบรรยาย

บรรณานุกรม

ศุภลักษณ์ สอนิชัย. เบลเยียม. กรุงเทพฯ : อทิตตา, 2547

Catholic University of Louvain. <http://www.bib.ucl.ac.be> (Oct. 2004)

_____. <http://www.bspo.ucl.ac.be> (Oct. 2004)

_____. <http://www.sudoc.be> (Nov. 2004)

Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute. <http://www.nidi.nl> (Nov. 2004)

ลัดฟ้าสู่ Libraries@Singapore (อีกครั้ง)

เบญจา รุ่งเรืองศิลป์

บทความนี้เป็นจดหมายถ่ายทอดประสบการณ์การไปดูงานห้องสมุดที่ประเทศสิงคโปร์ ผู้เขียนได้เดินทางมาศึกษาและดูงานเป็นครั้งที่ ๓ แล้ว พบว่ามีห้องสมุดสร้างใหม่เกิดขึ้นอีก ที่มีอยู่เดิมก็มีพัฒนาการที่ทันสมัยขึ้น ห้องสมุดของสิงคโปร์มีความโดดเด่นด้าน สถาปัตยกรรม การออกแบบภายใน ภูมิทัศน์ เครื่องมืออุปกรณ์ การบริการ และการ ประชาสัมพันธ์ ทำให้เกิดค่านิยมและนิยักรักการอ่านของคนทั้งประเทศ

Fly to Libraries@Singapore

Benja Rungruangsilpa

This article is a letter giving experiences in a library visit to Singapore. The author have ever visited 3 times, It was found that there are more new libraries. The old libraries have more developed. The librarians in Singapore have outstanding features in architecture, interior design, view, equipment / tools, services, and public relations. These features add more value and inspire the reading habits of people in the nation.

ลัดฟ้าสู่ Libraries@Singapore (อีกครั้ง)

เบญจา รุ่งเรืองศิลป์ *

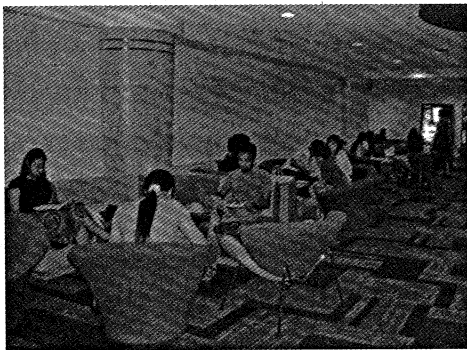
เหมียว & น้อย...ที่คิดถึง

จำได้ไหม ? เมื่อสองปีที่แล้ว เบญเญเคยเล่นเกมทายใจกับเหมียว & น้อยไว้ว่า ก่อนขึ้นเครื่องกลับเมืองไทย จะหยอดเงินเหรียญใส่ตู้รับบริจาคที่สนามบินขางจีดีหรือไม่ เพื่อเป็นความหวังว่าจะได้กลับมาเยือนสิงคโปร์อีกหลายๆ ครั้ง มาวันนี้ เหมียว&น้อยได้คำตอบแล้วนะ เบญเญมีโอกาสบินลัดฟ้าสู่สิงคโปร์ (อีกครั้ง) จริงๆ ด้วย เป็น Trip พิเศษในโครงการศึกษาดูงานห้องสมุดและบริการเทคโนโลยีสารสนเทศที่สถาบันวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย ผู้บริหารสถาบันฯ หัวหน้าศูนย์ หัวหน้าฝ่าย ไปดูงานการบริหารจัดการ การวางแผนกลยุทธ์ การบริการทรัพยากรสารสนเทศสมัยใหม่ รวมทั้งการจัดการด้านกายภาพของห้องสมุด ตั้งแต่วันที่ 3 - 5 ตุลาคม 2547 รวม 3 วัน 2 คืน เป็น 2 คืน 3 วัน ที่มีความหมาย... จนอยากจะเล่าให้เหมียว&น้อยยอใจเล่น ทั้งในด้านสถานที่ บรรยากาศ และการบริการเป็นเลิศ ส่วนเรื่องทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ นั้น คล้ายคลึงกับห้องสมุดของเหมียว & น้อยอยู่แล้วจะ ดังนั้น ห้ามเด็ดขาดอย่ารีบกลับไปไหนอ่านจดหมายเพื่อนรักก่อนอาหารค่ำมื้อนี้แล้วจะพบว่าอร่อยจังโดยไม่ต้องเติมรสดี รสดี

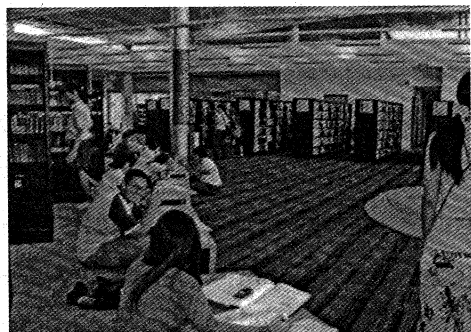
เหมียว & น้อยจะ นัดแรกของคณะเดินทางอยู่ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ หรือ NUS (National University of Singapore) NUS ประกอบด้วย 6 ห้องสมุด ซึ่งเบญเญเคยไปเยี่ยมชม Science Library มาแล้วครั้งหนึ่ง คราวนี้ Central Library ได้นำเสนอเราด้วย New Library Portal น่าสนใจมาก มีข้อมูลเพียบพร้อม มองเห็นภาพรวมของการดำเนินงานชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ INNOPAC ที่เรียกว่า Libraries Intergrated Catalogue : LINC การสืบค้นแบบ Information gate ที่สืบค้นข้ามฐานข้อมูลกันได้ มีอาชีพอย่างเหมียว & น้อย ต้องสนใจแน่ๆ เลย ลอง Click@NUS Libraries ด้วย www.lib.nus.edu.sg สิ๊จ๊ะ มีลูกเล่นให้ search มากมาย แล้วได้เห็นแผ่นประชาสัมพันธ์สีส้มที่ส่งมาด้วยกันหรือเปล่าจะ NUS ได้รวบรวม Frequently Asked Question และ Important Information ทำนอง อะไร อย่างไร ที่ไหน ทำไม ที่ผู้ใช้ติดใจสงสัย สอบถามกันมาบ่อยๆ ทำเป็นเอกสารแจกฟรี แต่ที่ Highlight คือ ส่วน C ผนวกกับการให้บริการสำเนาเอกสารแบบ Self Service จึงให้ความสำคัญกับเรื่องลิขสิทธิ์มาก 10% หรือ 1 บท ของหนังสือหรือ 1 บทความของวารสารเท่านั้น จึงจะอยู่ภายใต้การคุ้มครองของกฎหมายลิขสิทธิ์ เหมียวสะดุ้งอยู่ในใจแล้วสิ... วันก่อนเห็นป่นว่าทำสำเนาให้ผู้ใช้เป็นเล่มๆ และ

* บรรณารักษ์ ฝ่ายบริการผู้อ่าน สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

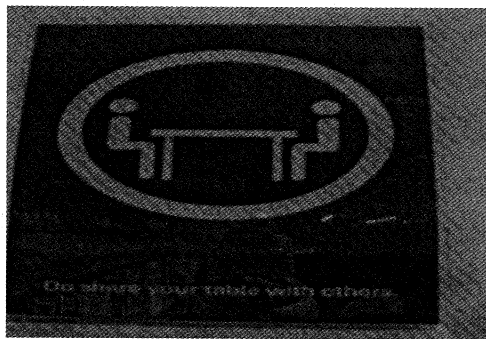
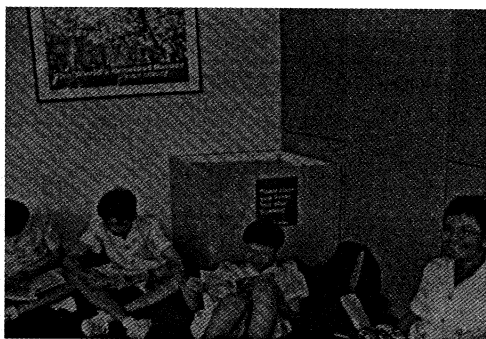
ที่น้อยต้องขอบมาก คือ เคาน์เตอร์ One-Stop Loans Desk ใหญ่โต หูหรา บริการเบ็ดเสร็จ
 จุดเดียว ในส่วนการจัดพื้นที่ภายในมี Perk Point เป็นห้องกระจกขนาดใหญ่ สำหรับเป็น
 มุมพักผ่อน มีโซฟาสีส้มแสนสบายๆ อย่าง เบญ สามารถนำอาหารและเครื่องดื่มเข้าไปได้อ่าน
 หนังสือพิมพ์และนิตยสารฉบับใหม่ พร้อมพูดคุยกันได้สบายๆ ในห้องนี้ บริเวณชั้น 3 มีห้องกระจก
 ติดต่อกัน 4 ห้อง เรียกว่า Chat Point สำหรับคนที่ต้องการพูดคุยโทรศัพท์มือถือ เสียงจะได้ไม่รบกวนผู้อื่น
 แต่ถ้าเป็นบริเวณเงียบสงบจริงๆ จะอยู่ที่ชั้น 6 เรียกว่า Quiet Study Area ห้องเล็กห้องน้อยเหล่านี้
 เป็นเสมือนมนต์เสน่ห์จริงๆ ที่เบญก็อยากจะได้ต้อนรับผู้ใช้ของเราที่มีพฤติกรรมไม่เกรงใจคนอื่น ๆ เข้าไป
 อยู่บ้าง เหมียว & น้อยเห็นด้วยมั๊ยจ๊ะ

ในวันเดียวกันนี้เวลาบ่ายแก่ๆ ถ้าเป็นเมืองไทยก็ต้องบอกว่าเที่ยงกว่า เพราะเวลาของเขา
 เร็วกว่าเรา 1 ชั่วโมง เบญจะพาเหมียว & น้อย ไปที่ Jurong Regional Library ห้องสมุดประชาชน
 ที่ปรับปรุงใหม่ เปิดบริการเมื่อ 4 มิถุนายน 2547 นี้เอง (จำแม่นมาก...เพราะตรงกับวันสำคัญ
 ของ เบญจ๊ะ) ตั้งอยู่ในเขต Jurong East Industrial and Business Hub บริหารงานโดย National
 Library Board : NLB แนนอนจะ อาคารใหม่ ใหญ่โต ยังไม่มีร่มเงาของต้นไม้เท่าที่ NUS ทำให้
 เกิดความรู้สึกเป็นสมัยใหม่มากกว่า ช่วงที่คณะเรายังรีรออยู่ตรงทางเข้าห้องสมุด จะเห็นบริเวณ
 24-Hour Self-Service Lobby ทำให้นึกถึงคุณเจ๊บบ ที่กำลังเตรียมติดตั้งระบบการยืม-คืน
 อัตโนมัติที่ทันสมัยอย่างนี้ที่จุฬาฯ ต่อไปเหมียว & น้อยไม่ต้องลัดฟ้ามวดูตัวอย่างถึงเมื่อลอดช่อง
 อย่างเบญหรอกจะ ไปดูที่จุฬาฯ กันดีกว่า

เบญจะไม่เล่าถึงรายการต้อนรับในห้องประชุมนะ ขอพาเดินชมพื้นที่ซึ่ง in trend สุดๆ เริ่มจากชั้นใต้ดิน (Basement) มีห้องสมุดที่คุณแม่มีอายุน้อยต้องโปรดปรานแน่ๆ ห้องสมุดเด็กที่นี้จัดวางครุภัณฑ์และตกแต่งสถานที่ได้เก๋ไก๋ ไม่ว่าจะเป็นโต๊ะ เก้าอี้ ภาพติดผนัง และของเล่นเด็ก มีมุมกิจกรรมไว้ให้บรรณารักษ์ อาสาสมัครหรือผู้ปกครอง ได้เล่นิทานให้เด็กๆ ฟังเหมือนกับที่เหมียวและเบญเคยไปร่วมกิจกรรมกับห้องสมุดประชาชนมีนบุรีมาแล้ว ในระหว่างเดินขึ้นชมมีคุณแม่มุสลิมคนหนึ่งกำลังสอนลูกแฝดหัดสะกดคำจากหนังสือภาษาอังกฤษเสียงดัง ฟังชัด ที่นี้เราจะมองเห็นภาพการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่เริ่มต้นจากพื้นฐานครอบครัวเป็นปกติดีเสีย ส่วนชั้นที่ 4 เป็นห้องสมุดสำหรับวัยรุ่นโดยเฉพาะ เรียกว่า Verging All Teen (V.A.T.) วันนี้มีนักเรียนหน้าใสใสมาใช้บริการมากเหมือนกัน เหมียว & น้อยจะ เหมือนเบญหลงเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านหนูน้อยหมวกแดงเลยจะหลานๆ เเขนังฟังเพลงบนโซฟานุ่มๆ นั่งทำการบ้าน ฟังกันอ่านหนังสือ (เข้าใจนะ) ล้อมวงคุยกัน นอนหลับก็มีจะ แล้วยังสามารถเลือกซื้อขนมขบเคี้ยว เครื่องดื่มกระป๋องและน้ำดื่ม ได้จากตู้ขายอัตโนมัติ การอนุญาตนี้เขาสงวนสิทธิ์ ไม่ให้นำอาหารจากภายนอกเข้ามาเด็ดขาด แถมมีหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น เกาหลี จีน นวนิยายวัยรุ่น ไว้ให้อ่านด้วย ไม่ต้องซื้อหาอ่านเองเหมือนน้องอ้นที่บ้าน ทุกคนบริหารจัดการพื้นที่ใช้งานของตนเองอย่างอิสระ เป็น Dynamic Environment บางคนอาจเรียกว่า Mall Library กว่าเบญจะหลุดจากวังวนความแปลกใหม่ในคอนเซ็ปต์ของห้องนี้ เพื่อนๆ หลายคนลงไปชั้น 3 กันเกือบหมดแล้ว ตามมาๆ

ที่ชั้น 3 นี้ มีส่วนให้บริการไมโครฟิล์ม หนังสือพิมพ์และหนังสือหายาก ซึ่งอยู่ในระหว่างพัฒนาเป็น e-book จะบอกให้งานบริการยืมระหว่างห้องสมุดของเขารวมอยู่ใน Reference Service ด้วย เพื่อเหมียวเบญได้หยิบ Service Quality Feedback Form ที่วางอยู่บนเคาน์เตอร์มาฝาก ลองเปิดดูซิจะ จะทำให้นึกถึงอีกความหมายหนึ่งของ NLB-No-one Left Behind และมีแผ่นพับชื่อ "The Art of Library : Designing your Living" มาฝากน้อยด้วย คงจะมีผู้สนใจเรื่องนี้กันมาก ห้องสมุดจึงรวบรวมรายชื่อหนังสือและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องเผยแพร่เสียเลย เป็นที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งพบว่ามี แบบฟอร์มการใช้ห้องสมุดในเวลาสำคัญด้วย เขากำหนดไว้ว่าตั้งแต่ 12-2 pm และ 7-9 pm สงวนพื้นที่ห้องสมุดสำหรับนักศึกษาค้นคว้าทรัพยากรของห้องสมุดเท่านั้น และแนะนำห้องสมุดย่อยในเขตพื้นที่ใกล้เคียง ที่จะไปใช้บริการได้ในเวลาข้างต้น ก็เป็นปัญหา

คล้ายคลึงกันนะ ทุกวันนี้เราต่างกลุ่มออกกลุ่มใจกับนักเรียนมัธยมศึกษาและผู้ใช้บริการจากสถาบัน การศึกษาอื่น ซึ่งมาใช้ที่นั่งอ่านในขณะที่นิสัยของเราก็ต้องใช้ห้องสมุดเพื่อเตรียมตัวสอบประจำภาค กันอยู่อย่างหนาแน่น เอ้อ! กลุ่มใจจัง จนต้องเดินเลาะเลียบไปตามผนังกระจกเล่นๆ ได้เห็นป้ายแจ้ง Wireless Internet Access เป็นระยะๆ ห้องสมุดของเหมียว & น้อยมีจุดบริการเครือข่ายหรือ ยังจะ ทั้งภาพรวมของสถานที่และบรรยากาศอย่างนี้กระมัง ที่เขาเล่าขานว่าเป็น Lifestyle ถ้าเหมียว & น้อยติดใจ จะขอแนะนำให้ออกคอยอีกสักนิด ... เพราะห้องสมุดแห่งชาติใหม่สุดที่กำลังก่อสร้างจะ แล้วเสร็จในปี 2005 ที่ Victoria Street น่าจะมีอะไรให้ตื่นตาตื่นใจมากกว่านี้อีก เบนดูจาก Jurong Regional Library มาด้วยอาการเหนื่อความคาดหวัง พร้อมจดประโยคความประทับใจไว้ใน diary "Do handle all library materials and facilities with care" ทันสมัยอย่างไรก็ยังคงต้องการ การดูแลเอาใจใส่เหมือนๆ กันนั่นแหละ รวมทั้งทีมงานด้วย

เหมียว & น้อยจะ ให้เวลาลูกไปเติมพลังด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ เท้าวกระเพราะไปดาวจาก กล้องลงสู่จาน เข้าไมโครเวฟสัก 2 นาที เปิดตู้เย็นรินน้ำเย็นเจี๊ยบมา 1 เหยือก แล้วรับประทานอย่าง ข้าๆ มาดสุขุม แต่ห้ามทำกิจกรรมอื่นร่วมด้วยนะ เช่น เปิดทีวี ฟังเพลง เสร็จแล้วมาฟังเบญเล่าต่อ จริงๆ แล้วเบญก็หิวอยู่เหมือนกัน เพราะจาก Jurong เราก็ดร้งมาที่ library@esplanade ณ Raffles Avenue กันอีก ที่นี้มีสโลแกนว่า Music+Dance+Theatre+Film = library@esplanade จะ เป็นห้องสมุดประชาชนแห่งแรกทางด้านศิลปกรรม อยู่ภายในอาคารโรงละครของสิงคโปร์ ที่ใครๆ บอกว่าสถาปัตยกรรมรูปทรงหนามทุเรียน ห้องสมุดจะจัดพื้นที่และ collection ให้มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะ ได้แก่ส่วนที่เป็น Arts Central, Music Village, Film Village, Dance Village, Theatre Village จัดให้มีสื่อประเภทต่างๆ ตาม Collection นั้นๆ ที่นี้เป็นอีกห้องสมุด หนึ่งนะจะ ที่มีบรรยากาศสมัยใหม่ มีห้องดูหนัง (Screening Room) ให้เช่าชั่วโมงละ 10 เหรียญ จูได้ 8-10 คน มีห้องซ้อมดนตรีให้เช่า ชั่วโมงละ 6 เหรียญ และยิ่งเหมาะมาก ... สำหรับน้อยคน ช่างฝัน เพราะในส่วนร้านอาหาร (caf?) ที่อยู่ในห้องสมุด นอกจากมีเก้าอี้นั่งอ่าน / ดืมกาแฟแล้ว รอบระเบียงยังมีเก้าอี้ทรงสูง นั่งใช้คอมพิวเตอร์เน็ตบุ๊คสลับกับการทอดสายตามองภาพทิวทัศน์อ่าว สิงคโปร์ เสมือนอยู่ใกล้แค่เอื้อม ทำให้นึกถึงรอบอาคารห้องสมุดของน้อยจะ ยามที่ดอกชมพูพันธุ์ทิพย์บานสะพรั่ง ช่างน่ามอง น่ารื่นรมย์ แต่น่าเสียดาย คนทำงานก้มหน้าก้มตา ชมกัเขมนั่นจนไม่เงยหน้า ชมพูพันธุ์ทิพย์เลยร่วงแล้วร่วงอีกอยู่ที่โคนต้น เกลื่อนไปหมด ... อยากจะกระซิบบอกน้อยนะจะเป็นคนทำงานที่มีคุณภาพแล้ว ต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย เพื่อนฝูงเป็นห่วงจ้า ...

เหมียว & น้อยจะ หมดเวลาดูงานไปอีกหนึ่งวัน เบนตั้งใจจะหลับให้สนิททีเดียว ถ้าไม่ ใจอ่อนไปละลายทรัพย์ที่ถนน Orchard กับใครบางคน อนุญาตให้เหมียว & น้อยพักสมอง กลับ ฝันดีเหมือนกัน พรุ่งนี้เบญจะเล่าให้ฟังต่อว่าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันยาง เขามีอะไรกัน

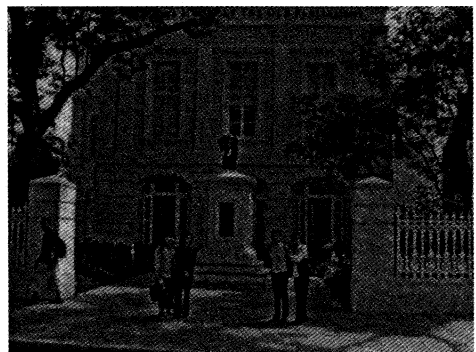
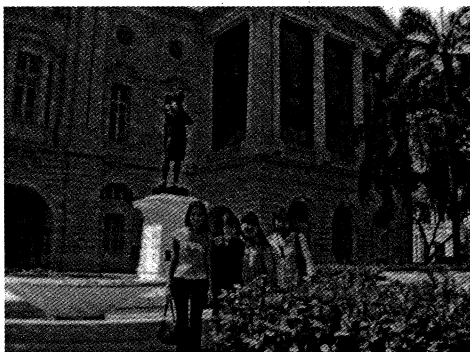
เข้าวันนี้คณะเราได้ไปเยี่ยมชม Lee Wee Nam Library ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันยาง (Nanyang Technological University : NTU) เบนได้เคยมาเยี่ยมเยือนครั้งหนึ่งแล้ว ครั้งนี้กลับมา ดอกเฟื่องฟ้าสีชมพูหวานแหวว ที่อยู่ตามหลังคาทางเดินและตึกเรียนน้อยลงไปมาก ห้องสมุดก็มี

เปลี่ยนไปบ้าง (ออกเสียงให้เพี้ยนเล็กๆ) พื้นที่โล่งกลางอาคารจะเป็นที่ตั้งของ iGEMS Terminals จำนวนมหาศาล (ในความรู้สึกของเบญจ๊ะ) มีเคาน์เตอร์ตอบคำถามขนาดใหญ่โต แต่เหมียวจะด้านหลังเคาน์เตอร์โดดเด่นด้วย Digital Clock Tower น่าสนใจมัย ส่วน Collection ต่างๆ จะจัดรายรอบไว้ด้านข้างแทน มี Reading Areas ไม่มากนัก มีมุม Lifestyle (เขาใช้คำนี้จริง ๆ) ไล่คลายเครียด ทำนองดูทีวี ฟังเพลง อ่านหนังสือพิมพ์ ปล่อยใจล่องลอยหนอยๆ นั้นแหละ มุมนี้เขามีเครื่องมืออุปกรณ์อย่างที่ว่าไว้พร้อมทีเดียว เบญได้ตามนักศึกษาเข้าไปดูการใช้บริการ Printing Room มีทั้งถ่ายเอกสาร สแกนภาพ ส่งงานพิมพ์สีก็ได้ ขาวดำก็ไม่เกี่ยง สนนราคาแผ่นละไม่ถึงเหรียญ เป็นระบบ Self Service จ่ายเงินด้วย Cashcard และจะปิดให้บริการก่อนห้องสมุดปิดทำการครึ่งชั่วโมง อยากให้น้องกุงและเยลลี่เชี่ยวชาญทางด้าน IT System ของสถาบันฯ ก่อตั้ง Printing Room ให้กับฝ่ายบริการบ้างจังเลย... เหมียวจะ เวลามีน้อยนิดจริงๆ สมาชิกในคณะก็เร่งแล้วเร่งอีก ให้ไปชม Media Center ซึ่งอยู่อีกอาคารหนึ่ง เลยหยิบฉวยได้เพียง Library OPAC guide ถูกใจมัยจะ เขาบอกว่า... it's new, it's cool... try it ! กลับมาเบญได้ลอง Click@my NTU ด้วย www.ntu.edu.sg แล้ว มี Library guide อื่นๆ ที่น่าสนใจอีกเพียบ รวมทั้งสนใจบริการ Document Procurement & Supply ที่เบญจับใจความได้ว่า ห้องสมุดบริการจัดหา / ยืม เอกสารระหว่างห้องสมุดให้ โดยคิดค่าบริการ 10 หน้าแรกเป็นเงินจำนวนหนึ่ง และเพิ่มอีก 2 เหรียญทุกๆ 10 หน้าต่อไป นอกจากนี้ยังมีบริการ Book Delivery Request Service ระหว่าง NTU กับห้องสมุดสมาชิกด้วยนะ ส่วน Book Deposit Service ที่น้อยฝากให้ช่วยดูนั้น ได้มีการตั้งจุด Book drop เพิ่มเติมที่ลานจอดรถชั้นล่างของห้องสมุดกับที่อาคารเรียนรวมด้วยจ๊ะ

จากประสบการณ์เที่ยวห้องสมุดในครั้งนี้ ทำให้เบญเห็นภาพของความเป็น Community Library ชัดเจนยิ่งขึ้น นึกถึงพาดหัวข่าวเมื่อไม่นานมานี้ว่า... “นายกทักษิณผันหวานสร้างห้องสมุดมีชีวิตให้เด็กๆ” และได้ให้คำจำกัดความของห้องสมุดมีชีวิตว่า ต้องเป็นห้องสมุดที่เด็กเข้าไปอยู่แล้วมีความสุข มีความสนุก มีอาหารกิน มีเครื่องเล่นที่สร้างสรรค์เหมาะสมกับเด็กในวัยต่างๆ มีหนังสือที่เปลี่ยนแปลงเสมอ มีหนังสือแปลกๆ ใหม่ๆ ให้เด็กได้ค้นคว้า มีหนังสือหลากหลายประเภทและที่แน่นอนต้องมีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ เหมียว & น้อยจ๊ะ แล้วยังที่ ดร.สิริกร มณีรินทร์ ได้จัดทำไฟท์สกริปของโครงการ TK Park สำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มวัยรุ่นในการออกแบบจัดตั้งอุทยานเพื่อการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชน มีการผสมผสานระหว่างบันเทิงกับวิชาการ มาวันนี้ถึงบางอ้อ รู้แล้วว่าต้นแบบของแนวความคิดนี้มาจากไหน? เขาเป็นว่า เหมียว น้อย และเบญ ต้องปรับปรุงตัวเองแล้วนะจ๊ะ ไม่มีใครเขาขอบบรรณารักษ์ๆ เข้มงวด ยุคสมัยนี้ต้องเป็น Cybrarian หน้าตาสดใส เอาละปี 48 นี้ มาจับมือกันเป็น New Look in the New Year กันเถอะ

ถ้าหากมีใครถามว่าสะดุดตาสะดุดใจกับสิ่งใดบ้าง เบญคงจะตอบอย่างเต็มปากเต็มคำ ว่า ห้องสมุดในสิงคโปร์มีมากกว่าที่คาดคิด ประทับใจที่สุดกับกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ ทุกห้องสมุดที่ได้ไปเยือน ล้วนโดดเด่นด้วยสื่อต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์ ป้ายสถานที่ ป้ายทิศทาง

รายละเอียดของกฎ กติกา มารยาท โฆษณากิจกรรม มีทั้งสีสันสดใสและรูปภาพดึงดูดความสนใจ สิ่งเหล่านี้ จะถูกจัดวางไว้ในตำแหน่งที่สะดุดตา สะดวกต่อการหยิบฉวยของผู้มาเยือน และเป็นเชิงรุก ให้เกิดความสนใจใคร่รู้ตามมา เหมือนตัวอย่างถุงร่มพลาสติกใส่ที่เบญจเกตุมาลา เขาเตรียมไว้ให้ใส่ร่มที่เปียกฝน น้ำจะได้ไม่หยดเป็นทางเข้าไปทำให้พื้นเสียหาย ไม่ถูกวางเกะกะ และเป็นผลดีกับระบบความชื้นของอากาศในอาคารด้วย ซึ่งพบได้ที่ทางเข้าห้องสมุดทุกห้องสมุดจะ ความน่านิยมนี้อาจคือ Do-it-yourself เช่น การยืม-คืนหนังสือด้วยตนเอง การมีเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่นับวันจะทันสมัยขึ้น ส่วนเรื่องการนำอาหารการกินเข้ามาอยู่ใกล้ๆ กับหนังสือหนังสือนั้น ไม่รู้เหมียว & น้อยเปิดใจรับได้เพียงใด แต่ที่แน่ๆ ขอบของที่ระลึกที่ส่งมาให้รีเปล่าจะ อุดมสำเนาเลือกซื้อจากร้านค้าที่มีสต็อกเกอร์ Singapore Gold Circle ซึ่งเป็นตรารับรองคุณภาพขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวสิงคโปร์เชียวนะ ส่วน Magnet นั้น ช้อมา 3 ชิ้นจะ เป็นรูป Cable Car ที่ Sentosa เกาะแห่งความสนุกธรรมชาติรื่นรมย์บรรเทิงใจ เหมาะสำหรับเหมียวคนที่ชอบความทันสมัย อีกชิ้นหนึ่งเป็นรูปสัตว์จาก Night Safari เหมาะกับน้อยคนมีความเมตตากรุณาทั่วถ้วน ชิ้นสุดท้ายเบญจเลือกรูปดอกกล้วยไม้พันธุ์จากพม่าและมาเลเซีย มีให้เห็นดาษดื่นที่ Singapore Botanic Garden ทั้งหมดที่กล่าวถึงนี้ไม่ได้ไปซื้อถึงถิ่นหรอกจ๊ะ ขั๊ปปแกวๆ Boat Quay ท่าจอดเรือนี้เอง ก็ทำให้กระป๋องเปร่าได้บ้างเหมือนกันนะ ส่วนอีกของเป็นภาพถ่ายหน้าอนุสาวรีย์ Sir Stamford Raffles ที่มีโอกาสไปยืนไขว่คว้าตาต่อกับเขาด้วย ได้ไปอ่านจารึกรอบฐานอนุสรณ์สถาน “ข้าง” ที่รัชกาลที่ 5 ทรงพระราชทานให้ประเทศสิงคโปร์อย่างคนภาคภูมิใจด้วยละ

ในยามค่ำคืนก็ได้ชะแว้ปไปนั่งเรือชมวิวกปากแม่น้ำสิงคโปร์ ที่เห็นแสงดวงไฟเป็นรูปมังกร แพรพราว อยู่ริมเขื่อน และทันได้เห็นเจ้าเมอร์ไลออน (Merlion) สัญลักษณ์ของประเทศ ยืนพ่นน้ำอย่างสง่างาม เรียกได้ว่าเป็นการท่องราตรีตามสไตล์เบญจ มีประสบการณ์นั่งรถประจำทางทั่วรอบเมืองบ้างเล็กน้อย แม้จะแวะเวียนบนถนนย่านธุรกิจอยู่ 2 รอบ แต่ไม่ได้หลงใหลได้ปลื้มอะไรเลย อันที่จริงได้ไปชมพิพิธภัณฑ์ศิลปะ งานประติมากรรม และงานแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยด้วยเหมือนกัน แต่ความที่มีสุนทรียศาสตร์น้อยเกินไป ทำให้ไม่สามารถบรรยายได้ถูก สัมผัสได้ก็คือ ความชื่นชม

เบญส่งรูปมาให้แล งดการวิพากษ์และวิจารณ์นะจ๊ะ เอาเป็นว่าจุดมุ่งหมายมาดูงานห้องสมุด ดังนั้น เวลาที่ผสมเล็กน้อยไปชมบ้าน ชมเมือง ชมอาคารอนุรักษ์เก่าๆ ทั้งเดินเล่นแถว China Town สูดกลิ่นเนยที่ Little India ชั่วครูชั่วยาม จึงเป็นความทรงจำที่แสนดี ท้ายที่สุดนึกถึง music challenge ของ Nescafe ที่ว่า... แค่นี้เพียงเท่านั้นจะเปิด เปิดตา และเปิดหู และเปิดใจ มองโลก ด้วยมุมมองด้านใหม่ ไม่ว่าจะร้ายหรือจะดี... เอ๊ะ! จะเกี่ยวกับการดูงานครั้งนี้หรือเปล่า ขอบใจ เพื่อนรักที่ตั้งใจอ่านจนจบ

คิดถึงเหมียว & น้อยที่สุด

เบญ (คนน่ารัก)

การลงรายการฐานข้อมูลหนังสือที่ไม่ใช้อักษรโรมัน ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยวอชิงตัน : หนังสือภาษาไทย

จิราพรรณ อินทศิริพงษ์

Transliteration คือ การถ่ายทอดตัวอักษร หมายถึง การนำคำในภาษาหนึ่งมาเขียนด้วยตัวอักษรอีกภาษาหนึ่ง โดยพยายามให้การเขียนในภาษาใหม่ถ่ายทอดเสียงของคำในภาษาเดิมนี้อย่างใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้ (สัจฉวี สายบัว อ้างในอุไรรัตน์ บุญยานนท์, 2529)

ห้องสมุดซัลโล มหาวิทยาลัยวอชิงตัน รัฐวอชิงตัน เมืองซีแอตเติล นอกจากมีหนังสือที่เป็นภาษาโรมัน ยังมีหนังสือหนังสือภาษาอื่นๆ ที่ไม่ใช้อักษรโรมัน เช่น หนังสือภาษาจีน ญี่ปุ่น ไทย ลาว และพม่า ดังนั้นหนังสือที่ตัวอักษรไม่เป็นอักษรโรมัน เมื่อห้องสมุดนำมาจัดทำรายการฐานข้อมูล จึงต้องใช้วิธีการถ่ายทอดตัวอักษร โดยใช้หลักเกณฑ์การลงรายการ AACR II และใช้ตารางการแปลงตัวอักษร (ALA-LC Romanization tables: transliteration schemes for non-Roman scripts) ซึ่งมีกฎเกณฑ์เฉพาะของแต่ละภาษาในการจัดทำรายการถ่ายทอดตัวอักษรของภาษานั้นๆ

Transliteration Database Cataloging in the Library at University of Washington : Thai Books

Jirapan Intarasirpong

This article describes the process of transliteration of Thai language books into the English language conducted at the University of Washington, Seattle Washington by the author who was a visiting scholar summer, 2004 at the Suzzallo Library. Transliteration is the process of "mapping" from one script into another script. Successful transliteration means a reader can reconstruct the original spelling of unknown transliterated words. Most transliteration includes mapping the letters of the source script to letters pronounced similarly in the goal script for some specific pair of source and goal language.

Suzzallo Library is the main information science facility at the University of Washington. The Suzzallo facility has substantial international titles including a Southeast Asia section with holdings from China, Japan, Viet Nam, Thailand, Laos, and Myanmar. All of these titles are in native language and do not contain substantive Roman script. This manuscript describes the researchers transliteration of Thai database by use of the American Library Association, Library of Congress (ALA-LC) Romanization Tables : Transliteration Schemes for non-Roman scripts at The University of Washington.

การลงรายการฐานข้อมูลหนังสือ ที่ไม่ใช้อักษรโรมัน ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยวอชิงตัน : หนังสือภาษาไทย

จิราพรรณ อินทศิริพงษ์ *

Romanization หรือ Latinization คือ การเปลี่ยนระบบการเขียนที่ไม่ใช้อักษรโรมันให้อยู่ในรูปอักษรโรมัน เช่น การใช้อักษรโรมันเขียนแทนตัวอักษรจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี (<http://en.wikipedia.org>)

Transliteration คือ การถ่ายถอดตัวอักษร หมายถึงการนำคำในภาษาหนึ่งมาเขียนด้วยตัวอักษรอีกภาษาหนึ่ง โดยพยายามให้การเขียนในภาษาใหม่นี้ถ่ายถอดเสียงของคำในภาษาเดิมนี้อย่างใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้ (สัญญาวิ สายบัว อ้างในอุไรรัตน์ บุญภานนท์, 2529)

ห้องสมุดซูลลโล นับว่าเป็นห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัยวอชิงตัน รัฐวอชิงตัน เมืองซีแอตเติล มีหนังสือประมาณ 1,000,000 เล่ม ทั้งหนังสือภาษาอังกฤษ และหนังสือภาษาอื่นๆ สำหรับหนังสือในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่น ไทย ลาว พม่า มีประมาณ 40,986 รายการ เป็นหนังสือภาษาไทย 7,361 รายการ ดังนั้นหนังสือที่ตัวอักษรไม่ใช่อักษรโรมัน เมื่อห้องสมุดนำมาจัดทำรายการฐานข้อมูล จึงต้องใช้การถ่ายถอดตัวอักษร โดยใช้หลักเกณฑ์การลงรายการ AACR II และใช้ตารางการแปลงตัวอักษร (ALA-LC Romanization tables: transliteration schemes for non-Roman scripts) ซึ่งมีกฎเกณฑ์เฉพาะของแต่ละภาษาในการจัดทำรายการถ่ายถอดตัวอักษรของภาษานั้นๆ ด้วยเหตุนี้การจัดทำรายการหนังสือที่ไม่ใช้อักษรโรมัน ผู้จัดทำจึงควรเป็นผู้ที่สามารถใช้ภาษานั้นได้อย่างถูกต้องในหลักของการใช้ไวยากรณ์ และถูก กฎเกณฑ์การลงรายการตามหลักมาตรฐานสากล

การสืบค้นจากหน้าโฮมเพจของห้องสมุด (<http://www.lib.washington.edu/>) จะมีเมนูให้เปลี่ยนเป็น Non Roman Character set ในบางภาษาเช่นภาษาจีน ผู้ค้นสามารถพิมพ์เป็นภาษาแม่โดยใช้คีย์บอร์ดภาษาอังกฤษ ผู้ค้นเพียงทราบตัวอักษรนั้นอ่านออกเสียงอย่างไร รายการจะแสดงเป็นภาษาแม่ตามที่ต้องการ (สำหรับหนังสือภาษาไทยยังทำไม่ได้)

* บรรณารักษ์ 6 หัวหน้าฝ่ายบริการ สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้รับทุน UMAP มาฝึกปฏิบัติงาน ณ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวอชิงตัน เป็นเวลา 3 เดือน

หน้าจอแสดงการสืบค้น

Search the UW Libraries Catalog

☐ Author ☐ Title ☐ Keywords ☐ Call Numbers & Other Numbers	Subjects: ☐ Library of Congress ☐ Medical ☐ Genre/Form	Course Reserves: ☐ By Course ☐ By Professor
---	--	--

Change search to:

☐ All UW

☐ UW Seattle

☐ UW Bothell/COO

☐ Journals

☐ CUH Library

☐ UW Tacoma

Go to:

☐ Submit

☐ Includes Law Library
Summit FAQ

☐ Your Library Account

Change type of catalog to:

☐ Telnet Catalog

☐ Non-Roman Character Sets

Libraries Information Gateway | UW Home

การกำหนด
ก่อนการค้นห

สัญลักษณ์เพื่อใช้ในการออกเสียงของหนังสือภาษาไทย

The screenshot displays the 'ALA Character Selection' window. It features a large character grid where the first row includes the character 'ae' (lowercase), which is currently selected. Below the grid, the 'ALA Character Name' field is populated with 'ae, lowercase'. The 'Language' dropdown menu is set to 'Thai'. The interface concludes with five action buttons: 'Insert', 'Insert & Close', 'Close', 'Shortcut Key...', and 'Help'.

ตัวอย่างของการกำหนดพยัญชนะ และวรรณยุกต์

พยัญชนะ

ช = ch

จ = ch

พ ภา = ph

ท = th

วรรณยุกต์

ae ออกเสียงเป็น แอ

oie ออกเสียงเป็น อาย

ตัวอย่างการลงข้อมูลหนังสือภาษาไทย

วิบูลย์ วิจิตรวาทการ. พระเจ้าปราสาททอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทแสงสาร บุคส์, 2542

University of Washington - All in One - Microsoft Internet Explorer

http://catalog.lib.washington.edu:1067/search?SEARCH=phrachao+prasathong

Search Web Search Books Search Journals Search Media Search News Search Images Search Video Search Audio Search Full Text Search

phrachao prasathong Entire Collection Search

Record: Prev Next

Author Wiboon Wichitwathakan

Title Phrachao Prasathong, kasat naksa / doi Wiboon Wichitwathakan

Pub info Krung Thep : BC orisat Sangsan Buk, 2542 [1999]

LOCATION	CALL #	STATUS
Suzzallo/Allen Stacks	DS577 .W512 1999	AVAILABLE

Edition Phan iduang thi 2

Description 9, 212 p. : ill. : 22 cm

Language In Thai

Summary Historical events of Thailand during Phra Nakhon Si Ayutthaya period with special reference to Prasat Thong, King of Ayutthaya, d. 1655

LC SUBJECTS Thailand -- History -- To 1782
Prasat Thong, King of Ayutthaya, d. 1655

LCCN 99910320

ISBN 9747481065

Other # Th-Th-99-910320

OCLC # 46685542

Record: Prev Next

ตัวอย่างเขตการลงข้อมูล

LEADER 00000aam 2200000 a 4500a

001 46685542

003 OCoLC

005 20020607235401.0

008 010110s1999 th a 000 0 thao

010 99910320

020 9747481065

025 Th-Th-99-910320

037 |bLibrary of Congress -- New Delhi Field Office

040 DLC|cDLC|dWAU

042 lcode

043 a-th---

050 00 DS577|b.W512 1999

100 0 Wibūn Wiċhitwāthakān

245 10 Phraċhao Prāsātthā ōng, kasat naksū /|cdōi Wibūn
Wiċhitwāthakān

250 Phim khrang thī 2

260 Krung Thēp :|bB| orisat Sāngsan Buk,|c2542 [1999]

300 9, 212 p. :|bill. ;|c22 cm

520 Historical events of Thailand during Phra Nakhon Si
Ayutthaya period with special reference to Prasāt Thā ōng,
King of Ayutthaya, d. 1655

546 In Thai

600 00 Prāsāt Thā ōng,|cKing of Ayutthaya,|dd. 1655

651 0 Thailand|xHistory|yTo 1782

941 .b43987060

945 1 DS577 .W512 1999|lszstx|b39352055926869

948 .b43987060

994 02|bWAU

ตัวอย่างการลงข้อมูลฉบับบันทึกเสียง

ดนตรีพื้นเมือง อีสาน วัดพระธาตุพนม. ชุดที่1.

LEADER 00000njm 2200505la 45 0t

001 56125242

003 OCoLC

005 20040810150823.0

007 ss Isnjlu----e

008 040810s200u th fmn thaod

040 WAU|cWAU

043 a-th---

049 WAUW

**245 00 Dontri phumwung Isan|h[sound recording] :|bWat
Phrathatphanom**

**260 [Thailand] :|bSun Sinlapawatthanatham
Rattanamolisikhobun,|c[200-?]**

300 2 sound cassettes :|banalog

500 Title from container insert

**505 0 chut thi 1. na 1. Baisi, Kh on sawan, Soeng bangfai, Nam
ton tat ; na 2. Maeng Taptao, Phu Thai sam phao, Si
khobun, Phu Thai -- chut thi 2. na 1. Poet wong, Si
khobun, Lam ponglang, Mae hang kil om luk, Maeng phu ti
om d okmai, Phu Thai sam phao ; na 2. Lam phoen, Tang wai,
Soeng ponglang, Sangsinchai, Toei sam changwa, Soeng
bangfai**

**520 Traditional Thai music honoring the Phrathatphanom Temple
in Northeastern Thailand**

610 20 Wat Phrathatphanom (That Phanom, Thailand)

650 0 Songs, Thai|zThailand, Northeastern

650 0 Folk music|zThailand

710 2 Sūn Sinlapawatthanatham Rattanamōlisikhōtabūn

740 02 Bāisi

740 02 Khī on sawan

740 02 Sœng bangfai

740 02 Nam tōn tāt

740 02 Mæng Taptao

740 02 Phū Thai sām phao

740 02 Sī khōthabūn

740 02 Phū Thai

740 02 Pœt wong

740 02 Lam pōnglāng

740 02 Mæ hāng klī om lūk

740 02 Mæng phū tī om dī okmāi

740 02 Phū Thai sām phao

740 02 Lam phlœn

740 02 Tang wāi

740 02 Sœng pōnglāng

740 02 Sangsinchai

740 02 Tœi sām changwa

740 02 Sœng bangfai

910 DJN

948 .b50984639

994 02|bWAU

บทสรุป

ห้องสมุดในต่างประเทศนั้นสะสมหนังสือหลายชาติหลายภาษา การจัดทำรายการสิ่งพิมพ์ที่ไม่ใช่อักษรโรมัน จึงเป็นงานที่จำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีสามารถใช้ภาษานั้นๆ ได้ถูกต้อง และมีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การลงรายการตามหลักมาตรฐานสากล ปัญหาของห้องสมุดต่างประเทศในการจัดทำรายการหนังสือเหล่านี้คือขาดผู้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษานั้นๆ การจัดทำรายการ CIP ของสิ่งพิมพ์ ภาษาไทย ในรูปของการถ่ายถอดตัวอักษร น่าจะเป็นผลงานของบรรณารักษ์ไทยเป็นผู้จัดทำ เพื่อนำไปสู่ความเป็นสากล อีกทั้งเป็นแนวทางของห้องสมุดนานาชาติในการจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์ภาษาไทยในรูปแบบของการถ่ายถอดตัวอักษร

บรรณานุกรม

อุไรรัตน์ บุญภานนท์. การถอดอักษรอังกฤษเป็นไทยโดยใช้หลักวิชาภาษาศาสตร์. วิทยานิพนธ์
ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529

Library of Congress and the American Library Association. ALA-LC Romanization tables
: transliteration schemes for non-Roman scripts. Washington,D.C. : Library of
Congress, 1997

http://en.wikipedia.org/wiki/Romanization#Methods_of_romanization (17 Dec 2004)

ประวัติและผลงานของศาสตราจารย์กิตติคุณ สุทธิลักษณ์ อัมพ์ธวงค์

ศาสตราจารย์กิตติคุณสุทธิลักษณ์ อัมพ์ธวงค์ เป็นทั้งอาจารย์ บรรณารักษ์ นักเขียน และเป็นบุคคลหนึ่งผู้บุกเบิกงานด้านการศึกษาวิชาบรรณารักษ์ ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ท่านได้ถึงกรรมเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ สิ้นสุดชีวิตของท่าน ขอร่วมไว้อาลัยต่อการจากไปของท่าน และขอนำประวัติและผลงานของท่านส่วนหนึ่งจารึกไว้ในวารสารห้องสมุดฉบับนี้ในฐานะที่เป็นปูชนียบุคคลของวงการวิชาชีพนี้

History and Work Results of Professor Suthiluk Umpunwong

Professor Suthiluk Umpunwong is a teacher, librarian, author, She is one of the people who starts the education on librarianship in undergraduate/graduate level of Thailand. She passed away on Nov.2,2004. TLA feel sorry to her depart and present her history and work results in this journal as an important person this field.

ประวัติและผลงานของ ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ *

ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ เป็นทั้งอาจารย์ บรรณารักษ์ นักเขียน เป็นบุคคลหนึ่งในบรรดาผู้บุกเบิกงานด้านการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ดำเนินงานของภาควิชา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๘-๒๕๒๒ ในขณะเดียวกัน ได้ดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๑๘

นามปากกา สุทธิณี, ส.ลักษณ์, อลงกรณ์

* จากหนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ ณ วัดเสมียนนารี วันอังคารที่ 9 พฤศจิกายน 2547 หน้า 8, 24-49.

ประวัติ เกิดที่จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๔๖๖ เป็นบุตรคนที่สองของรองอำมาตย์เอกหลวงประสานสินธุ์ และ นางพิสมัย อำพันวงศ์ มีพี่น้อง ๔ คน พี่สาวคนโตคือนางสาวพิสสม เป็นอาจารย์โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (ถึงแก่กรรม) น้องชาย ๒ คน คือ นายพิเศษ อำพันวงศ์ เป็นสถาปนิก และนายแพทย์สุรพงษ์ อำพันวงศ์ รองประธานอาวุโส บริษัท บางกอกเนชั่นฮอสปีทอล จำกัด (มหาชน) ฝ่ายธุรกิจพิเศษ และกิจการต่างประเทศ

การศึกษา

ได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษา จากโรงเรียนประสานอักษร ในตรอกสะพานสว่าง พระนคร เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ แล้ว ได้เข้าศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๘ ที่โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม ได้รับประกาศนียบัตรชั้นมัธยมปีที่ ๘ เมื่อ พ.ศ.๒๔๘๐ เพราะชอบอ่านหนังสือและรักงานประพันธ์ จึงได้เข้าศึกษาต่อในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.๒๔๘๒ ได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (อ.บ.) เมื่อ พ.ศ.๒๔๘๖ (ปีการศึกษา ๒๔๘๕)

พ.ศ.๒๔๙๔ ได้รับทุนการศึกษาจากวิทยาลัยซิมมอนส์ (Simmons College) ประเทศสหรัฐอเมริกา และทุนค่าเดินทางจากมูลนิธิฟูลไบรท์ ไปศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ชั้นปริญญาโท ได้รับปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ (M.S.in L.S.) จากวิทยาลัยซิมมอนส์ เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๖

พ.ศ.๒๕๐๓ ได้รับทุนจากองค์การศึกษาวិทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ไปศึกษาวิธีสอนบรรณารักษศาสตร์ และบรรณารักษศาสตร์เปรียบเทียบ ณ ประเทศเดนมาร์กเป็นเวลา ๓ เดือน ได้รับประกาศนียบัตรจากโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ กรุงโคเปนเฮเกน

พ.ศ.๒๕๒๙ ได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตร ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาบรรณารักษศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.๒๕๓๘ ได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

การประชุมวิชาการนานาชาติ

- พ.ศ.๒๕๐๓ ประชุมสัมมนาเรื่องพัฒนาการห้องสมุดในเอเชียใต้ ณ กรุงเดลี ประเทศอินเดีย องค์การยูเนสโก เป็นผู้จัด
- พ.ศ.๒๕๐๗ ประชุมสัมมนาวิชาบรรณารักษศาสตร์ของสมาคม ASAIHL ณ กรุงเทพฯ
- พ.ศ.๒๕๑๐ ประชุมสัมมนาเรื่องการผลิต และการจำหน่ายหนังสือในมาเลเซีย สมาคมห้องสมุดมาเลเซียจัด ณ เมืองกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย
- พ.ศ.๒๕๑๐ ประชุมกลุ่มห้องสมุดของ International Congress of Orientalists ณ เมืองแอนอาร์เบอร์ สหรัฐอเมริกา
- พ.ศ.๒๕๑๔ ประชุม IFLA Pre-session Seminar ที่เมืองลิเวอร์พูล ประเทศอังกฤษ
- พ.ศ.๒๕๑๖ ประชุมกลุ่มห้องสมุด International Congress of Orientalists ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส
- พ.ศ.๒๕๑๖ ประชุม CONSAL II ณ กรุงมนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
- พ.ศ.๒๕๑๗ ประชุม The First Conference of Library Cooperation ณ กรุงไทเป ประเทศสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)
- พ.ศ.๒๕๑๘ ประชุม CONSAL III ณ กรุงจาร์การ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย
- พ.ศ.๒๕๑๙ ประชุม IFLA World-wide Library Seminar ณ กรุงโซล ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี
- พ.ศ.๒๕๒๐ ประชุม และร่วมงานฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี สมาคมห้องสมุดอังกฤษ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

การดูงานในต่างประเทศ

- พ.ศ.๒๔๙๙ ไปดูงานห้องสมุด และโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ ณ ประเทศญี่ปุ่น ฮังกง ฟิลิปปินส์ เป็นเวลา ๑ เดือน โดยทุนมูลนิธิเอเชีย
- พ.ศ.๒๕๐๔ ๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๐๔ ถึง ๔ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๕ ไปดูงานเรื่องการบริหารงาน และดำเนินงานในห้องสมุดการสอนและการจัดหลักสูตรของโรงเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยต่างๆ และการจัดพิมพ์หนังสือของโรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ และสกอตแลนด์ ฝรั่งเศสและเยอรมัน โดยทุนของมูลนิธิเอเชีย บริติชเคาน์ซิล รัฐบาลของประเทศฝรั่งเศสและ D.A.A.D.

ในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา หน่วยงานที่เมืองฮอนโนลูลู ฮานฟรานซิสโก ลอสแอนเจลิส ชิคาโก บลูมิงตัน เออร์บานา ดีทรอยต์ แอนอาร์เบอร์ คลีฟแลนด์ โคโลัมเบีย ฟิตสเบิร์ก ไทรอนโต บัฟฟาโล อีอาเกะ ซีราคิวส์ วอชิงตันดีซี โคโลัมเบีย, แครโรไลนาภาคใต้ที่มีลลาแอสซี, ฟลอริดา เพนซิลเวเนีย นิวยอร์ก และปริมนทล นิวเฮเวน บอสตัน

พ.ศ.๒๕๑๐ ๒๐ กรกฎาคม ถึง ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๐ หลังจากเข้าร่วมประชุม XXVII International Congress of Orientalists กลุ่ม Library Resources in Oriental Studies ณ มหาวิทยาลัยสหรัฐอเมริกาแล้ว ไปดูงานห้องสมุดการสอนวิชา บรรณารักษศาสตร์ และการจัดหอจดหมายเหตุ ณ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศจีนคณะชาติ (ไต้หวัน) ประเทศญี่ปุ่น ประเทศอังกฤษ และเทศเดนมาร์ก โดยทุน ของ บริติชเคาน์ซิลและทุนส่วนตัว

นอกจากนั้น ในระยะเวลาต่อมายังได้ดูงานการศึกษาบรรณารักษศาสตร์ และ ห้องสมุดในประเทศอื่นๆ อีก เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวัน มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย นอร์เวย์ สวีเดนและฟินแลนด์

พ.ศ.๒๕๑๖ เริ่มรับราชการ ในตำแหน่งผู้ช่วยบรรณารักษ์หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.๒๕๑๐ ได้รับแต่งตั้งเป็นอาจารย์ แผนกวิชาภาษาไทย และโบราณคดีวันออก คณะอักษร ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกตำแหน่งหนึ่ง

พ.ศ.๒๕๑๔ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนวิชาจัดห้องสมุดแก่ผู้ประกอบอาชีพบรรณารักษ์และ ผู้ที่สนใจเป็นการศึกษาภาคพิเศษในตอนเย็น โดยมูลนิธิฟูลไบรท์ ได้เอื้อเฟื้อส่ง ดร.แฟรนเซส แลนเดอร์สเปน (Dr.Frances Lander Spain) อาจารย์ชาวอเมริกามา ทำการสอนเป็นคนแรก ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ ได้ทำหน้าที่ล่ามและผู้ให้ความ สดวกแก่ผู้สอน และได้เรียนวิชาจัดห้องสมุด ๓ วิชาด้วยกัน

พ.ศ.๒๕๑๘ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นในคณะอักษรศาสตร์ และได้เริ่มสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับอนุปริญญาขึ้น ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ จึงได้ย้ายจากแผนกวิชาภาษาไทยและภาษาโบราณคดีวันออก มาเป็นอาจารย์แผนก วิชาบรรณารักษศาสตร์ ทำหน้าที่สอน ควบคุมและดำเนินกิจการในแผนกวิชาอีก ตำแหน่งหนึ่ง

พ.ศ.๒๕๑๙ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการบรรณารักษ์หอสมุดกลาง หลังจากที่ได้รับปริญญาโททาง บรรณารักษศาสตร์จากวิทยาลัยฮิมมอนส์แล้ว ได้กลับมารับหน้าที่เดิม คือ ผู้ช่วย บรรณารักษ์หอสมุดกลาง เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๖ และได้รับแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการ บรรณารักษ์หอสมุดกลางใน พ.ศ.๒๕๑๙

- พ.ศ.๒๕๐๐ ได้รับแต่งตั้งเป็นบรรณารักษ์หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งแต่เดิมตำแหน่งบรรณารักษ์เป็นตำแหน่งกิตติมศักดิ์ สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการของมหาวิทยาลัยเท่านั้น ศาสตราจารย์สุทธีลักษณ์ ได้วางโครงการจัดหอสมุดกลางให้เป็นหอสมุดแผนใหม่ เมื่อมหาวิทยาลัยได้จัดสร้างอาคารหอสมุดกลางหลังแรกขึ้น และมีพิธีเปิดใน พ.ศ.๒๕๐๐ โดยเริ่มต้นจากการจัดชั้นหนังสือเป็นแบบชั้นเปิด (Open Shelves) และได้ริเริ่มบริการใหม่ๆ ขึ้นเป็นครั้งแรก นอกจากบริการให้ยืมหนังสือแล้วได้เปิดบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการหนังสือจอง บริการนิทรรศการ จัดทำรายชื่อหนังสือพร้อมบรรณนิทัศน์สิ่งขบแจกเป็นครั้งคราว เช่น หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร จัดทำดรรชนีบทความวารสาร จัดทำสัปดาห์ของมหาวิทยาลัยโดยนำบัตรรายการห้องสมุดคณะต่างๆ มาจัดรวมไว้ที่หอสมุดกลาง บริการถ่ายเอกสาร ซึ่งเริ่มจากการส่งเครื่องถ่ายมาจากต่างประเทศ บริการห้องสมุดดนตรีบนชั้น ๓ ของอาคาร และได้จัดทำคู่มือหอสมุดกลางแจกแก่ผู้ใช้ห้องสมุด นับเป็นคู่มือการใช้ห้องสมุดเล่มแรกของประเทศไทย สำหรับงานด้านการสอน ได้ริเริ่มเปิดสอนวิชาการใช้ห้องสมุดแก่นิสิตคณะอักษรศาสตร์ ชั้นปีที่ ๑
- พ.ศ.๒๕๐๑ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดพิมพ์หนังสือของมหาวิทยาลัย เพื่อวางมาตรฐานและแบบแผนของสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย และเป็นผู้จัดทำหน่วยอีกด้วย
- พ.ศ.๒๕๐๒ ได้เริ่มขยายการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี แก่นิสิตชั้นปีที่ ๓ และปีที่ ๔ คณะอักษรศาสตร์และคณะครุศาสตร์
- พ.ศ.๒๕๐๓ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท ในปีเดียวกัน
- พ.ศ.๒๕๑๐ ๓๐ ส.ค. พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์
- พ.ศ.๒๕๑๑ ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงเป็นการทดแทนการศึกษาระดับอนุปริญญา ซึ่งได้ยุบเลิกไป
- พ.ศ.๒๕๑๔ ได้ลาออกจากตำแหน่งบรรณารักษ์หอสมุดกลางและทำหน้าที่หัวหน้าแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์เพียงหน้าที่เดียว
- พ.ศ.๒๕๒๑ ได้ลาออกจากราชการไปเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการขององค์การค้ำของคุรุสภา ควบคุมการดำเนินงานด้านบรรณารักษกิจหนังสือเรียนทั้งหมด ของกรมวิชาการ และกรมอื่นๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือชุดต่างๆ ที่องค์การค้ำของคุรุสภาจัดพิมพ์จำหน่าย และเป็นอาจารย์พิเศษของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.๒๕๒๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์กิตติคุณ ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์

พ.ศ.๒๕๒๖ ได้ลาออกจากหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ขององค์การค้ำของครุสภา หลังจากนั้นได้เขียนหนังสือเป็นงานอดิเรก และเป็นประธานอนุกรรมการดำเนินงานจัดทำสารานุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ศาสตราจารย์สุทธีลักษณ์ ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สูงสุด คือ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก และ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

ในระหว่างรับราชการ ศาสตราจารย์สุทธีลักษณ์ เป็นผู้หนึ่งที่ได้บุกเบิกงานห้องสมุดแผนใหม่ในประเทศไทยและได้มีส่วนเริ่มการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นแห่งแรกในประเทศไทย ซึ่งต่อมาได้ขยายงานจากระดับอนุปริญญา เป็น ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรชั้นสูงและปริญญาโท ในขณะที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ นอกจากจะได้ทำงานสอน งานควบคุมและกรรมการวิทยานิพนธ์ของนิสิตปริญญาโท งานพัฒนาหลักสูตร และพัฒนาภาควิชาแล้ว ยังได้ริเริ่มงานด้านต่างๆ ได้แก่

งานด้านเผยแพร่วิชาการ ได้ริเริ่มจัดทำสิ่งพิมพ์ทางบรรณารักษศาสตร์เผยแพร่ ซึ่งยังจัดพิมพ์ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันนี้ คือ เอกสารบรรณารักษศาสตร์ (Library Science Papers) เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๘ ขาวสารบรรณารักษศาสตร์ กำหนดออกปีละ ๒ ฉบับ เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๑๕ (ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นวารสารบรรณารักษศาสตร์)

งานด้านส่งเสริมวิชาการแก่อาจารย์ได้พยายามเสาะแสวงหาทุนจากแหล่งต่างๆ ให้แก่อาจารย์ในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ได้มีโอกาสไปศึกษาต่อและฝึกงานในต่างประเทศ เป็นจำนวนหลายคนทั้งการศึกษาระดับปริญญาโท และฝึกงาน ดูงานในต่างประเทศ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อกลับมาช่วยพัฒนาภาควิชาให้เจริญยิ่งขึ้น

ทุนไปศึกษาและดูงานในต่างประเทศเฉพาะที่ศาสตราจารย์สุทธีลักษณ์ อำพันวงศ์ จัดหาให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

๑. ทุนมูลนิธิเอเชียไปศึกษาระดับปริญญาโท ณ สหรัฐอเมริกา ๔ ทุน และทุนดูงานห้องสมุด และโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ ๑ ทุน
๒. ทุน AID ไปศึกษาระดับปริญญาโท ณ สหรัฐอเมริกา ๑ ทุน
๓. ทุนองค์การยูเนสโก ไปศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย สหรัฐอเมริกา ๑ ทุน เป็นเวลา ๓ เดือน

๔. ทุน International Youth Library ไปฝึกงานในห้องสมุด ณ เมืองมิวนิค ประเทศเยอรมัน ๑ ทุนเป็นเวลา ๓ เดือน
๕. ทุน Kent State University สหรัฐอเมริกา ไปศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับ Certificate of Advanced Studies ๒ ทุน และระดับปริญญาโท ๓ ทุน
๖. ทุน International House Library ไปฝึกงานห้องสมุด ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ๑ ทุน เป็นเวลา ๙ เดือน

การติดต่อของผู้เชี่ยวชาญ

๑. ติดต่อองค์การยูเนสโกของผู้เชี่ยวชาญมาประเมินการสอนบรรณารักษศาสตร์ และจัดทำหลักสูตรปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๔ (Dr.Morris A. Gelfand)
๒. ติดต่อมูลนิธิร็อคกี้เฟลเลอร์ ขออาจารย์ชาวอเมริกันมาช่วยเริ่มการสอนระดับปริญญาโท เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๗ (Dr.Frances Lander Spain)

นอกจากการหาทุนจากแหล่งต่างๆ แล้วศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ ยังได้พยายามจัดตั้งทุนเพื่อนำผลประโยชน์เป็นทุนช่วยการวิจัยแก่อาจารย์และนิสิตระดับปริญญาโทมาบัณฑิต ตลอดจนช่วยเหลือค่าเดินทางไปดูงานและสัมมนาทางวิชาการแก่อาจารย์จำนวน ๒ ทุน คือ ทุนศาสตราจารย์ รองศยานนท์ เพื่อส่งเสริมการศึกษา วิจัย และเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์ ในปี พ.ศ.๒๕๑๖ และทุนศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ ในปี พ.ศ.๒๕๒๖

งานวิเทศสัมพันธ์ ได้รับเชิญไปประชุมทางวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์หลายครั้ง ทำให้มีโอกาสได้พบปะบุคคลสำคัญในวงการ จนเป็นผลให้สามารถติดต่อจัดหาทุนการศึกษา และฝึกอบรมดูงานให้แก่อาจารย์ภาควิชาได้ดังกล่าว

ในระหว่าง พ.ศ.๒๕๐๓-๒๕๒๐ ได้เดินทางไปประชุมสัมมนาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์ทั้งในเอเชีย ยุโรป และอเมริกา ๑๒ ครั้ง ได้รับเชิญเป็นที่ปรึกษาในคณะกรรมการระหว่างประเทศของวารสาร ๒ ฉบับ ตั้งแต่เล่มแรกจนกระทั่งลาออกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือ Journal of Library History (สหรัฐอเมริกา) และ International Library Review (อังกฤษ)

นอกจากตำแหน่งหน้าที่ทางราชการแล้วศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ ได้เป็นผู้หนึ่งในการดำเนินการก่อตั้งสมาคมวิชาชีพบรรณารักษ์ โดยเป็นประธานชมรมบรรณารักษ์ ก่อนที่ชมรมนี้จะขยายกิจการเป็นสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และเคยเป็นกรรมการตำแหน่งต่างๆ ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๙๗-๒๕๑๙ ได้แก่ตำแหน่งอุปนายก ประธานเผยแพร่วิชาการ ประธานแผนกบรรณานุกรมแห่งชาติ ประธานแผนกแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ เป็นผู้เริ่มและดำเนินการจัดทำวารสารบรรณพิภพ

ซึ่งประกอบด้วยบรรณานุกรมและบรรณนิทัศน์สิ่งพิมพ์หนังสือออกใหม่ในเมืองไทย ให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยจัดพิมพ์ เพื่อให้บรรณารักษ์ใช้เป็นคู่มือเลือกซื้อหนังสือ นอกจากนี้ได้ทำหน้าที่กรรมการและที่ปรึกษาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์ ห้องสมุด และการพัฒนาหนังสือให้วงการต่างๆ ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๙๖ ไม่น้อยกว่า ๑๒ กรรมการ ได้แก่

อนุกรรมการบัญญัติศัพท์บรรณารักษศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๔๙๖

อนุกรรมการเลขหมู่หนังสือภาษาไทยและหัวเรื่อง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๔๙๖

อนุกรรมการเลือกซื้อหนังสือสำหรับห้องสมุด กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๔๙๖

ประธานคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาบรรณารักษศาสตร์
กรมวิเทศสหการ พ.ศ.๒๕๐๕

ประธานคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา และมาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย
กรมวิเทศสหการ พ.ศ.๒๕๐๘

ประธานคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษา สภาการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.๒๕๑๑

กรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๑๗-๒๕๑๘

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการคณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ.ก.ม. วิสามัญประเมินผลงานทางวิชาการ สาขาบรรณารักษศาสตร์ ทบวงมหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลงานทางวิชาการ สาขาบรรณารักษศาสตร์ กรรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ

กรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

กรรมการพิจารณาและหรือจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

อนุกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ ฯลฯ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ประธานคณะอนุกรรมการดำเนินงานจัดทำสารานุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งในช่วงปลายชีวิตศาสตราจารย์สุทธีลักษณะ ได้รับเป็นประธานคณะอนุกรรมการนี้เพียงกรรมการเดียวและกำลังจัดสารานุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ แก้ไขและเพิ่มเติม

ผลงานด้านวรรณกรรม

ในฐานะอาจารย์และบรรณารักษ์

ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ นอกจากจะเป็นอาจารย์คนแรกที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์แล้ว ยังเป็นคนแรกที่เขียนตำราบรรณารักษศาสตร์มีผลงานเขียนทางด้านวิชาการหลายประเภท ทั้งตำรา งานวิจัย และ บทความวิชาการ สำหรับตำราและงานวิจัย ได้เขียนตำราและงานวิจัยทาง บรรณารักษศาสตร์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับต่างๆ และได้มีการจัดพิมพ์ออกเผยแพร่ในวาระต่างๆ กัน ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๑-๒๕๒๔ จำนวน ๑๖ เรื่อง ในจำนวนนี้เป็นตำราทางบรรณารักษศาสตร์ที่ได้รับเงินรางวัล ๔ เรื่อง ได้แก่

๑. วิชาห้องสมุด ได้รับรางวัลจากเงินทุนธนาคารมณฑล จำกัด เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๗ (ไม่ได้จัดพิมพ์)

๒. เลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทย ได้รับรางวัลจากเงินทุนธนาคารมณฑล จำกัด เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๙ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จัดพิมพ์ ในหนังสือหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย

๓. บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น ได้รับเงินรางวัลจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดพิมพ์ครั้งที่ ๑ เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๒ และบริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช ได้จัดพิมพ์ติดต่อกันมาจนถึงครั้งที่ ๔ พ.ศ.๒๕๑๕

๔. หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร ได้รับเงินรางวัลจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๐๔ สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จัดพิมพ์เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๐

สำหรับบทความวิชาการ ได้เขียนบทความวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเกี่ยวกับ วิชาบรรณารักษศาสตร์ ลงในหนังสือและวารสารต่างๆ ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๐-๒๕๑๙ จำนวน ๓๔ เรื่อง ในจำนวนนี้ได้จัดพิมพ์เป็นเอกสารบรรณารักษศาสตร์ ๓ เรื่อง ได้แก่

"Dr.Francis Lander Spain : Founder of Modern Library Service in Thailand"
Library Science Papers. no. 1. 1965

"Libraries and Librarianship in Thailand." Library Science Papers, no.5. 1967

"วิวัฒนาการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย."

เอกสารบรรณารักษศาสตร์, เล่ม ๔. ๒๕๑๐.

และบทความในสารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒ เรื่อง คือ "บรรณารักษ์" และ "บรรณารักษศาสตร์"

ในฐานะนักเขียน

ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ นอกจากจะมีผลงานเขียนทางด้านวิชาการแล้ว ยังมีงานประพันธ์ในฐานะนักเขียนด้วย สามารถเขียนเรื่องต่างๆ ได้หลายประเภท เช่น เรื่องสั้น นิทานสำหรับเด็ก บทวิจารณ์วรรณกรรม สารคดีไทยและต่างประเทศ และเป็นนักเขียนประจำคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆ อีกด้วย โดยเริ่มงานเขียนหนังสือเป็นงานอดิเรก ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๙๐ ขณะที่เริ่มต้นทำงานที่หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย งานประพันธ์ในฐานะนักเขียนเรื่องแรกได้ลงตีพิมพ์ในนิตยสารนิกรรายสัปดาห์ ได้แก่บทวิจารณ์พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญที่ ๕ เรื่อง “เงาะป่า” หลังจากนั้นได้ทดลองเขียนเรื่องเป็นงานอดิเรก ในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน เรื่องที่เขียนส่วนใหญ่เป็นสารคดีไทย และสารคดีแปลจากภาษาต่างประเทศ และวรรณคดีไทย นำมาเรียบเรียงเป็นร้อยแก้ว ส่วนเรื่องสั้นที่เขียนในสมัยนั้นเคยลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามนิกรและนิตยสารรายสัปดาห์อื่นๆ ของบริษัทไทยพานิชยการ มีทั้งเรื่องแต่งเองและเรื่องแปล ใช้นามแฝงว่า “อลงกรณ์” เคยได้รับรางวัลในการเขียนเรื่องสั้นในหนังสือรายสัปดาห์ฉบับหนึ่งใช้ชื่อเรื่องว่า “ลมหนาว” เรื่องสั้นอีก ๒ เรื่อง คือ “เมื่อดอกเชอร์บาน” และ “ในแอกการามินต์หลัง” ได้ลงพิมพ์ในนิตยสารสยามสมัยรายสัปดาห์ โดยใช้ฉากกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. และ น้ำตกในแอกการา และใช้เพื่อนๆ เป็นตัวละครในเรื่อง เพื่อระลึกถึงการท่องเที่ยว เมื่อครั้งที่เรียนในสหรัฐอเมริกา

ต่อมา บริษัทไทยพานิชยการได้ออกนิตยสารสยามสมัยรายสัปดาห์ ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ ได้รับเชิญให้เขียนคอลัมน์ประจำเกี่ยวกับทัศนโลก ชีวิต ผู้หญิงและเด็ก ใช้นามปากกาว่า “ศุทธิณี” ซึ่งต่อมาคอลัมน์นี้เรียกว่าคอลัมน์ศุทธิณี คอลัมน์นี้ได้ลงพิมพ์เป็นประจำในนิตยสารสยามสมัย เป็นเวลาติดต่อกันเกือบ ๒๐ ปี และนับเป็นงานชิ้นเอก ได้มีการรวมพิมพ์เป็นเล่ม ชื่อ “สุดที่รัก” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ และ พิมพ์ครั้งที่ ๒ ใน พ.ศ. ๒๕๑๗ และต่อมาได้มีการคัดเลือกบางเรื่องมาจัดพิมพ์ ใช้ชื่อเรื่องว่า “มโนทัศน์ของศุทธิณี” ในปัจจุบันเป็นหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยของหลายสถาบันการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้รับมอบหมายให้เขียนประจำคอลัมน์ชีวิตคือการเดินทาง ในนิตยสารจนา จนกระทั่งนิตยสารฉบับนั้นเลิกกิจการไปนอกจากนั้นได้เขียนเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาสำหรับเด็กลงในพุทธรักษาเขียนสารคดีเกี่ยวกับเมืองไทยในด้านต่างๆ ลงในวารสารสวิตา ตั้งแต่ฉบับแรกเป็นต้นมา

ด้านหนังสือเด็ก ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ ก็มีความสนใจเช่นกัน เคยเขียนนิทานลงพิมพ์ในชุดนิทานแสนสนุกของบริษัทพระราชวัง เคยแปลนิทานเรื่อง Uncle Remus และ Mr. Peper's Penguins เป็นภาษาไทยลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ และเคยเขียนนิทานและเรื่องเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ลงพิมพ์ในตรุณสาร ในระยะหลังๆ นี้ ได้หันมาสนใจเขียนหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา หนังสือสารคดีสำหรับเยาวชนให้กับองค์การคำครูสภา และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์อีกหลายเล่ม หลายเรื่องได้รับรางวัล เช่น

พระราชวังบางปะอิน เทียววัดโพธิ์ ได้รับรางวัลดีเด่นประเภทสารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม แมวไทย พระภูมิเจ้าที่ เมืองไทย ได้รับรางวัลชมเชย เป็นต้น
และได้รับรางวัลสารคดีสำหรับเยาวชนระดับภาค (กรุงเทพมหานคร) ปี พ.ศ.๒๕๒๗ เรื่อง
สมุทรปราการเมืองปากน้ำ จาก ส.ย.ช.

ด้านหนังสือส่งเสริมอาชีพของประชาชนทั่วไป ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ ก็ให้ความสนใจ
สนใจในการจัดทำหนังสือชุดสำหรับชาวบ้านขององค์การค้ำของคุรุสภา เป็นหนังสืออ่านที่เข้าใจง่าย
จำหน่ายราคาถูกมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านในการประกอบอาชีพ สุขภาพอนามัย
และความรู้ทั่วไป โดยได้เขียนเรื่อง การเลี้ยงกบ เพื่อให้ผู้สนใจในการเลี้ยงกบให้ได้ผลดีที่สุดใช้เป็น
คู่มือ ซึ่งหนังสือนี้กำลังจัดพิมพ์เป็นครั้งที่ ๒

พ.ศ.๒๕๒๔ ทางราชการได้จัดงานฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันพระราชสมภพของพระบาท
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ ได้รับแต่งตั้งเป็นประธาน
คณะกรรมการดำเนินการจัดทำสารานุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (๒ เล่มจบ)
และได้เขียนบทความ ๓ เรื่องในสารานุกรมนี้คือ “พระราชประวัติ” “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช
เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธสยามมกุฎราชกุมาร, พระราชพิธีสถาปนา” และ “ลุมพินี, สวน” นอกจากนี้
ยังได้รวบรวมพิมพ์อัญมณีสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า โดยมอบลิขสิทธิ์ให้หอวิชาฐานุสรณ์ด้วย

พ.ศ.๒๕๒๕ ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ได้มีส่วน
ร่วมในการจัดทำหนังสือชุดภาพกรุงรัตนโกสินทร์สองร้อยปี ซึ่งองค์การค้ำคุรุสภาจัดพิมพ์ขึ้น

ในฐานะนักเขียน ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ ได้เขียนงานด้านต่างๆ ไว้มากมาย บางเรื่อง
ได้รับความนิยม และได้ตีพิมพ์หลายครั้ง เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เทียววัดพระแก้ว แมวไทย
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ลำไยของก้อย เป็นต้น และสารคดีบางเรื่อง เช่น ช้างไทย ได้รับรางวัลชั้นที่
๑ ของมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ ประจำปี ๒๕๒๘

แม้ว่าศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ จะได้ลาออกจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ไปแล้ว แต่ผลงานที่ท่านได้ทำไว้ในอดีตอย่างมากมาย เป็นประโยชน์ต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
และประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวาระการประชุมครั้งที่ ๓๘๐
เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๓ ได้พิจารณาและลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ได้รับแต่งตั้งเป็น
ศาสตราจารย์กิตติคุณเพื่อเป็นเกียรติสืบไป และต่อมาอีก ๖ ปี สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน
การประชุมครั้งที่ ๔๔๗ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๙ ได้ พิจารณาและลงมติเป็นเอกฉันท์
ให้ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์เพื่อเป็นเกียรติประวัติสืบไป และท่านได้เข้ารับ
พระราชทานปริญญาบัตรจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๘ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๙ ณ หอประชุม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในด้านวรรณกรรม แม้ว่าในช่วงหลังของชีวิต ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ จะมีสุขภาพไม่ดี ซึ่งเป็นอุปสรรคในการทำงานวรรณกรรมอย่างมาก แต่ด้วยคุณค่าของผลงานและการอุทิศตนแก่วงการวรรณกรรมอย่างต่อเนื่องยาวนาน เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันนักเขียนสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย จึงได้มอบรางวัล “นราธิป” ประจำปี ๒๕๔๗ จึงเป็นรางวัลเพื่อยกย่องนักเขียนอาวุโสที่มีอายุ ๘๐ ปี ขึ้นไป ที่มีผลงานสืบเนื่องยาวนาน และได้รับความนิยมนักวิจารณ์ ขว้างแก่ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ นับเป็นรางวัลเกียรติยศทางวรรณกรรมและเป็นรางวัลสุดท้ายของศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์

ชีวิตในบั้นปลาย

ในปี พ.ศ.๒๕๒๑ ศ.สุทธิลักษณ์ ได้ตัดสินใจครั้งสำคัญ โดยเปลี่ยนงานด้านการเรียนการสอนงานวิชาการบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาทำงานที่องค์การคำครุสภา รับผิดชอบในฐานะหัวหน้าฝ่ายวิชาการ

ในช่วงนี้ ศ.สุทธิลักษณ์ ยังเกี่ยวข้องในฐานะที่ปรึกษาและมิงานสอนพิเศษให้ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสร้างสรรค์งานด้านบรรณารักษศาสตร์อยู่เสมอมา และงานหลักซึ่ง ศ.สุทธิลักษณ์ดำเนินการให้แก่องค์การคำครุสภานั้น มีมากมายหลาย ปรากฏเป็นบทประพันธ์ เป็นหนังสืออ้างอิงที่ใช้ในการเรียนการสอน เป็นหนังสืออ่านประกอบการเรียนสำหรับนักศึกษาหลายระดับ ซึ่งได้จัดพิมพ์และนำออกให้อยู่เสมอมาเป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนั้น ศ.สุทธิลักษณ์ ยังได้ประพันธ์หนังสือซึ่งได้ค้นหาและเรียบเรียงด้วยตนเองอีกหลายเล่ม บางเล่มชนะการประกวดหนังสือดีเด่น เช่น หนังสือเรื่อง “ข้างไทย” เป็นต้น

จวบจน พ.ศ.๒๕๒๖ เมื่อคุณแม่ซึ่งขณะนั้นอายุเกิน ๘๐ ปี มีความแข็งแรงของร่างกายถดถอยลง ศ.สุทธิลักษณ์ จึงตัดสินใจเกษียณอายุมาปฏิบัติงานด้านวิชาการต่างๆ อย่างต่อเนื่องที่บ้าน มีทั้งงานต่อเนื่อง งานค้างจากที่ได้ทำไว้ ณ องค์การคำครุสภา และงานเขียนใหม่ ๆ

งานสารานุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นงานเด่นอีกงานหนึ่ง ซึ่ง ศ.สุทธิลักษณ์ มีความรัก มีความตั้งใจและมีความรับผิดชอบดำเนินงานนี้อย่างต่อเนื่องจนสำเร็จ ลุล่วงไปแล้ว ๒ เล่ม คือ เล่มที่ ๑ และเล่มที่ ๒ และนำเสนอเสียตายที่มีอาจดำเนินงานต่อจนเสร็จสิ้นทั้งหมดได้

ศ.สุทธิลักษณ์ ซึ่งเป็นนักวิชาการมาตลอด นอกจากออกมาทำงานวิชาการต่อที่บ้านแล้วยังปรับแต่งตนเองเข้ารับภาระดูแลงานบ้าน ดูแลคุณแม่ และเป็นผู้นำในการกำหนดการท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยความร่วมมือของน้องๆ คือ คุณพิเศษ อำพันวงศ์ และ

นายแพทย์สุรพงศ์ อำพันวงษ์ การเที่ยวในประเทศ เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต ศรีราชา ชลบุรี อุบลราชธานี ฯลฯ ดูเป็นเรื่องเล็กน้อยมากเมื่อเทียบกับการพาคุณแม่ท่องเที่ยวไปยังฮ่องกง และสหรัฐอเมริกาแม้จะต้องใช้บริการรถเข็น (Wheel Chair) อำนาจความสะดวกหากคุณแม่จะต้องเดินทางไกลก็ตาม ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของเราทั้งสามพี่น้องอย่างยิ่ง

เมื่อคุณแม่ต้องเสียชีวิตลงในเดือนเมษายน ๒๕๓๙ ศ.สุทธิลักษณ์ ยังแข็งแรงดีอยู่ ความเจ็บป่วยเริ่มเข้าเบียดเบียนครั้งแรกในเดือนธันวาคม ๒๕๔๒ จำเป็นต้องเข้าโรงพยาบาลถึง ๒ ครั้ง เนื่องจากท้องเสียอย่างรุนแรงจนเป็นลมหมดสติ ล้มลงโบทันกระแทกจนบาดเจ็บ และต่อมาด้วยเรื่องหลอดเลือดดำที่ขาอุดตัน

เดือนเมษายน ๒๕๔๔ อาการหลอดเลือดหัวใจตีบตันและกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดมีอาการเด่นชัดขึ้น ได้เข้ารับการรักษาทายอยู่ประมาณ ๒ สัปดาห์จึงได้ทำผ่าตัดปรับต่อเส้นเลือดหัวใจ และพักฟื้นอยู่จนถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๔ หลังจากการผ่าตัดครั้งนี้ กำลังร่างกายของ ศ.สุทธิลักษณ์ ด้อยลง เคยมีความสุขในการเดินออกกำลังกายตอนเช้า ไปจ่ายตลาดวัดแขก ซึ่งอยู่ประมาณ ๓๐๐ เมตร ห่างจากบ้านสี่ลมที่ ศ.สุทธิลักษณ์ พำนักอยู่ ก็ไม่สามารถทำได้ทุกวัน เป็นต้น

เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๖ มีโรคเบาหวาน ข้ออักเสบ ไหม้นในหลอดเลือดเข้าเบียดเบียน ต้องเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลสองสามครั้ง งานด้านวิชาการและการประพันธ์ด้อยลง แต่ก็ยังเดินทางไปพักผ่อน ณ จังหวัดใกล้ๆ อยู่ปีละหลายครั้ง

ต้นเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๖ ศ.สุทธิลักษณ์ ล้มป่วยด้วยโรคเริม (Herpes Zoster) ที่ผิวหนังบริเวณทรวงอกด้านซ้าย เป็นบริเวณกว้าง ร่วมกับอาการปลายประสาทอักเสบและกล้ามเนื้ออ่อนแรงได้เข้ารับการรักษานในโรงพยาบาลอยู่นานประมาณ ๖ สัปดาห์ เมื่อออกจากโรงพยาบาล กำลังร่างกายและกำลังใจด้อยลง แม้จะสามารถช่วยตัวเอง ได้เป็นส่วนใหญ่ แต่ต้องการความช่วยเหลือหลายประการ เช่น เดินในบ้านโดยใช้เครื่องช่วยเดิน (Walker) และต้องมีผู้ดูแลช่วยเหลือในงานบ้านทั้งหมด ๒ คน

ในเดือนกันยายน ๒๕๔๗ ศ.สุทธิลักษณ์ ได้ย้ายมาอยู่กับน้องชาย-คุณพิเศษ อำพันวงษ์ ซึ่งได้รับการดูแลใกล้ชิดและดีมากทำให้กำลังกายและกำลังใจฟื้นอย่างชัดเจน น้ำหนักขึ้นมากกว่า ๓ กิโลกรัม

ต้นเดือนตุลาคม ๒๕๔๗ ศ.สุทธิลักษณ์ มีผื่นแพ้ลมพิษเกิดขึ้นอย่างรุนแรง จนต้องเข้ารับการรักษานในโรงพยาบาลอีกครั้งหนึ่งหลังจากนั้นมีอาการไข้สูงอย่างต่อเนื่องและได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว (Lymphoma) ทำให้อาการทรุดลงอย่างรวดเร็วและเสียชีวิตอย่างสงบ ณ เวลา ๐๕.๐๐ น. ของวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

คุณสุทธิลักษณ์ เพื่อนรักนักเขียน

คุณสุทธิลักษณ์
ฝึกฝนแต่ครั้งยังเรียน
เป็นบัณฑิตแล้วลงสนาม
สังเกตชีวิตประจำวัน
แฝงแง่คิดเชิงปรัชญา
สิ่งที่ดูเหมือนน้อยนิด
“น้ำเสียง” หนังสือสื่อสาร
ข้อคิดหลากล้ำคำคม
รวมพิมพ์เป็นเล่มประจักษ์
“ศุทธิณี” นามแฝงอำไพ
บรรณารักษศาสตร์ปราดเปรื่อง
ศาสตร์นี้มีคุณค่าล้ำ
ได้ปริญญาโทสมจิต
คลังวิทยาการเรืองรอง
คณะอักษรศาสตร์จุฬา
บรรณารักษศาสตร์ก้าวรุด

คุณวิบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มวลมิตรยินดีปรีดา
โครงการหอสมุดกลางเริ่ม
ตราប់ถึงปัจจุบันก้าวไกล
อิกงานด้านอื่นขึ้นขอบ
“สารานุกรม” สันทัด
หนังสืออ้างอิงมีขวัญ
ข้อมูลสารพันกลั่นกรอง
คาบนี้ศรีสมัยวัยทอรอบ
มิตรภาพโชติช่วงดวงแด
ขอพระไตรรัตน์ปกัสสร
แสงธรรมนำวิถีชีวา

เธอเป็นเพื่อนรักนักเขียน
อักษรศาสตร์เพียรประพันธ์
“สยามสมัย” สร้างสรรค์
แล้วผันเป็นเรื่องชวนคิด
ก้าวหน้าทันสมัยไพจิตร
รังสฤษฎ์ชวนชื่นรื่นรมย์
เป็น “กันเอง” อ่านสุขสม
ผู้อ่านนิยมกว้างไกล
ชื่อ “สุดที่รัก” พิสมัย
สมเป็น “เพื่อนใจ” ปวงชน
ปริญญาโทเฟื่องฟูผล
สาถลน้อมนับรับรอง
กุญแจศักดิ์สิทธิ์ไขคล่อง
เธอจึงข้าของเชิงยุทธ
เชิญสอนวิชาห้องสมุด
ปริญญาสูงสุดลอยมา
ทางบรรณารักษศาสตร์สง่า
ด้วยมุทิตาจริง
ประเดิมเป็นงานยิ่งใหญ่
สมัย “โลกาวิวัฒน์”
รับมอบไม่เคยบอกปิด
สมัยราชการหกปกครอง
ค่านันต์ดุจดวงแก้วก่อง
เธอคือ “มือทอง” โดยแท้
ขอมอบน้ำใจแม่แนวแน่
มอบแด่เพื่อนผู้ปรีชา
ดลพรมิ้งขวัญพรรษา
ก้าวหน้าในธรรมล้ำเลิศเทอญ

ด้วยความรักและปรารถนาดี

ระพีสมัย นาคทรพร

ดรรชนีสารบัญรวม

วารสารห้องสมุด ปีที่ 47-48, 2546-2547

กิ่งแก้ว อ่วมศรี *

การแก้ปัญหาหนังสือค้าง (Backlog) ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในยุกระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	47 (2) : 36-45
✍ สุปิยา ศรีกัลยา	
การจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตไทย	48 (4) : 17-23
✍ ทศนา สลัดยะนันท์ และ อังสนา ธงไชย	
การใช้และความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร	48 (2) : 23-44
✍ น้ำทิพย์ วิภาวิน	
การใช้หลักประกันคุณภาพในการบริหารงานห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	48 (1) : 46-58
✍ สายฝน บุญา	
การใช้หัวเรื่องย่อย : ข้อควรระวัง (ตอนที่ 5) การใช้หัวเรื่องย่อยตามหลังชื่อบุคคล	47 (1) : 43-49
✍ เยาวเรศ อุดมอานุกาฬสุข	
การใช้ E-Learning เพื่อการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารเขตโทรศัพท์ภูมิภาค บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น	47 (3) : 11-35
✍ ศิริอร พงษ์สมบูรณ์	
การติดตามผลการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพของบุคลากรห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ผ่านการรับรองระบบบริหารคุณภาพมาตรฐาน ISO 9001 : 2000	48 (3) : 36-49
✍ สายฝน บุญา	
การทำรายการหนังสือโดยการจ้างบุคคลภายนอก (Outsourcing of Cataloging) ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย	48 (3) : 23-35
✍ โดย เคทเธอริน เอ. ลิบบี และดানা เอ็ม. คอเดิล แปลและเรียบเรียงโดย สุปิยา ศรีกัลยา	
การประเมินคุณภาพการบริการของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	47 (4) : 21-45
✍ นฤตย์ นิมสมบุญ, ฮารุกิ นางาตะ	
การพัฒนาคุณภาพด้วย Project-Based CQI : โครงการนำร่องกรณีศึกษาห้องสมุด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	48 (1) : 31-45
✍ สุดใจ ธนไพศาล	

* บรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 8 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา	48 (2) : 1-13
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	
๕๖ ขุติมา สัจจนันท์	
การวิเคราะห์เนื้อหาเอกสารและการทำดัชนีในมุมมองเชิง "ข้างหลังภาพ"	47 (3) : 45-59
๕๖ สุธรรม อูมาแสงทองกุล	
การเสริมปกแข็ง : วิธีการบำรุงรักษาหนังสือปกอ่อน	47 (3) : 60-71
๕๖ วันทนา กิตติวีรพันธุ์	
เครือข่ายไร้สาย : มิติใหม่ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	47 (1) : 50-53
๕๖ ผศ.ดร.รังสรรค์ ปิติปัญญา	
โครงการจัดงานหนังสือและสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2546	47 (2) : 8-15
๕๖ ศาสตราจารย์คุณหญิงแม่นมาส ขวาลิต	
จากโรงเรียนสู่แหล่งสารสนเทศสำคัญทางอินเทอร์เน็ต : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	48 (2) : 14-22
เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT LITERACY Skill)	
๕๖ อรทัย วารีสอาด	
ดัชนีวารสารไทยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	48 (1) : 59-73
๕๖ พรรณดาว รัตชะดาวาร	
ดรรชนีสารบัญรวม ดรรชนีชื่อผู้แต่ง ดรรชนีชื่อเรื่องวารสารห้องสมุด	48 (4) : 66-75
ปีที่ 47-48, 2546-2547	
๕๖ กิ่งแก้ว อ่วมศรี	
บทบรรณาธิการ	47 (1-4), 48 (1-4) : ก-ค
๕๖ กิ่งแก้ว อ่วมศรี	
บทบัญญัติบางประการในการจัดการความรู้	47 (4) : 55-63
๕๖ สุจิตร์ สุภาพ	
บทบาทของการจัดการความรู้ต่อวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	47 (3) : 1-10
๕๖ ชัยยันต์ พงษ์ไทย	
บริการสารสนเทศสำหรับผู้พิการทางสายตาในประเทศไทย	47 (2) : 22-35
๕๖ ทรงพันธ์ เจริมประยงค์	
ประชาสัมพันธ์ตัวคุณเอง (เพราะไม่มีใครจะมาทำให้)	48 (2) : 40-44
: 10 วิธีในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดของคุณ	
๕๖ ยิวจ, คริส อัมพร ขาวบาง แปลและเรียบเรียง	

- ประวัติและผลงานของศาสตราจารย์กิตติคุณ สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ 48 (4) : 43-56
- ประสบการณ์การฝึกอบรมและดูงานหน่วยงานบริการสารสนเทศ 47 (2) : 55-65
- ด้านวิทยาศาสตร์ & เทคโนโลยี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
- ๕ รังสิมา เพ็ชรเม็ดใหญ่
- ปลูกฝังอย่างไรให้นักเรียนชั้น ป.1-2 รักห้องสมุดและรักการอ่าน 47 (2) : 16-21
- ๕ ดารกา ต้นครองจันทร์
- เมื่อลมพัดหวานที่ Libraries@Singapore 47 (1) : 15-25
- ๕ เบญจา รุ่งเรืองศิลป์
- เราได้อะไรจากการประชุม IFLA/UNESCO 47 (4) : 64-70
- เรื่องหัวสมุดโรงเรียนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ๕ ศุภมาส ณ ถลาง
- ลัดฟ้าสู่ Libraries@Singapore (อีกครั้ง) 48 (4) : 35-42
- ๕ เบญจา รุ่งเรืองศิลป์
- ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออก : เส้นทางสู่สารสนเทศภาคตะวันออก 47 (1) : 37-42
- ๕ อาภากร ธาตุโลหะ
- สแกนเนอร์ : การประยุกต์ใช้กับงานห้องสมุดและสารสนเทศ 47 (3) : 32-44
- ๕ ดิษิตชัย เมตตาริกานนท์
- สภาพปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา : กรณีศึกษาห้องสมุด 48 (2) : 45-55
- คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
- ๕ ศิณิณญา ยมวรรณ
- 2546 ปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ 47 (2) : 1-7
- ๕ กิ่งแก้ว อ่วมศรี
- สารสนเทศกับการต่อต้านการก่อการร้าย 48 (4) : 1-16
- ๕ ทรงพันธ์ เจริมประยงค์
- ห้องสมุดกับการพัฒนาโปรแกรมการรู้สารสนเทศสำหรับการศึกษาทางไกล 48 (3) : 50-60
- ๕ วชิราภรณ์ สังข์ทอง
- ห้องสมุดกับทักษะการเรียนรู้สารสนเทศ 48 (1) : 15-30
- ๕ ทรงพันธ์ เจริมประยงค์
- ห้องสมุดมหาวิทยาลัยชินวัตร library@heart 47 (4) : 1-20
- ๕ จเด็จ ทางเจริญ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวอชิงตัน : ห้องสมุดซูลซัลโลและอัลเลน	47 (1) : 26-36
๕ จิราพรรณ อินทศิริพงษ์	
ห้องสมุดเรือนจำ	48 (3) : 16-22
๕ เพ็ชรดา เพ็ชรรัตน์	
ห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย Catholique de Louvain ประเทศเบลเยียม และห้องสมุดสถาบัน ประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์ ประเทศเนเธอร์แลนด์	48 (3) : 24-34
๕ ศุภพร ชำนาญบุญ	
ห้องสมุดแอปเบย์ของซังกัล	47 (4) : 46-54
๕ ปราณี อัครภูษิตกุล	
LIBQUAL+TM : ดัชนีแห่งคุณภาพ	48 (3) : 1-15
๕ สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์	
RFID - เทคโนโลยีใหม่สำหรับห้องสมุด	47 (1) : 1-14
๕ รศ.ดร.พิมลพรรณ เรพเพอร์	
หทัยชนก วัฒนา	

บรรณานุกรม

วารสารห้องสมุด ปีที่ 47-48, 2546-2547

กิ่งแก้ว อ่วมศรี *

- กิ่งแก้ว อ่วมศรี "2546 ปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้" 47, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2548) : 1-7
- _____ "ดรชนีสารบาญรวม ดรชนีชื่อผู้แต่ง ดรชนีชื่อเรื่อง วารสารห้องสมุด ปีที่ 47-48, 2546-2547" (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) 66-75.
- _____ "บทบรรณาธิการ" 47-48, 1-4 (มกราคม-ธันวาคม 2546-2547) ก-ค.
- จเด็จ ทางเจริญ "ห้องสมุดมหาวิทยาลัยชินวัตร library@heart" 47, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2546) : 1-20.
- ชัยยันต์ พงษ์ไทย "บทบาทของการจัดการความรู้ต่อวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์" 47, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) : 1-10.
- ชุติมา สัจจามันท์ "การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพในหลักฐานระดับบัณฑิตศึกษา สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์" 48, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2547) : 1-13.
- ดารกา ต้นครองจันทร์ "ปลูกฝังอย่างไรให้นักเรียนชั้น ป.1-2 รักห้องสมุดและรักการอ่าน" 47, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2546) : 16-21.
- ดิชิตชัย เมตตาริกานนท์ "สแกนเนอร์ : การประยุกต์ใช้กับงานห้องสมุดและสารนิเทศ" 47, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) : 32-44.
- ทรงพันธ์ เจริญประสงค์ "บริการสารนิเทศสำหรับผู้พิการทางสายตาในประเทศไทย" 47, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2546) : 22-35.
- _____ "สารนิเทศกับการต่อต้านการก่อการร้าย" 48, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) : 1-16.
- _____ "ห้องสมุดกับทักษะการเรียนรู้สารนิเทศ" 48, 1 (มกราคม-มีนาคม 2547) : 15-30.
- ทัศนาศิลป์ และอังสนา ธงไชย "การจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตไทย" 48, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) : 17-23.
- นฤดิษฐ์ นิยมสมบูรณ์ "การประเมินคุณภาพการบริการของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์" 47, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2546) : 21-45.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน "การใช้และความต้องการสารนิเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร" 48, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2547) 23-44.
- เบญจมา รุ่งเรืองศิลป์ "เมื่อลมพัดหวนที่ Libraries@Singapore" 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) : 15-25.
- _____ "ลัดฟ้าสู่ Libraries@Singapore (อีกครั้ง)" 48, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) : 35-42.
- ปราณี อัสวภูมิตกุล "ห้องสมุดแอปเบย์ของซังกัล" 47, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2546) : 46-54.

* บรรณารักษชำนาญการ ระดับ 8 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล

- พรรณดาว รัตชะदार “ดรรชนีวารสารไทยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” 48, 1 (มกราคม-มีนาคม 2547) : 59-73.
- พิมลพรรณ เรพเพอร์ และททัยชนก วัฒนา “RFID-เทคโนโลยีใหม่สำหรับห้องสมุด” 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) : 1-14.
- เพชรลดา เพ็ชรรัตน์ “ห้องสมุดเรือนจำ” 48, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2547) : 16-22.
- แมนมาส ขวลิต “โครงการจัดงานหนังสือและสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2546” 47, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2546) : 8-15.
- เยาวเรศ อุดมอานุกาพสุข “การใช้หัวเรื่องย่อย : ข้อควรระวัง (ตอนที่5) การใช้หัวเรื่องย่อยตามหลังชื่อบุคคล” 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) : 43-49.
- รังสรรค์ ปิติปัญญา “เครือข่ายไร้สาย : มิติใหม่ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) : 50-53.
- รังสิมา เพ็ชรเม็ดใหญ่ “ประสบการณ์การฝึกอบรมและดูงานหน่วยงานบริการสารสนเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน” 47, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2546) : 55-65.
- วชิราภรณ์ สังข์ทอง “ห้องสมุดกับการพัฒนาโปรแกรมการรู้สารสนเทศสำหรับการศึกษาทางไกล” 48, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2547) : 50-64.
- วันทนา กิตติศรีวัณธุ์ “การเสริมปกแข็ง : วิธีการบำรุงรักษาหนังสือปกอ่อน” 47, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) : 60-71.
- ศินิณญา ยมวรรณ “สภาพปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา : กรณีศึกษาห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง” 48, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2547) : 45-55.
- ศิริอร พงษ์สมบูรณ์ “การใช้ E-learning เพื่อการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารเขตโทรศัพท์ภูมิภาคบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น” 47, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) : 11-35.
- ศุภมาส ณ กลาง “เราได้อะไรจากการประชุม IFLA/UNESCO เรื่องห้องสมุดโรงเรียนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” 47, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2546) : 64-70.
- ศุภิพร ช่างขวงค์ “ห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย Catholique de Louvain ประเทศเบลเยียม และห้องสมุดสถาบันประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์ ประเทศเนเธอร์แลนด์” 48, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) : 24-34.
- สายฝน บุญชา “การใช้หลักการประกันคุณภาพในการบริหารงานห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล” 48, 1 (มกราคม-มีนาคม 2547) : 46-58.

- _____ "การติดตามผลการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพของบุคลากรห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ผ่านการรับรองระบบบริหารคุณภาพมาตรฐาน ISO 9001 : 2000" 48, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2547) : 36-49.
- สุจิตร์ สุภาพ "บทบัญญัติบางประการในการจัดการความรู้" 47, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2546) : 55-63.
- สุดใจ ธนไพศาล "การพัฒนาคุณภาพด้วย Project-Based CQI : โครงการนำร่องกรณีศึกษาห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น" 48, 1 (มกราคม-มีนาคม 2547) : 31-45
- สุธรรม อูมาแสงกุล "การวิเคราะห์เนื้อหาเอกสารและการทำดัชนีในมุมมองเชิงข้างหลังภาพ" 47, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) : 45-59.
- สุปียา ศรีกล้า "การแก้ปัญหาหนังสือค้าง (Backlog) ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในยุคระบบห้องสมุดอัตโนมัติ" 47, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2546) : 36-54.
- _____, แปลและเรียบเรียง "การทำรายการหนังสือโดยการจ้างบุคคลภายนอก (Outsourcing of cataloging) ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย" 48, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2547) : 23-35.
- สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ "LibQUAL +TM : ดัชนีแห่งคุณภาพ" 48, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2547) : 1-15.
- หทัยชนก วัฒนา และพิมพ์พรณ เรพพเพอร์ "RFID-เทคโนโลยีใหม่สำหรับห้องสมุด" 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) : 1-14.
- อรัทัย วาริสะอาด "จากโรงเรียนสู่แหล่งสารสนเทศสำคัญทางอินเทอร์เน็ต : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy Skill)" 48, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2547) : 14-22.
- อัมพร ขาวบาง, แปลและเรียบเรียง "ประชาสัมพันธ์ตัวคุณเอง (เพราะไม่มีใครจะมาทำให้) 10 วิธีในการประชาสัมพันธ์" 48, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2547) : 40-44.
- อาภากร ธาตุโลหะ "ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออก : เส้นทางสู่สารสนเทศภาคตะวันออก" 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) : 37-42.
- อังสนา ธงไชย และทัศนาศ สลัดยะนันท์ "การจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตไทย" 48, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) : 17-23.
- ฮารุกิ นางาตะ และณฤตย์ นิยมสมบุญ "การประเมินคุณภาพการบริการของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์" 47, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2546) : 21-45.

ดรรชนีชื่อเรื่อง

วารสารห้องสมุด ปีที่ 47-48, 2546-2547

กึ่งแก้ว อ่วมศรี *

“การแก้ปัญหาหนังสือค้าง (Backlog) ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในยุคระบบห้องสมุดอัตโนมัติ” 47, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) : 36-54.

“การจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตไทย” 48, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) : 17-23

“การใช้และความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร” 48, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2547) : 23-44.

“การใช้หลักการประกันคุณภาพในการบริหารงานห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล” 48, 1 (มกราคม-มีนาคม 2547) : 46-58.

“การใช้หัวเรื่องย่อย : ข้อควรระวัง (ตอนที่ 5) การใช้หัวเรื่องย่อยตามหลังชื่อบุคคล” 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) : 43-49.

“การใช้ E-Learning เพื่อการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารเขตโทรศัพท์ภูมิภาค บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น” 47, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) : 11-35

“การติดตามผลการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพของบุคลากรห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ผ่านการรับรองระบบบริหารคุณภาพมาตรฐาน ISO 9001: 2000” 48, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2547) : 36-49.

“การทำรายการหนังสือโดยการจ้างบุคคลภายนอก (Outsourcing of Cataloging) ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย” 48, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2547) : 23-35.

“การประเมินคุณภาพการบริการของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” 47, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2546) : 21-45.

“การพัฒนาคุณภาพด้วย Project-Based CQI : โครงการนำร่องกรณีศึกษาห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น” 48, 1 (มกราคม-มีนาคม 2547) : 31-45.

“การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์” 48, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2547) : 1-13.

“การวิเคราะห์เนื้อหาเอกสารและการทำดัชนีในมุมมองเชิง “ข้างหลังภาพ” 47, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) : 45-59.

“การเสริมปกแข็ง : วิธีการบำรุงรักษาหนังสือปกอ่อน” 47, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) : 60-71.

* บรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 8 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

- “เครือข่ายไร้สาย : มิติใหม่ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) : 50-53.
- “โครงการจัดงานหนังสือและสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2546” 47, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2546) : 8-15.
- “จากโรงเรียนสู่แหล่งสารสนเทศสำคัญทางอินเทอร์เน็ต : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy Skill)” 48, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2547) : 14-22.
- “ดรรชนีวารสารไทยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” 48, 1 (มกราคม-มีนาคม 2547) : 59-73.
- “ดรรชนีสารบาณูรวม ดรรชนีชื่อผู้แต่ง ดรรชนีชื่อเรื่อง วารสารห้องสมุด ปีที่ 47-48, 2546-2547” 48, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) 66-75.
- “บทบัญญัติบางประการในการจัดการความรู้” 47, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2546) : 55-63.
- “บทบรรณาธิการ” 47-48, 1-4 (มกราคม-ธันวาคม 2546-47) : ก-ค.
- “บทบาทของการจัดการความรู้ต่อวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์” 47, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) : 1-10.
- “บริการสารสนเทศสำหรับผู้พิการทางสายตาในประเทศไทย” 47, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2546) : 22-35.
- “ประชาสัมพันธ์ตัวเอง (เพราะไม่มีใครจะมาทำให้) : 10 วิธีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดของคุณ” 48, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2547) : 40-44.
- “ประวัติและผลงานของศาสตราจารย์กิตติคุณ สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์” 48, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) : 43-56
- “ประสบการณ์การฝึกอบรมและดูงานหน่วยงานบริการสารสนเทศ ด้านวิทยาศาสตร์ & เทคโนโลยี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน 47, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2546) : 55-65.
- “ปลูกฝังอย่างไรให้นักเรียนชั้น ป.1-2 รักห้องสมุดและรักการอ่าน” 47, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2546) : 16-21.
- “เมื่อลมพัดหวนที่ Libraries@Singapore” 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) : 15-25.
- “เราได้อะไรจากการประชุม IFLA/UNESCO เรื่องห้องสมุดโรงเรียนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” 47, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2546) : 64-70.
- “ลัดฟ้าสู่ Libraries@Singapore (อีกครั้ง)” 48, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) : 35-42.
- “ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออก : เส้นทางสู่สารสนเทศภาคตะวันออก” 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) : 37-42.
- “สแกนเนอร์ : การประยุกต์ใช้กับงานห้องสมุดและสารสนเทศ” 47, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) : 32-44.

- “สภาพปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา : กรณีศึกษาห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง” 48, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2547) : 45-55.
- “2546 ปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้” 47, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2546) : 1-7.
- “สารสนเทศกับการต่อต้านการก่อการร้าย” 48, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) : 1-16
- “ห้องสมุดกับการพัฒนาโปรแกรมการรู้สารสนเทศสำหรับการศึกษาทางไกล” 48, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2547) : 50-64.
- “ห้องสมุดกับทักษะการเรียนรู้สารสนเทศ” 48, 1 (มกราคม-มีนาคม 2547) : 15-30.
- “ห้องสมุดมหาวิทยาลัยชินวัตร library@heart” 47, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2546) : 1-20.
- “ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวอชิงตัน : ห้องสมุดซูลซัลโลและอัลเลน” 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) 26-36.
- “ห้องสมุดเรือนจำ” 48, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2547) : 16-22.
- “ห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย Catholique de Louvain ประเทศเบลเยียม และห้องสมุดสถาบันประชากรศาสตร์แห่งเนเธอร์แลนด์ ประเทศเนเธอร์แลนด์” 48, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2547) : 24-34
- “ห้องสมุดแอปเบย์ของซังกาลป์” 47, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2546) : 46-54.
- “LibQUAL+TM : ดัชนีแห่งคุณภาพ” 48, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2547) : 1-15.
- “RFID-เทคโนโลยีใหม่สำหรับห้องสมุด” 47, 1 (มกราคม-มีนาคม 2546) : 1-14.

อัตราค่าโฆษณา วารสารห้องสมุด

วารสารวิชาการรายสามเดือน ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ ความคิด ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
สารนิเทศศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (จัดพิมพ์ส่งให้สมาชิกทั่วประเทศ)

ประเภท I ปกหลังเต็มหน้า 4 สี

1. 4 ฉบับ (1 ปี)	= 20,000 บาท
2. 2 ฉบับ (ครึ่งปี)	= 10,000 บาท
3. 1 ฉบับ	= 6,000 บาท

ประเภท II ด้านในปกหลังเต็มหน้า

1. 4 ฉบับ (1 ปี)	= 16,000 บาท
2. 2 ฉบับ (ครึ่งปี)	= 8,000 บาท
3. 1 ฉบับ	= 4,000 บาท

ประเภท III หน้าในเล่ม (เนื้อใน)

1. 4 ฉบับ (1 ปี)	= 5,000 บาท
2. 2 ฉบับ (ครึ่งปี)	= 2,500 บาท
3. 1 ฉบับ	= 1,300 บาท

ข้าพเจ้าขอโฆษณาประเภท (กี่ฉบับ).....อัตรา.....บาท

พร้อมนี้ได้แนบเงินสด / ตัวแลกเงิน / ธนาณัติ จำนวน.....บาท

ตัวอักษร (.....)

สถานที่ติดต่อ.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....

ใบสมัครสมาชิก สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ใบพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1. ชื่อ (นาย, นาง, นางสาว).....นามสกุล.....
Name (Mr., Mrs, Miss).....Surname.....
2. เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.
3. วุฒิการศึกษา

ชื่อวุฒิ	วิชาเอก	สถาบัน	พ.ศ. ที่จบ
อนุปริญญา.....			
ปริญญาตรี.....			
ปริญญาโท.....			
ปริญญาเอก.....			
อื่นๆ (โปรดระบุ).....			

4. ตำแหน่งปัจจุบัน.....
5. ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี).....
6. ตำแหน่งบริหาร (ถ้ามี).....
7. สถานที่ทำงาน ชื่อหน่วยงาน.....
ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....
E-mail.....
8. ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่.....ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....
9. ความเชี่ยวชาญ/ชำนาญการ.....
10. ประสบการณ์ในการทำงานและผลงาน.....
11. ประเภทของสมาชิก (โปรดกาเครื่องหมาย 3 หน้ารายการที่ท่านสมัคร)
☐ สามัญ (โปรดใส่เครื่องหมายหน้ารายการที่ท่านสมัคร)
☐ บุคคลตลอดชีพ 1,530 บาท ☐ บุคคลรายปี ปีละ 280 บาท
☐ นิติบุคคล ปีละ 530 บาท ☐ วิสามัญบุคคลรายปี ปีละ 230 บาท
 หมายเหตุ ราคานี้รวมอัตราค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิกแล้ว

12. สมาชิกชมรม ขอสมัครเป็นสมาชิกชมรมต่อไปนี้ (โปรดระบุเพียงชมรมเดียว)

ในกรณีที่ท่านต้องการสมัครเป็นสมาชิกชมรมมากกว่า 1 ชมรม

สมาชิกตลอดชีพต้องเสียค่าสมัครเพิ่มขึ้นชมรมละ 300 บาท สมาชิกรายปีเสียเพิ่มชมรมละ 30 บาท ยกเว้น ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา เลือกเป็นชมรมที่ 2 สมาชิกรายปี 62.50 บาทต่อปี, ตลอดชีพ 375 บาท

☐ ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา	อันดับที่.....
☐ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน	อันดับที่.....
☐ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน	อันดับที่.....
☐ ชมรมห้องสมุดเฉพาะ	อันดับที่.....
☐ ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี	อันดับที่.....
☐ ชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ	อันดับที่.....
☐ ชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์	อันดับที่.....
☐ ชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศนานาชาติ	อันดับที่.....
☐ ชมรมห้องสมุดสถาบันเอกชน	อันดับที่.....

13. สิ่งที่ได้รับจากการเป็นสมาชิก

1. วารสาร "ห้องสมุด" ปีละ 4 ฉบับ
2. ข่าวสมาคม เดือนละ 1 ฉบับ
3. สมาชิกสามัญมีสิทธิเลือกตั้งและสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สมาชิกรายปีสิ้นสุดสมาชิกภาพ ณ วันที่ 31 ธันวาคม ทุกปี

ข้าพเจ้ายินดีปฏิบัติตามข้อบังคับและยินดีร่วมกิจกรรมของสมาคมห้องสมุดฯ

ลงนาม.....ผู้สมัคร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หมายเหตุ การส่งเงิน ฐานนิติ สิ่งจ่าย ปณ. คลองจั่น กรุงเทพฯ 10240

ในนาม นางวรรธน์ ศรีน้ำเงิน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

สำหรับนายทะเบียน

ได้รับอนุมัติตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ในการประชุมครั้งที่...../25.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงนาม.....

นายทะเบียน

ใบสมัครสมาชิกวารสารห้องสมุด

เป็นเวลา 1 ปี (4 ฉบับ) ในราคา 250 บาท เล่มปลีกฉบับละ 60 บาท
ค่าจัดส่งทางไปรษณีย์ 10 บาท

เริ่มตั้งแต่วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อ ☐ นางสาว ☐ นาง ☐ นาย

.....

อาชีพ.....

ที่ทำงาน.....

.....โทร.....

ที่บ้าน.....

.....โทร.....

สถานที่จัดส่ง ☐ บ้าน ☐ ที่ทำงาน

ลายเซ็น.....

☐ เงินสด ☐ ธนาณัติ หรือ ☐ เช็คไปรษณีย์ สั่งจ่าย ปณ. คลองจั่น

ในนาม วรรัตน์ ศรีน้ำเงิน

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. (02) 734-8022-3 โทรสาร (02) 734-8024

หมายเหตุ สมาชิกผู้ใดไม่ได้รับวารสารห้องสมุด

โปรดแจ้ง คุณวรรัตน์ ศรีน้ำเงิน บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นลายลักษณ์อักษร

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 คลองจั่น บางกะปิ กทม. 10240

โทร. (02) 734-8022-3 โทรสาร (02) 734-8024

ให้บริการ

- ให้คำปรึกษาในการจัดตั้งห้องสมุด
- ออกแบบแปลนห้องสมุด
- จัดหาวัสดุ / อุปกรณ์ห้องสมุด
- จัดหาครุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับห้องสมุด
- จัดทำบัตรรายการ ครบชุด
- รับปรึกษาปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานห้องสมุด
- เป็นศูนย์กลางการรับและบริจาคหนังสือ

จำหน่าย

ครุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ ทุกประการในห้องสมุดที่ได้มาตรฐาน
พร้อมด้วยคุณภาพดีเยี่ยม ในราคายุติธรรม
เงินสดลดเปอร์เซ็นต์

สมาชิกสมาคม

โปรดริบสมัครเป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ตั้งแต่วันนี้ และท่านจะได้รับวารสารห้องสมุด ข่าวสมาคม
และข่าวสารต่างๆ จากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สนใจใช้บริการ โปรดติดต่อโดยตรง
ตามที่อยู่และโทรศัพท์ข้างต้น

Computer Systems Consulting Co.,Ltd.

บริษัท คอมพิวเตอร์ ซิสเต็มส์ คอนซัลติ้ง จำกัด

700/66 Regent Srinakarin Tower, Soi Prajit, Srinakarin Road, Suanluang, Bangkok, Thailand 10250

700/66 อาคารราชธานีทาวเวอร์ ถนนพราจิต ถนนศรีนครินทร์ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250

Tel: (662)722-8440-2 Fax: (662)7228442

การลงรายการ: ระบบการจัดการ: Alice

abl

ชื่อเรื่อง

เลขที่ทรัพยากร 1053066

[ร่าง] ชุดฝึกอบรบวิทยากรแกนนำหลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ชุดที่ 3 เรื่อง การจัดทำหลักสูตร

[ร่าง] ชุดฝึกอบรบวิทยากรแกนนำหลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ชุดที่ 4 เรื่อง การจัดทำหลักสูตร

[ร่าง] ชุดฝึกอบรบวิทยากรแกนนำหลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ชุดที่ 5 เรื่อง การจัดทำหลักสูตร

ทะเบียน ลงรายการ สำเนา คำค้น เรื่องย่อ สื่อผสม พิจารณา MARC Notes MARC

EXPERT Talk

ด้านวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีงบประมาณจำกัดในการบริหารงาน เมื่อปี พ.ศ. 2541 เราเริ่มคิดที่จะใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติเข้ามาดำเนินการ แต่มีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดหาโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติชนิดที่ใช้งานได้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ในท้องถิ่น เราจึงเริ่มต้นจาก Alice for Windows เข้ามาจัดการ ทำให้งานเริ่มเข้าสู่ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพ โปรแกรมนี้ไม่มีคู่มือเทียบเท่ากับโปรแกรมอื่นที่ต้องให้ค่าให้จ่ายสูง สามารถรองรับการดำเนินงานทุกอย่างในห้องสมุดได้ครบและได้มาตรฐาน อีกทั้งในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติอื่น ๆ นอกจากนั้น ทางสถาบันไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการนำไปใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เพิ่มขึ้นและสิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก คือ การให้บริการ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้โปรแกรมและ การให้บริการติดตามผลการใช้โปรแกรมด้วยดีมาตลอด

รศ.อุษณีย์ วนิชกุล
ผู้อำนวยการด้านวิทยบริการ

Alice for Windows

ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

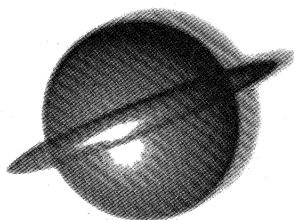
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

LOOK UP

ก้าวเข้าสู่

สถาบันอื่น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี